

Õigeusk ja tuleviku religioon

Isa Seraphim Rose

St. Herman of Alaska Brotherhood
P. O. Box 70
Platina, California 96076

www.sainthermanpress.com

Copyright 1975, 2013 St. Herman of Alaska Brotherhood.
Kõik õigused reserveeritud.

Esimene trükk: aprill 1975.
Teine trükk: august 1975.
Kolmas trükk: mai 1976.
Neljas trükk (teine väljaanne): märts 1979.
Viies trükk (teine väljaanne): veebruar 1983.
Kuues trükk (kolmas väljaanne): jaanuar 1990.
Seitsmes trükk (neljas väljaanne): detsember 1996.
Kaheksas trükk (neljas väljaanne): jaanuar 1999.
Üheksas trükk (viies väljaanne): detsember 2004.
Kümnes trükk (viies väljaanne): september 2008.
Üheteistkümnes trükk (viies väljaanne): juuli 2013.

Trükitud Ameerika Ühendriikides.

Esikaas: peaingel Miikaeli võit antikristuse üle, keda näidatakse kukkuvat sügavikku koos selle maailma linnadega viimsel kohtupäeval. Pimen Maximovich Sofronovi fresko Shanghai ja San Francisco püha Johannese (Maximovitch) hauakambris, jumalaema "Kõigi kurbade rõõmustuse" katedraali all San Franciscos.

KUI KITSAS ON VÄRAV ja ahtake on tee, mis viib ellu: pisut on neid, kes selle leiavad! Hoiduge valeprohvetite eest, kes tulevad teie juurde lambanahas, seestpidi aga on kiskjad hundid! Te tunnete nad ära nende viljast.... Mitte igäüks, kes mulle ütleb: „Issand, Issand!”, ei saa taevariiki: vaid see, kes teeb mu Isa tahtmist, kes on taevas, saab siseneda taeva kuningriiki. Paljud ütlevad mulle tol päeval: „Issand, Issand, kas me ei ole Sinu nimel ennustanud ja Sinu nimel kurje vaimu välja ajanud ja Sinu nimel teinud palju vägevaid tegusid?” Ja siis ma tunnistan neile: Ma ei ole teid kunagi tundnud, minge ära minu juurest, te ülekohtute! Igaüks nüüd, kes neid mu sõnu kuuleb ja nende järgi teeb, sarnaneb aruka mehega, kes ehitab oma maja kaljule.

-- Mt 7:14-16, 21-24 {vanas inglise keeles}

NB! Edaspidises on loogeliste sulgude {} vahel tõlkija-poolsed nimetuste tõlked, originaaltekst, tõlgitud teksti alternatiivtõlked, selgitused või grammatilised-sisulised täiendused.

Sisukord

{vii	Sisukord}
xi	Eessõna 5. väljaandele
xix	Eessõna
xxiii	Sissejuhatus
xxiii	1. "Dialog mittekristlike religioonidega"
xxix	2. "Kristlik" ja mittekristlik oikumeenia
xxxii	3. "Püha Vaimu Uus Ajastu {New Age}"
xxxix	4. Käesolev raamat
1	I "Ainujumala" religioonid: <i>kas meil on mittekristlastega sama jumal?</i>
7	II Paganlike jumalate võimsus: <i>rünnak kristlusele</i>
8	1. Hinduismi võlud
13	2. Dogmaatika sõda
15	3. Hinduismi paigad ja praktikad
21	4. Evangeliseerides läänt
26	5. Hinduismi eesmärk: universaalne religioon
30	III Ühe fakiiri "ime" ja Jeesus-palve
36	IV Ida meditatsioon vallutab kristluse
38	1. "Kristlik jooga"
42	2. "Kristlik zen"
45	3. Transtsendentaalne meditatsioon
52	V "Uus religioosne teadvus": <i>ida sektide vaimsus 1970. aastatel</i>
54	1. Hare Krishna San Franciscos
56	2. Guru Maharaj-ji Houstoni astrodoomil
59	3. Tantristlik jooga New Mexico mägedes
62	4. Zen treeningud Põhja-Californias
67	5. Uus "vaimsus" vs. kristlus
70	VI "Märgid taevast": õigeuskliku arusaam tundmatutest lendavatest objektidest (UFODEst)
72	1. Ulme vaimsus
77	2. UFO nägemised ja nende teaduslik uurimine
85	3. UFO-nähtuste kuus tüüpi
98	4. UFO-nähtuse seletus
108	5. UFODE tähendus

115	VII "Karismaatiline ärkamine" kui aegade märk
116	1. 20. sajandi nelipühi liikumine
119	2. "Karismaatilise ärkamise" oikumeeniline vaimsus
124	3. "Keeltes rääkimine"
128	4. "Kristlik" mediumism
143	5. Vaimulik pettus
146	A. Lähenemine "vaimulikele" kogemustele
151	B. "Karismaatiliste kogemuste" füüsilised kaasnähtused
158	C. "Karismaatiliste kogemustega" kaasnevad "vaimuannid"
163	D. Uus "Püha Vaimu väljavalamine"
169	VIII Järeldus: viimaste aegade vaimsus
169	1. "Karismaatiline ärkamine" kui aegade märk
170	A. "Nelipühi ilma Kristuseta"
173	B. "Uus kristlus"
175	C. "Jeesus tuleb varsti"
179	D. Kas õigeusk peab ühinema usust taganemisega?
183	E. "Väiksed lapsed, on viimane tund" (1Jh 2:18)
187	2. Tuleviku religioon
195	Epiloog: Jonestown ja 1980ndad
201	Epiloog 5. väljaande: edasised tuleviku religiooni tekke arengud
201	1. New Age'i liikumine
203	2. Paganluse taasärkamine
204	3. Nõiduse tõus
208	4. New Age'i vaimsuse haputaigen
212	5. Toronto õnnistus
219	6. UFOd kaasaegses mõtteviisis
223	7. Plaan New Age'i jaoks
227	8. Globalism
231	9. Kristlus, mille olemus on muudetud
235	10. "Uue inimese" ebamäärane ootus
238	11. Järeldus
241	Märksõnade sisukord
255	Kirjakohtade sisukord

Foto: 4267 m kõrgune Shasta mägi Põhja-Californias

Eessõna 5. väljaandele

10. mail 1976 sõitis Isa Seraphim Rose koju St. Hermani mungakloostriisse Põhja-Californias. Ta tuli Oregonist, kust ta oli just peale võtnud paki oma esimese raamatu "Õigeusk ja tuleviku religioon" trükiga -- raamatu, mis ühel

päeval saab vaimulikuks dünamiidiks, eriti Venemaal. Raamat oli kaasaegsete religioossete nähtuste analüüs, analüüs "uue religioosse teadvuse" kohta, mis valmistas teed uuele maailmareligioonile ja märkis uue "deemonliku nelipühi" algust viimastel aegadel. Kunagi varem pole sellist 20. sajandi vaimulike nähtuste analüüsi kirjutatud, sest kuni selle ajani polnud neid keegi nii lähedalt uurinud vastavuses Pühade Isade ajatu tarkusega.

Kui Isa Seraphim oma raamatut 1970. aastate algusest keskpaigani kirjutas, peeti paljusid nähtusi, mida ta kirjeldas, osaks teatud {kristliku} "ääremaa" kõrvalekaldest. Aga ta nägi, mis oli tulemas: ta nägi, et see ääremaa oli ikka rohkem ja rohkem saamas {kristluse} peavooluks. Ta nägi hirmuäratavat eesmärgipärast ühtsust väga erinevate nähtuste taga ning lõpptulemust terendamas horisondi kohal. Kui ta reisis selle raamatuga lõuna poole, mis pidi kätte eemaldama meie aja kõige peenematelt deemonlikelt pettustelt, oli kohane, et ta peatuks Ameerika uuspaganluse tuuma, Shasta mäe juures. Shasta mägi, mõnede poolt peetud põlis-indiaanlaste pühaks mäeks, oli pikalt olnud okultsete tegevuste ja asunduste keskuseks ning see tegevus oli seal hoogustumas. Isa Seraphim sõitis osa teed oma raamatulaadungiga üles. Seistes tohutu mäe varjus, kohas, kus sageli peeti uuspaganlikke festivale, laulis ta ülestõusmispühade kirikulaule, Kristuse ülestõusust ja Tema võidust saatana ja surma seaduse üle. Üks mõte tuli talle pähe, mis oli ka varem pähe tulnud: "Õigeusu preester peaks tulema ja pühitsema/õnnistama selle mäe püha veega!" Hiljem, peale seda, kui ta oli preestriks pühitsetud, pöördus ta tagasi ja õnnistas seda mäge. Aga tema raamat teeks rohkem: see liigutaks mägesid.

1. Kuidas see raamat sündis

"Õigeusu ja tuleviku religiooni" alged olid Isa Seraphimiga olnud juba mõnda aega. 1960. aastate alguses oli ta algust teinud hiigelsuure tööga, "Inimese kuningriik ja Jumala kuningriik", mis kirjeldaks filosoofilisi, vaimulikke ja sotsiaalseid muutusi viimase 900 aasta jooksul ja mis sisaldaks suure peatüki "Õigeusu kristlaste vaimsus ja 'uus vaimsus'". Aastaid oli tema kaastöötaja Isa Herman teda ärgitanud lõpetama oma *magnum opus* {kunstniku/kirjaniku suurim töö kogu elus}, aga Isa Seraphim keeldus, kuna see olla liiga suur töö, et seda teha koos teiste tegevustega St. Hermani vennaskonnas ja lisaks oluks see liiga intellektuaalne ja abstraktne. "Me vajame midagi rohkem praktilist," ütles ta. Selleks ajaks oli tema arusaam õigeusust muutunud tunduvalt sügavamaks nii õppimise kui isiklike võitluste kaudu ja tal oli rohkem võimet eristada pseudo-vaimulikkust võrreldes nõudliku vaatega tõelisele, kainele ja päästvale vaimulikule elule. Kuigi ta oli kasvanud nii sisemiste kui väliste teadmiste poolest alates 1960. aastate algusest, ei olnud tema kirjutised irooniliselt muutunud keerukamaks ega segasemaks, vaid kergemini mõistetavamaks, haaratavamaks, lihtsamaks ja püsidis teema juures.

1971. aastal alustas Isa Seraphim "Õigeusu ja tuleviku religiooni" kirjutamist, andes seda seeriate kaupa trükki vennaskonna ajakirjas "Õigeusu Sõna". Neli aastat hiljem, 9. mail 1975 lõpetasid isad raamatu esmatrüki trükkimise. See müüdi läbi nii kiiresti, et nad pidid tegema uue trüki augustis ja siis uue järgmisel mail. Laiendatud väljaanne trükiti 1979. Raamat sai vastukaja; klooster sai kirju ja seda külastati mitmete inimeste poolt, kes said vabaks

vaimulikust pettusest peale selle lugemist.*

* Mõningad sellised sündmused on kirjeldatud raamatus "Isa Seraphim Rose: tema elu ja tööd", St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, 2003, lk. 688-90.

2. Patristliku mõtteviisi selgus

Viimasel sajandil on vene õigeusu filosoof Ivan Kirejevski selgitanud, kuidas patristliku mõtteviisi omandamine võimaldab näha asju, mida teised ei näe: "Õigeusu mõtteviis seisab kohas, kus kõik teed ristuvad. Ta vaatab hoolikalt iga tee peale oma ainulaadsest vaatepunktist, jälgides tingimusi, ohte, kasutusi ja iga tee lõppeesmärki. Ta analüüsib iga teed patristlikust vaatepunktist kui samal ajal kohtuvad tema tõekspidamised ümbritseva kultuuriga tegelikult, mitte hüpoteetiliselt." Need sõnad kirjeldavad täpselt Isa Seraphimi ja selgitavad, miks tema kirjutised praegu nii prohvetlikud paistavad. Ta ei olnud jumalikult inspireeritud prohvet, kellele ilmutati tuleviku müsteeriumid. Pigem oli põhjus selles, et ta oli omandanud õigeusu patristliku mõtteviisi, iidsete Pühade Isade mõtteviisi; ja sellega ta märkas, kuhu teda ümbritsev kultuur -- selle üldine vaimne trend -- suundus.

Kui Isa Seraphim kirjutas 1970. aastate keskel uuspaganlike sektide ohtudest, olid olemas ka teised "sektivaatlejad" (kuigi siis ei kuulatud neid nii laialt, kuniks "sektihirm" tabas Ameerikat 1979 peale Jonestowni massimõrva). Samas, ilma vaimulik elu patristlike põhimõtetest ei olnud nad võimelised tajuma sügavamat ühtsust selliste erinevate nähtuste vahel nagu UFOd, ida religioonid ja "karismaatiline ärkamine" -- mis kõik kasutavad meediumiks {vahendajaks} olemise tehnikaid, et saada kontakti langenud vaimudega erinevates maskeerungutes.

Nüüd, kui New Age'i liikumine on saanud nii nähtavaks ja jõuliseks, on tekkinud kristlikud "hoiatavad" raamatud. Aastal 1983, aasta peale Isa Seraphimi surma, sai üks selline number üks bestselleriks protestantlike kristlaste seas: "Vikerkaare peidetud ohud: New Age'i liikumine ja tulev barbarismi ajastu", autoriks advokaat Constance E. Cumbey. Kuigi ka see raamat pole lähtunud patristlikest põhimõtetest ja võib sisaldada mõningaid liialdusi, tuli see kui kristliku maailma silmade avaja, paljastades New Age'i liikumise juurte vähetuntud fakte, samuti religioosete, poliitiliste, majanduslike, tervishoiu ja keskkonnakaitse organisatsioonide koostööd "Uue Maailmakorra" {tekkimise} suunas. Peale raamatu ilmumist läks Constance Cumbey kõnetuurile, ilmudes mitmeid kordi televisioonis ja raadios, andes intervjuusid ja pidades debatte ka selliste prominentsete New Age'i liidritega nagu Benjamin Creme. Siis, 1988. aastal luges ta raamatut "Õigeusk ja tuleviku religioon". See raamat oli talle nagu ilmutuseks tema {tegevuse} eelkäija poolt. Ta kirjutas St. Hermani vennaskonnale: "Tundmatu heategija saatis mulle Isa Seraphim Rose'i raamatu u. aasta tagasi ja ma pean seda siiani kõige tähtsamaks selleteemaliseks raamatuks. Lageda Isa Seraphimi on nagu juua puhast vett peale sopas kahlamist. Ma olen seda soovitanud paljudele inimestele oma avalikel esinemistel ja raadiointervjuudel."*

* Constance E. Cumbey kiri Alaska St. Hermani vennaskonnale 8. juuli 1988.

3. Selle raamatu mõju Venemaal ja üle maailma

Neljakümnest raamatust, mis St. Hermani vennaskond avaldas Isa Seraphimi eluajal -- 20 inglise ja 20 vene keeles --, oli "Õigeusk ja tuleviku religioon" kõige populaarsem. Selle teksti kirjutamise ajal on sel raamatul juba 9. ingliskeelne trükk.

Venemaal on raamatu mõju olnud kaugelt suurem kui Ameerikas. Oma eluajal sai Isa Seraphim teada, et raamat oli tõlgitud vene keelde raudse eesriide taga, aga ta ei saanudki teada selle raamatu jahmatavast mõjust. Peale tema surma sai teatavaks, et venekeelset tõlget (või tõlkeid) oli levitatud usklike seas üle Venemaa arvutute trükimasina trükkide kujul. Teadmata tuhandete elud said muudetud, kui see raamat äratas neid nägema oma ajastu vaimulikke ohte. Raamat on Venemaal praegu eriti ajakohane, kuna ühiskond, mis on olnud 70 aastat pealesunnitud materialismi käes, langeb kasvavate petturlike vaimsete mõjude saagiks.

Ida-Euroopa "avanemisega" avaldati osad "põrandaalused" "Õigeusu ja tuleviku religiooni" tõlked Venemaa ajalehtedes. Ilmusid peatükid "Fakiiri ime ja Jeesuse palve" ja UFO-fenomenist, mis olid sisse juhutatud Isa Seraphimi biograafilise infoga. Mõlemal juhul avaldati artiklid sihilikult, et täita konkreetset vajadust, kuna ida religioonid ja UFO kogemused on Venemaal saanud erakordselt suure huvi osaliseks. Nagu ajalehes trükitud osade autorid väitsid, on Isa Seraphimi selgitused neile nähtustele osutunud palju usutavamaks kui mis tahes teine teooria. Üks usklik Venemaalt, Mihail Šerbatšjev Moskva Patriarhaadi Kirjastusest, on öelnud hästi: "Isa Seraphimi raamatud näitavad, et need pealtnäha 'seletamatud' nähtused *saab* ära seletada kooskõlas stabiilse, turvalise ja täpse õigeusu patristliku doktriiniga."

Lõpuks trükiti 1991. aastal Venemaal terve raamat suurtes kogustes. Sellest ajast alates on trükitud ja levitatud mitmeid venekeelseid väljaandeid. Koos Isa Seraphimi raamatuga "Hing peale surma" on see raamat üks kõige laiemalt loetud vaimulikke raamatuid Venemaal tänapäeval. See pole läbi müüdnud mitte ainult raamatupoodides ja kirikutes üle riigi, vaid isegi metroos ja tänavamüügi lettides.

Alates 1990. aastate keskelt on hakatud "Õigeusku ja tuleviku religiooni" välja andma ka teistes riikides -- põhiliselt õigeusu maades, kus see on tekitanud laia huvi. Praeguseks on olemas kreeka, serbia, rumeenia, gruusia, läti ja prantuskeelsed väljaanded. Seitsmes peatükk "karismaatilise ärkamise" kohta on tõlgitud ka malayalami keelde (Lõuna-India) ja avaldatud Indias.

4. Kompromissitu tunnistaja

Kuigi Isa Seraphimi peeti üldiselt pehmeks oma tahtlikus sensatsiooni vältimises, võivad mõned lugejad siin raamatus esitatud järeldusi pidada ebavajalikult karmiks. Nagu kõigis oma avaldatud kirjutistes, ei pehmenanud ta oma lööke. Kuna kristliku tõe reetmine -- jultunust kuni äärmiselt peeneni -- oli käimas igal pool, tundis ta, et ei saa panna kätte lastekindaid; ta pidi olema trükis kompromissitu.

Oma karmusest hoolimata, {mida ta kasutas, kui} ta kirjutas deemonlikest

pettustest, mis võib viia heatahtlikud {inimesed} igavesse hukatusse, oli Isa Seraphim armastav ja kaastundlik, kui ta tegeles konkreetsete inimestega oma pastoraalses tegevuses. Seda isiklikku üks-ühele hoolt inimeste eest võib näha tema kirjades, päevikus ja nõuandmistes, mis on nimetatud tema biograafias "Isa Seraphim Rose: tema elu ja tööd". Käesolev raamat on teisest küljest ühemõtteline seisukohavõtt, kirjutatud kogu maailmale kindla eesmärgiga. Kuna Isa Seraphim pidas sellest eesmärgist kinni, vältides vähimatki kõrvalekaldumist, on tema raamat olnud edukas, tõukamaks loendamatu hulga inimesi välja rahulolust, pannes neid vaimulikku elu tõsisemalt võtma ja andes neile kindla tõuke õigele teele. See on neile esitanud väljakutse reaalsusega, et vaimulik sõda on tõesti käimas, lahing hingede pärast, ja et nad peavad *käima ettevaatlikult* (Ef 5:15), et nad ei kaotaks Jumala armu, mis juhib neid taeva suunas.

Soovin, et Jumal jätkaks selle raamatu kasutamist nende valgustamiseks, kes käivad pimeduses, ja et meenutada nendele, kes käivad valguses, kui sirge ja kitsas on tee, millel nad käivad -- tee igavesse ellu.

Munkpreester Damascene
St. Herman of Alaska Monastery
Platina, California
September 2004

Eessõna

Igal valeõpetusel on oma "vaimsus", tema oma iseloomulik lähenemine igapäevasele usuelule. Seega on kuni viimase ajani roomakatoliiklusel olnud oma selgelt eristunud vagadus, mis on seotud "pühitsetud südame", paavstluse, puhastustule ja indulgentsidega, erinvate "müstikute" ilmutustega jms. ning hoolikas õigeusklik vaateleja võib märgata nendes moodsa ladinlikkuse {Latin, st. roomakatoliikluse} külgedes Rooma teoloogiliste vigade praktilist tagajärge. Ka fundamentalistlikul protestantismil on oma lähenemine palvele, tal on omad tüüpilised kirikulaulud, oma lähenemine "ärkamisele" ja kõiges selles võib ära tunda kristliku õpetuse fundamentaalseid vigu, mis on rakendatud praktilisse usuellu. Käesolev raamat on oikumeenia "vaimsusest", 20. sajandi ühest peahereesiast.

Kuni viimase ajani paistis, et oikumeenia on midagi väga kunstlikku ja sünkretistlikku, nii et tal ei ole oma vaimsust; nii suurte kui väiksemate oikumeeniliste kogunemiste "liturgiline" kord ei paistnud midagi rohkemat kui tavaline protestantlik pühapäevateenistus.

Kuid oikumeenia eksiõpetuse olemus -- uskumus, et ei ole olemas ühtegi nähtavat Kristuse kirikut, vaid see luuakse alles praegu -- on selline, et see viib hinge teatud vaimulike lähenemiste {rõhuasetuste?} mõju alla, mis aja jooksul tekitavad tüüpilise oikumeenilise "vagaduse" ja "vaimsuse". Meie ajal näib see lõpuks juhtuvat, kuna oikumeeniline suhtumine religioossesse "ootusesse" ja "otsingusse" hakkab saama oma tasu teatud "vaimu" aktiivsuse kaudu, mis annab religioosse rahulduse viljatutele oikumeenilise tühermaa hingedele ja saavutab iseloomuliku "vagaduse", mis ei ole oma toonilt enam protestantlik.

Seda raamatut alustati 1971 uurimusega viimasest "oikumeenilisest" moest -- "dialoogi algus mittekristlike religioonidega". Sel teemal trükiti neli peatükki ajakirjas "Õigeusu Sõna" 1971 ja 1972, andes peamiselt edasi sündmused 1960. aastate lõpust kuni 1972. aasta alguseni. Nendest peatükkidest viimane oli detailne arutlus "karismaatilisest ärkamisest", mille olid omaks võtnud mitmed õigeusu preestrid Ameerikas ja seda liikumist kirjeldati kui "oikumeenilise vaimsuse" vormi, mis haaras endasse ka täiesti selgelt mittekristlike religioonide usulised kogemused.

Eriti just viimane peatükk äratas suure huvi õigeusklike seas ja see veenis mitmeid mitte osa võtma "karismaatilise" liikumisest. Teised, kes olid juba osalenud "karismaatilistel" koosolekutel, lahkusid sellest ja kinnitasid selles peatükis tehtud järeldusi. Sellest ajast saadik on "karismaatiline ärkamine" "õigeusu" piirkondades Ameerikas, saades õigustust Isa Eusebius Stephanou ajakirja "The Logos" kaudu, täielikult omaks võtnud protestantliku ärkamisliikumise keele ja tehnikad ning selle mitte-õigeusklik iseloom on saanud selgeks igale tõsisemale vaatlejale. Hoolimata selle reklaamijate protestantlikust mentaliteedist on "karismaatiline ärkamine" kui "vaimulik" liikumine kindlasti midagi rohkemat kui protestantism. Selle kirjeldus selles artiklis {siin raamatus? peatükis?} teatud sorti "*Kristliku*" *mediumismina*, mida kinnitavad selle paljud vaatlejad, seob selle uue "oikumeenilise vaimsusega", millest kasvab välja uus mittekristlik religioon.

1974. aasta suvel külastas ühte Ameerika Venemaavälist vene õigeusu kloostrit üks noor mees, keda juhiti selle kloostri ühe munga juurde ühe "vaimu" poolt, kes teda korduvalt külastas. Oma lühikese külaskäigu jooksul avanes selle noore mehe lugu iseenesest. Ta oli konservatiivse protestantliku taustaga, mida ta pidas vaimulikult viljatuks, ja ta oli lasknud ennast avada "vaimulikele" kogemustele oma nelipühilasest vanaema kaudu: niipea, kui ta puutus Piiblit, mille vanaema talle andis, sai ta "vaimulikud annid" -- kõige erilisemalt külastas teda nähtamatu "vaim", kes andis talle täpsed juhised, kus kõndida ja kus autoga sõita. Ta oli võimeline oma tahtega teisi hüpnotiseerima ja panema neid {õhus} leviteerima (anne, millega ta terroriseeris oma ateistidest tuttavaid). Vahepeal ta kahtles, kas tema "annid" on Jumalast, aga need kahtlused kadusid, kui ta meenutas, et tema vaimulik "viljatus" oli kadunud, et tema "vaimulik uuestisünd" oli toimunud *kokkupuutest Piibliga* ja et ta omas rikast palve- ja "vaimulikku" elu. Peale õigeusuga tutvumist selles kloostri ja eriti peale "karismaatilise ärkamise" artikli lugemist tunnistas ta, et leidis sellega esimese põhjaliku ja selge kirjelduse tema "vaimulikele" kogemustele. Ta tunnistas, et väga tõenäoliselt on tema "vaim" kuri. See tõdemus siiski ei paistnud puudutavat tema südant ja ta lahkus ilma õigeusku tulemata. Oma järgmisel külaskäigul kaks aastat hiljem avaldas see mees, et ta jättis maha "karismaatilise" tegevuse kui liiga hirmuäratava ja oli nüüd vaimulikult asunud praktiseerima zen-meditatsiooni.

See "kristlike" ja "ida" vaimsete kogemuste lähedane seos on tänapäeva "oikumeenilisele" vaimsusele tüüpiline. Sellele teisele väljaandele on lisatud palju {infot} ida religioossete sektide ja nende mõju kohta tänapäeval, samuti ühe põhilise sekulaarse nähtuse kohta, mis aitab luua "uut religioosset teadvust" isegi mitteusklike inimeste seas. Võib olla, et ükski nendest omaette ei oma olulist tähtsust kaasaegse inimese vaimses ülesehituses; kuid igaüks neist esindab tänapäeva inimeste igatsust uue vaimuliku tee järele, mis erineb eilse

päeva kristlusest, ja nende kogusumma paljastab ehmatava eesmärgi, mis juba praegu terendab horisondi kohal.

Veidi aega pärast "karismaatilise ärkamise" artikli ilmumist sai "Õigeusu Sõna" kirja ühelt tunnustatud vene õigeusu kiriklikult kirjanikult, kes omab korralikke teadmisi õigeusu teoloogilisest ja vaimulikust kirjandusest, öeldes: "See, mida te olete siin kirjeldanud, on tuleviku religioon, antikristuse religioon." Kui see ja teised võltsvaimsuse vormid haaravad tavalisi õigeusklikke, tekitab see üha enam judinaid, nähes, kuhu vaimulikult ettevalmistamata kristlased võivad langeda. See raamat on hoiatuseks neile ja kõigile, kes tahavad teadlikult elada õigeuskliku kristlase elu maailmas, mida valitsevad ebapuhtad vaimud. See ei ole selle religiooni põhjalik käsitus, mis pole veel saanud oma lõplikku kuju, vaid pigem sellele eelnev vaimulike tendentside vaatlus, mis, nagu tõesti paistab, valmistavad teed tõelisele antikristlikule religioonile, mis on väljastpoolt "kristlik", aga mis keerleb paganliku "initsiatsioonikogemuse" ümber.

Saagu see üha enam ilmne ja häbematu saatana, pimeduse printsi tegevuse kirjeldus "kristlaste" seas inspireerima tõelisi õigeusu kristlasi kartusega kaotada Jumala arm ja pöörduma tagasi puhaste kristliku elu allikate juurde: Pühad Kirjad ja õigeusu pühade isade vaimulik õpetus!

Sissejuhatus

1. "Dialog mittekristlike religioonidega"

Meie aeg on vaimulikult tasakaalust väljas, kuna mitmeid õigeusklikke pillutab ja kõigutab iga õpetusetuul, et neid inimliku pettemänguga eksitusse kavaldata (Ef 4:14). Paistab, et tõesti on tulnud aeg, kus inimesed ei salli tervet õpetust, vaid koguvad enda ümber õpetajaid iseenda himude järgi, et need kõditaks nende kõrvu, ja nad käänavad kõrvad ära tõest ning pöörduvad müütide poole (2Tm 4:3-4).

Võib hämmeldusega lugeda viimastest oikumeenilise liikumise tegudest ja teadaannetest. Õigeusu teoloogid, kes esindavad õigeusu Ameerika piiskoppide alalist ühendust ja teisi ametlikke õigeusu organeid, juhatavad äraõpitud "dialoge" roomakatoliiklaste ja protestantidega ning annavad välja "ühiseid avaldusi" sellistel teemadel nagu euharistia, vaimulikkus jms. kõige sügavamal tasemel -- ilma {neid} teisi kirikuid teavitamata, et õigeusu kirik on ainus Kristuse kirik, kuhu kõik on kutsutud, et ainult õigeusu müsteeriumid on armuandvad, et õigeusu vaimsust saavad mõista ainult need, kellel on vastavad kogemused õigeusu kiriku sees, et kõik need "dialogid" ja "ühised avaldused" on akadeemiline karikatuur tõelisele kristlusele, mille eesmärk on hingede pääste. Mitmed õigeusklikest osalejad nendes "dialogides" kindlasti teavad või kahtlustavad, et see ei ole koht õigeusu tunnistuseks, et oikumeenilise "liberalismi" tõeline atmosfäär lükkab kõrvale mis tahes tõe, mida neile võidakse rääkida; kuid nad on vait, sest tänapäevane "aja vaim" on sageli tugevam kui õigeusu {õigeuskliku?} südametunnistus. (Vt. "Diakonia", 1970, nr. 1, lk. 72; "St. Vladimir's Theological Quarterly", 1969, nr. 4, lk. 225 jne.)

Populaarsemal tasandil on oikumeenilised "konverentsid" ja

"diskussioonid" sageli organiseeritud "õigeusu kõneleja" või isegi "õigeusu liturgiaga". Nende "konverentside" lähenemine on sageli nii diletantlik ja nende üldine suhtumine niivõrd ebatõsine, et "ühtsuse" edasiarendamise asemel, mida selle reklaamijad igatsevad, nad pigem tõestavad ületamatu{*} kuristiku olemasolu tõelise õigeusu ja "oikumeenilise" väljavaate vahel. (Vt. "Sobornost", talv 1978, lk. 494-498 jne.)

{* Vist trükiviga -- otsetõlkes "mittetundlik" ("impassible"), aga vist mõeldakse ikka "impossible", st. "võimatu" ehk konteksti siseselt ja väljendit arvestades "ületamatu".}

Tegude tasemel kasutavad oikumeenia aktivistid ära fakti, et intellektuaalid ja teoloogid on otsustusvõimetud ja juurdumata õigeusu traditsioonis ning kasutavad nende endi {õigeusklike?} sõnu sakramentlike ja dogmaatiliste punktide "fundamentaalse kokkuleppe" kohta ettekäändena toretsevate oikumeeniliste tegude tegemisel, mitte välistades leivamurdmist valeõpetajatele. Selline segadus annab omakorda võimaluse oikumeenilistele ideoloogidele esitada populaarsel tasemel tühje väljaütlemisi, mis kahandavad põhilise teoloogilise küsimuse odava komöödia tasemele, nagu see, kui patriarh Athenagoras lubab endal öelda: "Kas sinu naine küsib sinult kunagi, kui palju soola ta peaks toidu sisse panema? Kindlasti mitte. Ta on eksimatu. Las paavstil olla seesama {st. eksimatus}, kui ta tahab" ("Hellenic Chronicle", 9. aprill 1970). {Ilmselt viidatakse roomakatoliku õpetusele paavsti eksimatusest.}

Informeeritud ja teadlik õigeusklik võib õigusega küsida: kus see kõik lõpeb? Kas õigeusu reetmisel, {selle sisu} muutmisel, eneselikvideerimisel pole mingit piiri?

Veel ei ole liiga põhjalikult jälgitud, kuhu see kõik viib, aga loogiliselt on tee selge. Oikumeenia taga olev ideoloogia, mis on andnud inspiratsiooni eelpoolnimetatud oikumeenilistele tegudele ja väljaütlemistele, on juba selgelt defineeritud valeõpetus: Kristuse kirikut ei eksisteeri, kellelgi pole Tõde, {Kristuse} kirikut ehitatakse alles praegu. Veidi mõeldes on {kerge} näha, et õigeusu, st. Kristuse kiriku eneselikvideerimine on automaatselt ka kristluse likvideerimine; et kui ükski kirik pole ainus Kristuse kirik, siis kõigi sektide segu ei ole samuti see {-} selles mõttes, kuidas Kristus sellele aluse pani. Ja kui kõik kristlikud organid on üksteisega sugulased, siis need kõik kokku on sugulased teistele "religioossetele" organitele ja "kristlik" oikumeenia saab ainult lõppeda sünkretistliku {e. kõikiühendava} maailmareligiooniga.

See on tõepoolest varjamata vabamüürlaste ideoloogia, mis on inspireerinud oikumeenilist liikumist ja see ideoloogia on nüüd{seks} oikumeenilises liikumises osalejad selliselt endasse haaranud, et "dialog" ja lõpuks toimuv ühendus mittekristlike religioonidega on saanud muudetud kristluse järgmiseks loogiliseks sammuks. Järgnev on vaid mõni mitmest hiljutisest näitest, mida võib esitada kui teenäitajaid *kristlusevälisele* "oikumeenilisele" tulevikule.

1. 27. juunil 1965 peeti San Franciscos "Maailma rahu religiooni konvent" seoses ÜRO loomisega 20 aastat tagasi selles linnas. 10 000 pealtvaataja ees olid hindude, budistide, moslemite, juutide, protestantide, katoliiklaste ja õigeusklike esindajate kõned maailma rahu "religioossetest" alusest ja 2000-liikmelise "uskudevahelise" koori poolt lauldi kõigi uskude ülistuslaule.

2. Põhja- ja Lõuna-Ameerika kreeka peapiiskopkond deklareeris 19.

vaimulik-ilmikkonna kongressi ametlikus seisukohavõetus (Ateena, juuli 1968): "Me usume, et oikumeeniline liikumine, kuigi see on kristlike juurtega, peab saama kõigi religioonide liikumiseks üksteise poole."

3. "Üksteisemõistmise tempel" on 1960 loodud ühing Ameerikas, mis on teatud "Ühendatud religioonide ühendus" eesmärgiga "ehitada sümboolne tempel maailma eri paikadesse" (täpselt kooskõlas vabamüürlaste õpetusega), on pidanud mitmeid "tippkohtumisi". Neist esimesel Kalkuttas 1968 teatas katoliiklik {"Latin"} trapist {teatud ordu liige} Thomas Merton (kes hukati kogemata elektriga Bangkokis, kui ta oli sellelt nõupidamiselt teel tagasi) järgmist: "Me oleme juba uus ühtsus. Me peame tagasi saama oma algse ühtsuse." Teisel tippnõupidamisel Genfis aprillis 1970 kohtusid 80 kümne maailma religiooni esindajat, et arutleda teemadel nagu "Religioonide maailmakommuuni loomise projekt"; Kirikute Maailmanõukogu peasekretär Dr. Eugene Carson Blake esitas kõne, kus kutsus kõikide religioonide juhte ühtsusele; ja 2. aprillil leidis aset "pretsedenditu" konfessiooniülene {konfessioonidevaheline} palveteenistus Peetruse katedraalis, mida protestandist pastor Babel kirjeldas kui "väga erilist kuupäeva religioonide ajaloos", kus "igaüks palvetas oma keeles ja oma religioonile vastavalt" ja kus "kõikide religioonide ustavaid kutsuti üles osalema sama Jumala kultuses" ja see teenistus lõppes "Meie Isa" palvega ("La Suisse", 3. aprill 1970). Tutvustav materjal, mis saadeti laiali "Üksteisemõistmise templi" poolt näitas, et õigeusu delegaadid olid kohal teisel {kolmandal?} "Tippkohtumisel" Ameerikas sügisel 1971 ja et metropoliit Emilianos Konstantinoopoli patriarhaadist on Templi "rahvusvahelise komitee" liige. "Tippkohtumised" pakuvad õigeusu delegaatidele võimaluse osaleda diskussioonides eesmärgiga "tekitada religioonide maailmakommuun", et "kiirendada inimkonna unistuse realiseerimist rahust ja üksteisemõistmisest" vastavuses "Vivekananda, Ramakrishna, Ghandi, Schweitseri" ja erinevate religioonide rajajate filosoofiale; ja delegaadid osalevad samuti "pretsedenditutel" konfessiooniülestel palveteenistustel, kus "igaüks palvetab vastavalt oma religioonile". Võib vaid imestada, mis peab küll olema õigeuskliku hinges, kes osaleb sellistel konverentsidel ja palvetab koos moslemite, juutide ja paganatega.

4. 1970. aasta algul sponsoreeris WCC {ilmselt World Council of Churches ehk Kirikute Maailmanõukogu, veebilehega www.oikoumene.org} konverentsi Ajaltounis, Liibanonis, hindude, budistide, kristlaste ja moslemite vahel ja järgnenud 23 WCC "teoloogide" konverentsil Zürichis juunis deklareeriti vajadust "dialoogi" järele mittekristlike religioonidega. Selle aasta jaanuaris {1972?} toimunud WCC keskkomitee koosolekul Addis Abebas šokeeris metropoliit Beirutis Georges Khodre (Antiookia õigeusu kirik) isegi mitmeid protestantlikke delegaate kui ta mitte ainult ei kutsunud "dialoogile" nene religioonidega, vaid jättis Kristuse kiriku kaugele maha ja trampis 19. sajandit kestnud traditsioonide peal, kui ta kutsus kristlasi üles "uurima mitte-ristitute ehtsat vaimset elu" ja rikastama nende endi {kristlaste} kogemusi "universaalse religioosse kommuuni rikkustega" ({allikas:} Religious News Service {Religioosete uudiste teenistus}), sest "vaid Kristust võetakse vastu kui valgust, kui arm külastab brahmaani, budisti või moslemit, kui need loevad oma pühakirja" ("Christian Century" {"Kristlik sajand"}, 10. veebruar 1971).

5. Kirikute Maailmanõukogu keskkomitee andis oma koosolekul Addis

Abebas jaanuaris 1971 nõusoleku ja julgustuse pidada koosolekuid erinevate religioonide esindajate vahel nii regulaarselt kui võimalik, märkides et "praeguses seisus võib prioriteediks võtta teatud sorti kahepoolsed dialoogid." Selle juhise järgi seati 1972. aasta keskele suuremat sorti kristlaste-moslemite "dialoog" haarates mõlemalt poolt u. 40 esindajat, mh. õigeusu delegaadid ("Al Montada", jaanuar-veebruar 1972, lk. 18).

6. Veebruaris 1972 toimus järjekordne "pretsedenditu" oikumeeniline sündmus New Yorgis, kui New Yorgi peapiiskopi Iakovose {info} järgi pidas kreeka õigeusu kirik (Põhja- ja Lõuna-Ameerika kreeka õigeusu peapiiskopkond) esimest korda ajaloos ametliku teoloogilise "dialoogi" juutidega. Kahepäevase arutlusega saavutati kindlad tulemused, mida võib võtta kui tuleviku "mittekristlike religioonidega dialoogide" tunnusjooneks: kreeka "teoloogid" nõustusid "üle vaatama oma liturgilisi tekste, et parendada viiteid juutidele ja judaismile, kus need esinevad negatiivselt või vaenulikult" (Religious News Service). Kas "dialoogi" kavatsus ei saa veel enam läbinähtavaks -- "reformida" õigeusklikkus, et ühildada see selle maailma religioonidega?

Need sündmused toimusid "mittekristlike religioonide dialoogi" alguses 1960. aastate lõpus ja 1970. aastate alguses. Aastate jooksul peale seda on sellised sündmused mitmekordistunud ja "kristlikud" (ja isegi "õigeusklikud") diskussioonid ja ülistused koos mittekristlike religioonide esindajatega on muutunud aktsepteeritavaks kui kaasaegse elu normaalne osa. "Dialoog mittekristlike religioonidega" on saanud osaks tänapäeva intellektuaalsest moest; see esindab oikumeenia hetkeseisu oma arengus universaalse religioosse sünkretismi suunas. Vaatleme nüüd selle kiireneva "dialoogi" "teoloogiat" ja eesmärki ning näeme, kuidas see erineb "kristlikust" oikumeeniast, mis on siiani domineerinud.

2. "Kristlik" ja mittekristlik oikumeenia

"Kristlikku" oikumeeniat võib parimal juhul vaadelda kui protestantide ja katoliiklaste siirast ja mõistetavat viga -- ei tunta ära, et nähtav Kristuse kirik on juba olemas ja et nad on sellest väljaspool. "Dialoog mittekristlike religioonidega" on siiski midagi täiesti erinevat, esindades südametunnistuse kõrvalepöördumist isegi sellest tõelisest kristlikust usust ja teadlikkusest, millest mõned katoliiklased ja protestandid on kinni pidanud. See pole mitte vaid lihtsa inimliku "heatahtlikkuse" tulemus, vaid pigem kuratlik "soovitus", mis võib haarata vaid neid, kes on juba nii kaugele eemaldunud kristlusest, et on saanud sisuliselt paganateks: *selle maailma jumala*, saatana ülistajateks (2Kr 4:4) ja mis tahes intellektuaalse moe järgijateks, mille see jumal on inspireerinud.

"Kristlik" oikumeenia põhineb ebamäärase, kuid kindlasti reaalse "ühise kristluse" tunde toetamisel, mida jagavad paljud, kes ei tunne ega mõtle kirikust väga sügavalt, ja see üritab kuidagi "ehitada" kiriku, mis hõlmab kõik sellised ükskõiksed "kristlased". Kuid millisel ühisel toel saab põhineda "dialoog mittekristlastega"? Millisel võimalikul alusel saab üldse olla mingisugust ühtsust, ükskõik kui nõrka, kristlaste ja nende vahel, kes mitte lihtsalt ei tunne Kristust, vaid lausa *lukkavad Kristuse tagasi*, nagu see on kõigi tänapäeva mittekristlike religioonide esindajatega, kes puutuvad kokku kristlusega? Need, kes juhivad

õigeusu ärasalgajate avangardi (nimi, mis on täiesti õigustatud nende kohta, kes on radikaalselt ära langenud kogu õigeusu kristlikust traditsioonist), nagu näiteks metropoliit Georges Khodre Liibanonist, räägivad mittekristlike religioonide "vaimulikest rikkustest" ja "ehtsast vaimulikust elust"; aga seda tehakse sõnade tähenduse vägivaldsel moonutamisel ja lugedes omaenda fantaasiaid teiste inimeste kogemuste pähe, nii et ta võib viia ennast ütlema, et see on "Kristus" ja "arm", mida paganad leiavad oma pühakirjadest, või et "iga tõe märter, iga inimene, kes hukatakse selle eest, mida ta peab õigeks, sureb koos Kristusega."* Loomulikult need inimesed (olgu see budist, kes paneb ennast põlema, kommunist, kes sureb "põhjuse" pärast, millesse ta siiralt usub, või kes iganes) ei ütleks kunagi, et see on "Kristus", kelle nad vastu võtavad või kelle nimel surevad ja mõte mitteteadlikust tunnistusest või Kristuse vastuvõtmisest on vastuolus kristluse tõelise olemusega. Kui mõni harv mittekristlane väidab, et tal on kogemus "Kristusega", siis võib see olla vaid selliselt, nagu kirjeldab Swami Vivekananda: "Meie, hindud, mitte ainult ei tolereeri, vaid ühineme iga religiooniga, palvetades Muhamedi mošees, ülistades zoroastri tule ees ja põlvitame kristlase risti ees" -- see tähendab, {see on} lihtsalt üks paljudest võrdväärsetest vaimulikest kogemustest.

* "Sobornost", suvi 1971, lk. 171.

Ei: "Kristus", ükskõik kui ümberdefineeritud või ümbertõlgendatud, ei saa olla ühiseks nimetajaks "dialoogile mittekristlike religioonidega", vaid parimal juhul võib olla järeelmõte ühtsusele, mis on avastatud/leitud kusagil mujal. {?}
Ainus võimalik kõigi religioonide ühine nimetaja on täiesti ebamäärane "vaimulikkuse/vaimsuse" mõte, mis kindlasti pakub religioossetele "liberaalidele" peaaegu piiramatud võimalused häguseks teologiseerimiseks.

Metropoliit Georges Khodre kõne WCC keskkomitee koosolekul Addis Abebas jaanuaris 1971 võib võtta kui varast eksperimentaalset katset tuua esile see "vaimulik" "mittekristlike religioonide dialoogi" teoloogia.* Tõstatades küsimuse, "kas kristlus on olemuselt niivõrd teisi religioone välistav kui on siiani väidetud," omab metropoliit, erinevalt oma mõnest täiest absurdsest Kristuse "kujutamisest" mittekristlikesse religioonidesse, ühte põhipunkti: see on "Püha Vaim", tekkinud täiesti sõltumatult Kristusest ja Tema Kirikust, mis on kõigi maailmareligioonide ühine nimetaja. Viidates prohvetearingule, et *Ma kalkan välja oma Püha Vaimu kõige liha peale* (Joel 2:28), väidab metropoliit: "Seda tuleb võtta kui nelipühi, mis on algusest peale universaalne... Vaimu ilmumine maailmas ei ole allutatud Pojale... Vaim tegutseb ja rakendab Oma energiad vastavalt Oma äranägemisele ja me võime sellest vaatepunktist vaadelda mittekristlikke religioone kui neid, kus Tema inspiratsioon on tegutsemas" (lk.172). {"}Me peame,{"} ta usub, "arendama kirikuõpetuse ja missioloogia, kus Püha Vaim saab ülima koha" (lk. 166).

* Täistekst *ibid.*, lk. 166-174.

Kõik see moodustab loomulikult valeõpetuse, mis eitab Püha Kolmainsuse olemust ja mille ainus eesmärk on õõnestada ja hävitada Kristuse kiriku idee ja reaalsus. Tõepoolest, miks pidi Kristus rajama kiriku, kui Püha Vaim tegutseb üsna sõltumatult, mitte vaid Kirikust, vaid ka Kristusest Endast? Siiski, see eksiõpetus on siin esitatud üsna küsitavalt ja ettevaatlikult, ilma kahtluseta selleks, et testida teiste õigeusu "teoloogide" seisukohta enne, kui jätkame palju kategoorilisemalt.

Siiski on faktiliselt "Püha Vaimu kirikuõpetus" juba kirjutatud -- ühe "õigeusu" mõtleja, ühe meie aja "vaimuliku" liikumise tunnustatud "prohveti" poolt. Vaatleme seepärast tema ideesid, et näha pilti, mille ta annab laiemast "vaimuliku" liikumise olemusest ja eesmärgist, kus "dialoogil mittekristlike religioonidega" on oma koht.

3. "Püha Vaimu Uus Ajastu {New Age}"

Nicholas Berdyaevit (1874-1949) poleks ühelgi normaalsel ajajärgul peetud õigeusu kristlaseks. Teda võiks parimal juhul kirjeldada kui gnostik-humanistlikku filosoofi, kes sai inspiratsiooni pigem lääne sektidest ja "müstikutest" kui ühestki õigeusu allikast. On praeguse aja religioosse teadmatuse kurb peegeldus, et teda kutsutakse mõnedes õigeusu ringkondades "õigeusu filosoofiks" või isegi "teoloogiks". Järgnevalt tsiteerime tema kirjutisi.*

* Nagu on tsiteeritud J. Gregersoni artiklis "Nicholas Berdyaev, Uue Ajastu prohvet" ajakirjas "Orthodox Life" {"Õigeusu elu"}, Jordanville, New York, 1962, nr. 6, kus on antud täielikud viited {allikatele}.

Vaadates põlgusega õigeusu Isadele, "kloosterlikule askeetlikule ajaloolise õigeusu vaimule", "konservatiivsele kristlusele, mis ... juhatab inimese vaimsed jõud ainult patukahetsuse ja päästmise poole", otsis Berdyaev pigem "sisemist kirikut", "Püha Vaimu kirikut", "vaimulikku vaadet elule, mis leidis 18. sajandil varjupaiga vabamüürlaste ringkondades." Ta uskus, et "kirik on endiselt vaid potentsiaalses olekus," on "mittetäielik"; ja ta ootas "oikumeenilise usu" tulekut, "usu täiust", mis ühendab mitte ainult erinevad kristlikud organid (sest "kristlus peab olema võimeline eksisteerima Universaalses kirikus erinevates vormides"), vaid ka "kõikide eksiõpetuste osalised tõed" ja "kogu kaasaja inimese humanistliku loominguaktiivsuse ... kui religioosse kogemuse, pühitsetud Pühas Vaimus." "Uus kristlus" on lähenemas, "uus müstitsism, mis on sügavam kui religioonid ja mis peaks neid ühendama." Sest "siis on suur vaimulik vendlus ... millele ei kuulu ainult ida ja lääne kirikud, vaid samuti kõik need, kelle tahted on suunatud Jumala ja Jumaliku suunas, tegelikult kõik, kes pürgivad mingit sorti vaimulikule kõrgendusele" -- seega siis inimesed kõigist religioonidest, sektidest ja religioosetest ideoloogiatest. Ta ennustas "uue ja lõpliku Ilmutuse" tulekut: "Püha Vaimu Uus Ajastu", taaselustades 12. saj. katoliku {Latin} munga Florise Joachimi ennustuse, kes nägi, et kaks ajastut, Isa (Vana Testament) ja Poja (Uus Testament) oma juhatavad sisse lõpliku "Kolmanda Püha Vaimu Ajastu". Berdyaev kirjutab: "Maailm liigub uue vaimsuse ja uue müstitsismi suunas; selles pole enam askeetlikku maailmavaadet." "Kristliku ühtsuse poole suunduva liikumise edu on eelduseks uuele ajastule kristluse enda sees, uus ja sügav vaimulikkus, mis tähendab uut Püha Vaimu väljavalamist."

Selgelt ei ole mitte midagi ühist nende superoikumeeniliste fantaasiate ja õigeusu vahel, mida Berdyaev tegelikult jälestas. Siiski, igaüks, kes on teadlik meie aja religioosest kliimast, näeb, et need fantaasiad on kooskõlas ühe juhtiva kaasaegse religioosse mõttevooluga. Berdyaev paistab tõepoolest "prohvetina", või pigem, ta oli tundlik religioosetele mõttevoolule ja tundele, mis ei olnud tema päevil nii ilmne, kuid mis on saanud tänaseks peaaegu domineerivaks. Igal pool on kuulda uuest "Vaimu liikumisest" ja nüüd kutsub kreeka õigeusu preester Isa

Eusebius Stephanou õigeusklikke üles ühinema selle liikumisega, kui ta kirjutab "võimsast tänapäevasest Püha Vaimu väljavalamisest" ("The Logos", jaanuar 1972). Teises kohas selles väljaandes (märts 1972, lk. 8) annab kaastoimetaja Ashanin mitte ainult nime, vaid ka Berdyaevi programmi: "Me soovitame Nicholas Berdyaevi kirjutisi, {kes on} meie ajastu suur prohvet. See vaimulik geenius ... {on} vaimuliku loomingulisuse suurim teoloog... Nüüd on õigeusu kookon purunenud... Jumalik Logos juhib Oma rahva oma ajaloo ja Temas oleva missiooni uuele mõistmisele. "The Logos" {on} selle uue ajastu, uue õigeusu seisukoha sõnumitooja."

4. Käesolev raamat

Kõik see moodustab selle raamatu tagatausta, mis on uurimus meie ajastu "uuest" religioosset vaimust/meelelaadist, mis on aluseks ja annab inspiratsiooni "dialogiks mittekristlike religioonidega". Esimesed kolm peatükki annavad üldise lähenemise mittekristlikele religioonidele ja nende radikaalsele erinevusele kristlusest, nii teoloogiliselt kui vaimuliku elu poolest. Esimene peatükk on teoloogiline uurimus "Jumalast" Lähis-Ida religioonides, millega kristlikud oikumeenid loodavad ühineda, põhinedes ainujumala õpetusel. Teine puudutab Ida religioonidest kõige võimsamat, hinduismi, põhinedes pikal isiklikul kogemusel, mis lõppes autori pöördumisega õigeusku; see annab samuti huvitava hinnangu *hinduismi jaoks* {for Hinduism} tähendusest "dialogis" kristlusega. {Lause teine pool ebaselge.} Kolmas peatükk on isiklik jutustus õigeusu preester-munga kohtumisest ida "imetegijaga" -- otsesest kristliku ja mittekristliku "vaimsuse" vastandamisest.

Järgmised neli peatükki on mõnede oluliste 1970. aastate vaimulike liikumiste spetsiifilised uurimused. Peatükid 4 ja 5 lahkavad "uut religioosset teadvust" erilise rõhuasetusega "meditatsiooni" liikumistele, millel on nüüd palju "kristlikke" järgijaid (ja üha enam endisi kristlasi). Peatükk 6 vaatab järeltõlge meie ajastu pealtnäha mittereligioosset nähtusele, mis aitab luua "uut religioosset teadvust" isegi nende inimeste seas, kes peavad ennast olevat kaugel igasugustest usulistest huvidest. Seitsmes peatükk arutab pikalt tänapäeva kõige vastuolulisemat religioosset liikumist "kristlaste" seas -- "karismaatilist ärkamist" -- ja püüab defineerida selle loomust õigeusu vaimuliku doktriini valguses.

Järelduses arutatakse "uue religioosse teadvuse" olulisust ja eesmärki kristliku viimaste aegade prohvetluse valguses. "Tuleviku religioon", millele need viitavad, on toodud esile {set forth} ja kontrastiks võrreldud ainsa religiooniga, millega see on lepitamatus vastuolus: tõelise õigeusuga. Lähenedes kardetavatele 1980. aastatele, on kõik "aja märgid" liigagi selged; olge ettevaatlikud ja tegutsege, õigeusu kristlased ja kõik, kes tahavad oma hinge igaveseks päästa!

I "Ainujumala" religioonid

KAS MEIL ON MITTEKRISTLASTEGA SAMA JUMAL?

Isa Basile Sakkas

/---/

II Paganlike jumalate võimsus

HINDUISMI RÜNNAK KRISTLUSELE

Üks õigeusku pöördunu

Paganate jumalad on deemonid

--Ps 96:5

{Eestikeelses tõlkes: *teiste rahvaste jumalad on ebajumalad*. Raamatus kirjakoht märgitud Ps 95:5.}

Järgnev artikkel on ühe naise kogemusest, kes peale roomakatoliku kloostris keskkoolis käimist praktiseeris hinduismi kakskümmend aastat, kuniks lõpuks Jumala armust pöördus ta õigeusku, leides oma otsingute lõpu vene õigeusu kirikus. Praegu elab ta läänerannikul {kus asub ka selle raamatu kirjastus}. Oleks, et tema sõnad võiksid avada nende pimedate õigeusklike silmad, kes võivad olla kiusatuses, et järgida pimedaid "liberaalseid" teolooge, kes nüüd ilmuvad isegi õigeusu kirikus ja kelle vastus uuspaganluse rünnakule Kristuse kiriku {st. õigeusu kiriku} vastu on teostada "dialoogi" selle võluritega ja ühineda nendega, et teenida/ülistada otseselt paganate jumalaid.

1. Hinduismi võlud

Ma olin kõigest kuusteist, kui kaks sündmust määrasid minu elu {edasise} käigu. Ma tulin dominikaani katoliku kloostrisse San Rafaelis (California) ja puutusin esimes korda kokku kristlusega. Samal aastal puutusin ma kokku ka hinduismiga ühe hindu munga, swami kaudu, kes sai kiiresti minu guruks või õpetajaks. Lahing oli alanud, aga ma ei mõistnud seda ligi kakskümmend aastat.

Kloostri õpetati mulle põhilisi kristluse tõdesid. Siin on alandliku tugevus ja püünis uhkele. Püha Jaakobus kirjutas õigesti: "Jumal seisab vastu uhkele ja annab armu alandlikule" (Jk 4:6). Ja kui uhke ma olin; ma ei nõustunud pärispatuga ega nõustunud põrguga. Ja mul oli nende vastu palju, palju argumente. Üks väga armuline õde andis mulle võtme, kui ta ütles: "Palu usu andi." Kuid swami treeningud olid juba toimimas ja ma pidasin alaväärtuslikuks kelleltki midagi paluda, isegi Jumalalt. Kuid palju hiljem ma mäletasin, mida ta ütles. Aastaid hiljem kerkis kristliku usu seeme, mis minusse oli istutatud, üles meelega lõpumatust merest.

Aja jooksul avastati nende raamatute iseloom, mis ma kooli minnes endaga kaasa võtsin ja mis olid kaetud pakkepaberiga. Raamatud nagu "Bhagavad Gita", "Upanishads", "Vedantasara", "Ashtavakra Samhita" Osaliselt

oli minu saladus ilmsiks tulnud, kui midagi eriti ei öeldud. Kahtlemata arvasid õed, et see möödub nagu enamus noorte tüdrukute intellektuaalsed ennasttäisolemised. Kuid üks julge nunn ütles mulle tõe. See on väga ebapopulaarne tõde ja selline, mida tänapäeval vaevalt kuuleb. Ta ütles, et ma lähen hinduismis surses põrgusse peale kristluse tõe teadasaamist. Püha Peetrus kirjutas selle niiviisi: {...} sest kellele on keegi alistanud, selle orjaks ta on saanud. Kui nad on kord ära põgenenud maailma saastast meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse tunnetuse kaudu, pärast aga jälle vajuvad sellesse saasta ja jäävad alla, siis on ju nende viimane lugu halvem kui esimene. Sest neile oleks olnud parem, et õiguse tee oleks neile jäänud tundmata, kui et seda äratundnuna pöörata selg nende kätte antud pühale käsule (2Pt 2:19{b}-21) {1997. a. tõlge, raamatuga sama}. Kuidas ma põlastasin seda õde tema fanaatilise tõttu. Aga kui ta oleks täna elus, tänaksin ma teda kogu südamest. Mida ta mulle ütles, see rääkis minuga, nagu tõde teeb, ja see juhatas mind lõpuks püha õigeusu täielikkusesse.

Oluline asi, mille ma kloostrist sain, oli mõõtepulk ja ühel päeval ma kasutasin seda, et avastada hinduismi pettus.

Olukord oli muutunud nii palju võrreldes selle ajaga, kui ma olin koolis. See, mis oli hindusimi üksikjuhtum {loo kirjutaja?}, oli nüüd kasvanud epideemiaks. Peab omama intelligentset arusaama hinduismi õpetusest, et vältida noori kristlasi sooritamast vaimulikku enesetappu, kui nad puutuvad kokku ida religioonidega.

Hinduismi veetlus on {nagu} täielik spekter; on olemas meelitused igaks oskuseks ja veetlus igale nõrkusele, eriti uhkusele. Ja olles väga uhke, juba 16-aastaselt, langesin ma esmalt just nendele asjadele saagiks. Pärispatt, põrgu ja valu probleemid häirisid mind. Ma ei võtnud neid kunagi tõsiselt, enne kui tulin kloostri. Siis esitas swami "intellektuaalselt rahuldava" alternatiivi igale ebamugavale kristlikule õpetusele {dogmale}. Põrgu oli lõppude lõpuks ainult hinge ajutine olek, mille on esile kutsunud meie endi halb karma (mineviku teod) selles või mõnes eelmises elus. Ja muidugi ei saanud lõplik põhjus omada lõpmatut mõju. Pärispatt oli imeliselt moondatud originaalseks jumalikkuseks. See oli minu sünniõigus ja mida ma iganes kunagi teen, ei suuda seda aulist lõppu tühistada. Ma olin jumalik. Ma olin Jumal: "Lõpmatu unistaja, unistades lõplikke unenägusid."

Valu probleemi kohta on hinduistlikul filosoofial, mida tuntakse kui vedanta, väga elegantne filosoofiline süsteem selle eest hoolitsemiseks. Lühidalt, valu oli maya või illusioon. Sel polnud reaalselt olemasolu -- ja mis veel enam, advaitin võis väita, et suudab seda tõestada!

Ühes teises mõttes võtab hinduism vastu selle tunnustatud vea, et eeldab, et inimene on täiustatav: hariduse kaudu (nende terminites, gurude süsteemi kaudu) ja läbi "evolutsiooni" (pidev progressiivne inimese vaimne areng). Samuti on olemas argument kultuurilise suhtelisuse vaatepunktist; selle suhtes eeldatakse nüüd sellist austust, et on tõeline patt (nende seas, kes pattu ei usu), kui mis iganes suhtelisus seada kahtluse alla. Mis võiks olla veel mõistlikum, ütlevad nad, kui erinevad rahvad ja inimesed teenivad Jumalat erinevalt? Jumal, lõppude lõpuks, on Jumal ja teenimise erinevused aitavad kaasa religioosle "rikkusele".

Kuid vahest kõige üldisem kaalukas ligitõmbav {asi} on pragmatism. Terve hinduismi filosoofiline ülesehitus on üles ehitatud praktilistele

religioossetele juhenditele, mida guru annab oma jüngritele. Selle praktikaga kutsutakse jüngrit üles kontrollima filosoofiat omaenda kogemuste läbi. Midagi ei pea vastu võtma usu kaudu. Ja vastupidiselt levinud arusaamadele ei ole mingeid müstikaid -- lihtsalt tohutu suur hulk esoteerilist materjali -- seega usku polegi lihtsalt vaja. Sulle öeldakse: "Proovi seda ja vaata, kas see töötab." Selline pragmaatiline lähenemine on äärmiselt ahvatlev lääne mõtteviisile. See paistab nii väga "teaduslik". Aga peaaegu iga õpilane langeb teatud pragmaatilisse eksikujutelma: st. et kui praktika töötab (ja nad tõpoolest töötavad), siis ta usub, et süsteem on õige ja järelikult, et see on hea. See loomulikult ei järeldu. Kõik, mida võib tõesti öelda, on {see}: kui nad töötavad, siis nad töötavad. Kuid jättes selle punkti märkamata, võid sa aru saada, kuidas vähe psüühilisi kogemusi annab vaesele õpilasele suure hulga veendumust.

See toob mind viimase meelituse juurde, mida ma mainin, "vaimsed kogemused". Need on allika poolest psüühilised ja/või kuratlikud. Kuid kes praktikantidest suudaks mingilgi moel eristada pettekujutelma tõelisest vaimsest kogemusest? Neil pole mingit mõõtepulka. Kuid ära arva, et see, mida nad nendes kogemustes näevad, kuulevad, haistavad ja puudutavad on lihtsalt mentaalse kõrvalekalde tulemus. Nad ei ole. Nad on {see}, mida meie õigeusu traditsioon nimetab *prelest*. See on oluline sõna, sest see viitab isiku täpselt sellisele olekule, kellel on hinduistlikud "vaimsed kogemused". Inglise sõnastikus ei ole täpset vastet terminile *prelest*. See katab terve rea valesid vaimseid kogemusi: alates lihtsast illusioonist ja tüssamisest kuni tegeliku vaimust valdamiseni. Igal juhtumil võetakse pettust ehtsana ja üldine tulemus on kiirenenud uhkuse kasv. Soe, mugav, erilise tähtsuse tunne vajub üle *prelestis* inimese ja see kompenseerib kõik tema kasinuse ja valu.*

* Rohkem *prelesti* kohta vt. alt VII.5.

Püha Johannes hoiatas varaseid kristlasi oma esimeses kirjas: *Armsad, ärge usaldage iga vaimu, vaid katsuge vaimud läbi, kas nad on Jumalast...* (1Jh 4:1).

Siinai püha Gregor oli hoolikas, juhendades oma munki nende kogemuste ohtude eest: "Igal pool, algajate ja iseteadlike juures, on deemonid harjunud seadma mõtete ja hukatuslike fantaasiate võrke ning valmistama vallikraave nende langemiseks...." Üks munk küsis temalt: "Mida saab inimene teha, kui deemon võtab valguse ingli kuju?" Pühak vastas: "Sellisel juhul on inimesel vaja suurt eristusvõimet/juhatust, et eristada õigesti hea ja kurja vahel. Nii et ära lase oma hoolimatuses ennast nii kiiresti eemale juhtida selle tõttu, mida sa näed, vaid ole kaalukas (ei liigu kergesti) ning hoolikalt kõike läbi katsudes võta vastu hea ja lükka tagasi kuri. Alati pead sa enne testimist ja vaatlemist ja alles hiljem uskuma. Tea, et armu teod on ilmsed ja deemon, hoolimata oma muutumistest, ei suuda neid tekitada: nimelt alandlikkust, sõbralikkust, maailma vihkamist, kirgede ja himude eemaldamist -- mis on armu tulemused. Deemonite teod on: ülbus, ennasttäisolek, hirmutamise ja kõike kuri. Selliste tegude kaudu võid sa eristada, kas valgus, mis paistab sinu südames, on Jumalast või saatana. Aedsalat näeb välja nagu sinep ja äädikas värvi poolest nagu vein; aga kui sa maitseid neid, siis ilmneb erinev maitse ja selgitab igäühe erinevuse. Samamoodi, kui hingel on olemas eristusvõime, võib vaimse maitse järgi eristada Püha Vaimu annid saatana fantaasiatest ja illusioonidest."

Kõrvale juhitud või uhke edasipüüdleja on *prelestile* kõige haavatavam. Ja

hinduismi edu ning kestvus sõltub väga suuresti sellest vales müstikast. Kui väga ligitõmbav see on narkootikumede tarvitavatele noortele inimestele, kellel juba on olnud sedasorti kogemusi. Viimased aastad on näinud swamide õitsemist ja vohamist. Nad nägid oma võimalust kuulsuseks ja eduks sellel ettevalmistatud turul. Ja nad võtsid selle.

2. Dogmaatika sõda

Tänapäeval võtab kristlus vastu torked vaenlaselt, kes on ustavatele kõike muud kui nähtamatu. Ja kui ta saab, siis ta torkab südamesse enne, kui ütleb oma nime. Vaenlane on hinduism ja sõda, mida peetakse, on dogmaatika sõda.

Kui siin riigis loodi umbes sajandivahetusel Vedanta Ühendused, oli üks esimesi katsetusi rajada arusaam, et *ei ole erilist vahet* hinduismi ja kristluse vahel. Mitte ainult pole konflikti, vaid õige kristlane on veel parem kristlane, kui ta uurib ja praktiseerib Vedantat; {siis} ta mõistab tõelist kristlust.

Varajastes loengutes üritasid swamid näidata, et need ideed, mis on kristlusele omased -- nagu Sõna ja Rist -- on tõeliselt pärit Indiast. Ja need ideed, mis on omased hinduismile -- uuestisünd {ilmselt siis järjest uutesse eludesse}, hinge rännakud ja samadhi (või transs), on samuti olemas kristlikus pühakirjas -- kui seda sobivalt tõlgendada.

Taalise sõda võtsid omaks mitmed siirad, kuid eksiteel olevad kristlased. Varajane tõuge {rännak} oli *vastu* sellele, mida võiks nimetada "sektantlikeks" dogmadeks, ja niinimetatud teadusliku religiooni *poolt*, mis põhineb kõigi religioonide võrdleval uurimisel. Põhiline rõhk oli alati sellel: ei ole sellist asja nagu erinevus. Kõik on Üks. Kõik erinevused on vaid pinnapealsed; nad on näilised, mitte tegelikud. Kõik see on selge väljaantud loengutest, mis toimusid varastel 1900. aastatel. Tänapäeval oleme suures hädaohus, sest see püüdlus oli nii väga edukas.

Nüüd on tavalises kõnepruugis "dogma" kui pilkav väljend. Kuid see põlgus ei saa olla tulnud {käibe} nende kaudu, kes teavad, et see viitab kiriku kõige hinnalisemale pärandile. Siiski, kui halb varjund fikseerus, siis arad, kellele ei meeldi kunagi ennast seostada ebapopulaarsega, hakkasid rääkima "rangest dogmaatikast", mis on sisult sama, kuid räägib hukkamõistust. Nii et see suhtumine imbus salakavalalt {sisse} "sallivatelt" kriitikutelt, kes kas ei teadnud, et dogmaatika määrab, mis kristlus on, või kellele lihtsalt ei meeldinud see, mis kristlus on.

Tagajärjena tekkinud paljude kristlaste eelsoodumus taganeda, kui neid otse süüdistatakse dogmadest kinnipidamises, on olnud hindudele suureks abiks. Seest tulnud abil olid strateegilised eelised.

Uskumatu{na näiv} fakt on see, et vähesed näevad, et seesama jõud, mis tahab kummutada kristliku dogma, pole ise midagi muud kui vastupidiste dogmade süsteem. Need kaks ei saa seguneda või "rikastada" teineteist, sest nad on täielikult vastukäivad.

Kui kristlasi veendakse oma dogmade väljaviskamises või (mis on taktikaliselt kavalam) muutmises, et sobida rohkem kaasaegse või "universaalse" kristluse nõuetega, on nad kaotanud kõik, sest mida hinnatakse kristlaste ja hinduistide poolt, tuleneb otseselt nende dogmaatikast. *Ja hinduismi dogmaatika*

on kristliku dogmaatika otsene ümberlükkamine. See viib meid põrutava järelduseni: mida kristlased usuvad kui kurja, usuvad hinduistid kui head, ja vastupidi: mida hinduistid usuvad kui kurja, usuvad kristlased kui head.

Tõeline võitlus seisneb selles: ülim patt kristlase jaoks on ülim headuse realiseerumine hinduisti jaoks. Kristlased on *uhkust* alati pidanud põhipatuks -- kõigi pattude algallikaks. Lucifer on tüüpnäide, kui ta ütleb: *Mina tõusen taevasse, kõrgemale kui Jumala tähed tõstan ma oma aujärje ... Ma lähen üles pilvede kõrgustikele, ma teen ennast Kõigekõrgema sarnaseks* (Js 14:13-14) {1997. a. tõlge, sama mis raamatus}. Madalamal tasemel on uhkus see, mis pöörab isegi inimese voorused pattudeks. Aga üldiselt on hinduistile, ja eriti advaitinile või vedantanile, ainus "patt" mitte uskuda iseendasse ja Inimkonda kui Jumalasse Endasse. Swami Vivekananda sõnul (kes oli tähtsaim moodsa vedanta propageerija): "Te ei mõista veel Indiat! Meie, indialased, oleme üle kõige inimese-kummardajad. Meie Jumal on Inimene!" Mukti või päästmise õpetus seisneb selles: et "inimene muutub jumalikuks, mõistes jumalikku."

Sellest võib näha, et hinduismi ja kristluse dogmaatika on teineteise vastu, üks lükates ümber teise Jumala olemuse, inimese olemuse ja inimeksistentsi eesmärgi kohta.

Aga kui kristlane aktsepteerib hinduismi propagandat, et mingit sõda ei olegi käimas, et erinevused kristluse ja hinduismi vahel on ainult näilised ja mitte tegelikud -- siis on hinduismi ideedel vabadus võtta üle kristlaste hinged, võites lahingu ilma võitluseta. Ja selle võitluse lõpptulemus on tõesti šokeeriv; hinduismi ärarikkuv jõud on tohutu. Minu enda juhul, koos kõige korraliku õpetusega, mille ma sain kloostri, tõi kakskümmend aastat hinduismis mind kurjuse armastamise uste juurde. Näete, Indias teenitakse "Jumalat" samuti kui Kurja, jumalanna Kali kujul. Kuid sellest räägin ma järgmises osas, hinduismi praktikatest.

See on varude lõpp, kui pole enam kristlikku dogmaatikat. Ma ütlen seda isiklikust kogemusest, sest ma olen teeninud Kali't Indias ja siin riigis. Ja tema {naissoost}, kes on saatan, ei ole mingi nali. *Kui sa loobud Elavast Jumalast, siis ei jää troon tühjaks.*

3. Hinduismi paigad ja praktikad

{Lühendatud kokkuvõtte ilma otsetõlketa, kasutades autori väljendeid. Järgneb kirjeldus kogemustest Filipiinidel 1956. aastal ifugao loodshõimu juures, kus ta pani kirja sealseid kogemusi, praktikaid, maagiaid ning puutus ühtlasi kokku deemonliku kurjusega, mis teda hirmutas, kuigi ta ei pea ennast kergesti hirmutatavaks ja pidas algselt kogu maagiast kergesti seletatavaks tavaliste asjade kaudu (psühholoogia, aju). Talle sai selgeks, et teaduslikult ei olnud nähtud asjad seletatavad. Lisaks, need maagiad mõjusid ka talle endale kaks korda ja ta lahkus sealt sellepärast.

Üksteist aastat hiljem tegi ta palverännaku Amarnathi koopasse Himaalajas, mis on hinduismis traditsiooniliselt kõige püham koht Siva teenimiseks, kus ta ise ilmub endale pühendunutele; ta oli Sivat teeninud aastaid ja ootas, et see jumalus ennast talle armulikult ilmutab. Siva kuju koopas on teatud müsteerium: jääkuju, mis tekib tilkuvast veest ning kasvab ja kahaneb

koos kuu faasidega, kasvades u. 7 meetri kõrguseks laeni välja täiskuu ajal ja kuu vastasfaasis kaob peaaegu kõik, selliselt iga kuu. Ta läks sinna ajal, kui kuju pidi olema kõige kõrgem, et teenida seda ette kirjutatult rohelise kookospähkli, viiruki, punaste ja valgete riidetükkide, pähklite, rosinate ja suhkruga. Ta sisenes koopasse pühendumuse pisaratega ja edasist oli raske kirjeldada. Paik justkui vibreeris, nagu ka ifugao hütt, ja lisaks tundus see koht seletamatult vale kohana ning ta hakkas öökima, nagu enne oksendamist, veel enne, kui kohalik preester andide teenistuse lõpetas. Seal koostas murdus tema jaoks hinduismi nägu, kuid vabanemiseni läks veel aega, ja ta otsis midagi, et seda lagunevat pilti hinduismist veel üleval hoida, aga ei leidnud midagi. Ta leidis tagasi vaadates, et sageli me teame pikka aega, et mingi asi on tõeliselt halb, enne kui suudame seda tõesti uskuda, ja see käib ka hinduistlike vaimsete praktikate ja pühapaikade kohta.

Edasi räägib ta võimetest, mida hinduistlikud õpilased võivad saada: mõtete lugemine, võime parandada või hävitada, võime luua füüsilisi asju, ennustada tulevikku jne. ning selgitab, et õpilane langeb sellega prelesti, kus ta võtab eksitust reaalsuse ja tõena, tal on vaimsed kogemused, kohtumised jumalustega ja ta näeb ka valgust (nagu ka Lucifer ilmub). Hinduism on mitte niivõrd intellektuaalne kui võrd kogum praktikatest, mis on sõna otseses mõttes must maagia; sina teed x, saad y: lihtne leping. Selle praktiseerija ei küsi nende asjade allikate ega hinna kohta ning hinnaks võib olla tema surematu hing. Praktikate seas on kõike igale isiksuse tüübile. Jumalus võib olla jumal, jumalanna või kujutu -- absoluutne brahmaan. Suhe sellega varieerub: võib olla laps, ema, isa, sõber, armastatu, teenija. Guru on õpilasele Jumal Ise -- ta on õpilase Lunastaja. On olemas mõned põhilised praktikad, millest tulevad teised: ebajumalateenimine (kuju või pilt, andideks valgus, kamper, viiruk, vesi ja maiustused, kujule võib kuumuse eest jaki (looma) sabaga õhku ventileerida, vannitada, riidesse panna, voodisse panna, isegi kui see paistab lapsik, aga on oma psüühilise mõjuga), japa ehk mantrate korrutamine, pranajama ehk hingamisharjutused. Lisaks võib Jumalat teenida kui Ema, naisprintsipi, väge, energiat, evolutsiooni ja tegude printsipi, samuti asjad, mis on nõ. haiged, ja jättis need kirjeldamata. Swami Vivekananda sõnad: "Ma teenin Hirmsat! On viga uskuda, et lõbu on ainus teenimise motiiv. Paljud on sündinud, et otsida valu. Teenime Terrorit Tema enda pärast. Kui vähesed on söandanud teenida Surma, või Kali't! Teenime/ülistame Surma! On mõned, kes halvustavad, et Kali on olemas. Siiski on ta tänapäeval lahti inimeste seas. Nad on meeletud hirmus ja sõdurid on kutsutud välja, et tegeleda surmaga. Kes võib öelda, et Jumal ei ilmuta Ennast kurjana nagu ka Heana? Aga vaid hinduist sõandab Teda teenida kui Kurja."}

4. Evangeliseerides läänt

{Lühendatud kokkuvõtte ilma otsetõlketa, kasutades autori väljendeid. 1893. aastal saabus Chicagosse Religioonide Parlamenti tundmatu hinduistist munk, swami Vivekananda. Ta tõsteti kiiresti ühiskonnas kõrgele kohale, Harvardi filosoofid olid muljetavaldaval seisukohal. Varsti olid ta ümber järgijad, et koos teostada oma suur unistus: "evangeliseerida" läänemaailm hinduismiga.

Suurtes linnades ja Euroopas loodi Vedanta Ühendused. Ta soovis tuua vedantalikud ideed akadeemilisse mõtlemisse. Levitamine oli eesmärk. Vivekanandale ei olnud oluline, kas seal juures oli nimetatud hinduismi nime või mitte, peaasi, et vedanta sõnum jõuaks igapähe. Ta ütles mitmel puhul: koputage igale uksele, öelge igapähele, et ta on jumalik. Tänapäeval on tema sõnumi osad paljudes raamatutes raamatupoodides -- Aldous Huxley, Christopher Isherwood, Somerset Maugham, Teilhard de Chardin ja isegi Thomas Merton. Viimane on kristlastele eriti ohtlik, kuna ta esineb mõtliku kristliku mungana ja enne oma surma kirjutas ta soosiva sissejuhatuse "Bhagavad Gita" uuele tõlkele, mis on hinduistide "Piibel" ja mis on vastupidine iga olulise kristliku õpetusega. Tema raamat "Zeni meistrid" väidab, et iga religiooni müstilised kogemused on õiged. Hoiatused selle kõige kohta on selged nii Piiblis kui Pühade Isade kirjutistes. Ta teab tänapäeval ühte katoliku kloostri Californias, kus mungad praktiseerivad hinduistlikke praktikaid, neid õpetas selleks indiaalane, kes sai katoliku preestriks. Kui pinnas ei ole ette valmistatud, siis ei saa sellised asjad juhtuda, aga Vivekanandal just see eesmärk oli, valmistada ette pinnast.

Vivekananda sõnum on lihtne: kõik religioonid on õiged, aga vedanta on ülimalt tõde. Erinevused on vaid "tõde tasemetes". Vivekananda sõnad: "Inimene ei liigu valesse tõe suunas, vaid tõest tõtte, madalamast tõest kõrgemasse tõtte. Praegune materia on tuleviku vaim. Praegune ussike -- homme Jumal." Vedanta põhineb sellel: inimene on Jumal. Seega on inimese enda asi töötada välja oma lunastus. Vivekananda teadis, et Vedanta on kristlastele liiga palju, aga "tõde tasemed" oli kui sobiv sild täiuslikuks oikumeeniaks, kus pole mingit konflikti, sest igapähel on õigus. Vivekananda: "Kui üks religioon on õige, siis kõik teised on samuti õiged. Seega on hinduismi sinul sama palju kui minul. Meie, hinduistid, mitte ainult ei sallinud, vaid ka ühineme iga religiooniga, palvetades muhamedi mošees, teenides zoroastri tule ees ja põlvitades kristlaste risti ees. Me teame, et kõik religioonid, alates madalaimast fetišismist kuni kõrgeima absolutismini, on ühtemoodi lihtsalt inimhingede katsed haarata ja realiseerida Lõpmatut." Siiski on kõik religioonid vaid sammud ülimalt religioonini, mis on Advaita Vedanta. Tal oli erilise põlgus kristluse suhtes, mis oli paremal juhul "madal tõde", dualistlik tõde. Eravestluses mainis ta, et ainult argpüks võiks ette pöörata teise põse. Mida iganes ta ütles teiste religioonide kohta, pöördus ta alati tagasi Advaita Vedanta poole. "Kunst, teadus ja religioon pole muud kui sama tõde erinevad väljendusvormid. Aga et seda mõista, peab meil olema Advaita teooria." Vedanta mõju tänapäeva noorusele on suur, lubades igale hingele täieliku vabaduse olla tema ise. See eitab iga erinevuse püha ja ilmaliku vahel, need on vaid sama tõde erinevad väljendusvormid. Religiooni ainus eesmärk on pakkuda erinevatele temperamentidele sobivalt oma jumal ja praktika. Ühesõnaga: religioon on "ajada oma asja".

Vivekananda edu on roomakatoliikluses olnud väga suur. Edasi mainib ta ühte katoliku konverentsi Vivekananda auks ja et seal esinenud dominiiklasest katoliku Isa Robert Campbelli nimetatud moodsad kristlikud jooned on tegelikult puhas ja lihtne Vedanta. Ta toob tõestuseks viie erineva väljaande väljavõtteid sellest sõnavõtust, järgnevas lühendatult. Õpetusest: tõde on suhteline, õpetused ja dogmad ei ole fikseeritud, nad muutuvad ja varsti eitame asju, mida minevikus pidasime pühadeks tõdedeks. Jumalast: Jeesus on jumalik, tõeline, aga igapäks

meist võib olla jumalik; liberaalne kristlus liigub oma filosoofiaga ida suunas nii mitte-isikulise Jumala kui ka igähe jumalikkusega. Pärispatust: see idee on väga solvav liberaalsele kristlusele, mille järgi on inimene võimeline täiustuma treeningu ja hariduse kaudu. Maailmast: liberaalse kristluse järgi saab seda parandada ja me peaksime pühendumas, et ehitada parem ühiskond, mitte igatseda saada taevasse. Teistest religioonidest: liberaalne rühm ütleb: ärge muretsege vanamoodsate asjade nagu pöördunute otsimise jm-ga, loome hoopis paremad suhted teiste religioonidega. Nii ütles kokuvõtvalt Isa Robert Campbell.

Moodsad kristlased on nagu lapsed, keda juhatakse suure kõrgema tõe, sügavama filosoofia ja suurema ülevuse pakkumisega, mida saab, kui lihtsalt allutada elav Kristus tänapäeva inimesele. Sellest on näha hinduismi, Vivekananda, selle taga oleva väe erakordset edu. See on teinud roomakatoliikluses puhta töö. Selle vahikoerad on võtnud vaenlasi kui sõpru ja nende maja on röövitud paljaks nende endi silme all. Varas ütles: "Las meil olla uskudevaheline üksteisemõistmine" ja ta oli väravast läbi saanud. Abinõu oli väga lihtne: kristlikud hindud (swamid) pidid vaid vedanta filosoofiat tsiteerima kristlike terminitega. Kuid hinduistidest kristlased (moodsad katoliiklased) pidid oma usku laiendama, et haarata sellesse hinduism. Siis muutus muidugi tõde valeks ja vale tõeks. Ja paraku püüavad nüüd mõned tõmmata õigeusu kirikut sellesse mahajäetud majasse. Kuid las modernistid meenutavad Jesaja sõnu Js 5:20-21: *Häda neile, kes hüüavad kurja heaks ja head kurjaks, kes teevad pimeduse valguseks ja valguse pimeduseks, kes teevad kibeda magusaks ja magusa kibedaks! Häda neile, kes on iseenese silmis targad ja iseenese meelest arukad!*

5. Hinduismi eesmärk: universaalne religioon

{Lühendatud kokkuvõtte ilma otsetõlketa, kasutades autori väljendeid. Vivekananda missioon oli edukas, aga üks asi on veel saavutamata, universaalse religiooni rajamine. Selles seisneb kurja ülim võit. Kuna universaalne religioon ei saa sisaldada "individualistlikke, sektantlikke" ideesid, pole sel kristlusega midagi ühist peale sõnavara, semantika. Maailm ja liha võivad olla tuli ahjus ja korstnas, aga universaalne religioon on kristluse täielik lõõmav ärapõlemine. Jesuudist preester Teilhard de Chardin on juba uue kristluse aluspunktid kirja pannud ja need on täpselt samad, mis Vivekananda omad. Teilhard de Chardin on anomaalia, kuna erinevalt traditsioonilistest katoliiklikest teoloogidest ülistatakse teda kõrgelt õpetlaste seas. Teilhardi ideed on suures osas Vedanta ja Tantra plagiaat, liidetud kokku kristlikult kõlava žargooniga ja tugevalt värvitud evolutsiooniga. Chardin: "Maailm, milles ma elan, muutub jumalikuks. /---/ ... ma võin saada päästetud vaid siis, kui saan üheks universumiga." See on ilmselge hinduism. Selles on natuke kõike -- äratuntav mõte "Upanishadist" ja katked selle erinevatest filosoofilistest süsteemidest koos praktikatega. Edasi tuuakse näide ühest Chardini ülistamisest 1965. aastal katoliiklaste poolt ühel konverentsil.

Edasi võrreldakse Vivekananda universaalset religiooni Teilhardi uue kristlusega. Vivekananda järgi peab sel olema viis punkti. 1. See peab olema teaduslik, ehitatud vaimsetele seadustele, seega õige ja teaduslik religioon, seda kasutavad nii Teilhard kui Vivekananda. 2. Alus peab olema evolutsioon, esitatakse sarnasus-võrdlus hinduismi ja Teilhardi vahel. 3. Universaalset

religiooni ei ehitata üles mingi isiku ümber, vaid see rajatakse "igavestele printsiipidele". Teilhard: "Kristus muutub minu jaoks järjest hädavajalikumaks ... kuid samal ajal muutub ajalooline Kristus vähem oluliseks ja minust erinevamaks. Minu vaade temale kannab mind õigeusu teljel edasi ja kõrgemale." -- Kahjuks on see mitte-ajaloolise "Kristuse" vaimsus hinduistlik õigeusk, mitte kristlik. 4. Universaalse religiooni põhieesmärgiks saab olema erinevat tüüpi meeste ja naise usuliste vajaduste rahuldamine. Individualistlikud ja sektantlikud religioonid ei saa seda pakkuda. Teilhard: "Kristlus on siiani teatud määral varjupaik, aga see ei võta vastu ega rahulda ega isegi juhi enam 'kaasaegset hinge'." 5. Universaalses religioonis läheme kõik sama eesmärgi poole, Teilhardi järgi Oomega Punkti; Vivekananda jaoks on see Om: "Kogu inimkond koondub püha paiga jalamile, kus on sümbol, mis pole mingi sümbol, nimi, mis on üle iga heli".

Kus lõpeb see kristluse moonutamine ja hinduismi võidukäik? Kas meile tuleb Om või Oomega?}

III Ühe fakiiri "ime" ja Jeesus-palve

{Autor: arhimandriit Nicholas Drobyazgin. Jutustus sellest, kuidas Sri Lanka fakiir 19. saj. lõpul laevareisijatele, kes olid maale tulnud ja tema juurde metsa läinud, neile erakordse ilmutuse tekitas, kus nad nägid iseendid sellesama laeva peal. Ajastu oli selline, kus filme veel polnud. See ilmutus lõppes nii talle kui teistele, kui arhimandriit sisemiselt palvetas "Issand Jeesus Kristus, Jumala Poeg, heida armu minu, patuse, peale!" ning sisemiselt rahu sai. Ära minnes tahtis see arhimandriit veel korra näha kogu seda paika ja vaatas tagasi lõkke poole, mille ääres fakiir oli istunud ja kogu aeg vaid tulle vaadanud, inimesi nagu mitte märgates. Siis märkas ta fakiiri kiiret ja vihaga täidetud pilku, millest ta sai aru, kust see ilmutus tegelikult tulnud oli.}

/---/

V "Uus religioosne teadvus"

IDA SEKTIDE VAIMSUS 1970. AASTATEL

/---/

4. Zen treeningud Põhja-Californias

/---/

Zen treeningute eesmärk Shasta kloostriks on täita kogu elu "puhta zeniga". Igapäevane meditatsioon (vahepeal lausa kaheksa või kümme tundi päevas) on intensiivse, kontsentreeritud religioosse elu keskmeks, mis

väidetavalt juhatab "keha ja mõistuse püsivasse harmooniasse". Rõhk on "vaimsel kasvul" ning kloostri väljaanded -- iga kahe kuu tagant ilmuv ajakiri ja abtissi raamatud -- reedavad kõrge teadlikkuse vaimsest edevusest ja pettustest. Klooster seisab vastu Jaapani rahvuslike tavade (mis on vastu budistidele) vastuvõtmisele; hoiatused "gurude vahetamise" ja zen meistri vale teenimise kohta; keelab astroloogia, õnne ennustamise (isegi *I Ching'i*), astraalsed rännakud ja kõik muud psüühilised ja okultsed tegevused; naeruvääristab akadeemilist ja intellektuaalset lähenemist zenile (vastandina kogemuslikule); rõhutab rasket tööd ja täpseid treeninguid, surub maha illusioonid ja fantaasiad iseenda ja "vaimse elu" kohta. Noorte zeni preestrite arutelud "vaimsetel" teemadel (nagu on kirjeldatud kloostri "Ajakirjas") kõlavad oma kaine ja teadliku tooniga tähelepanuväärselt nagu tõsiste noorte õigeusku pöördunute ja munkade vahelised vestlused. Intellektuaalse struktuuri ja väljanägemise tõttu paistavad need noored budistid päris lähedal mitmete meie õigeusku pöördunutele. Tänapäeva noor õigeusklik võib tõesti öelda: "Seal võiksin minagi Jumala armust olla," nii veenvalt ehtne on selle zen-kloostri vaimne väljanägemine, mis pakub peaaegu kõike, mida tänapäeva noor usuline otsija võib igatseda -- välja arvatud muidugi Kristust, tõelist Jumalat, ja igavest päästet, mida ainult Tema võib anda.

/---/

Kristluse suhtes on abtissil ja tema järgijatel üleolevalt armuline suhtumine; nad austavad "Filokaaliat" ja teisi õigeusu vaimulikke kirjutisi, tunnustades õigeusku kui neile lähimat kristlike rühmade seast, kuid peavad ennast "üle selliste asjade nagu teoloogiad, õpetuslikud vaidlused ja 'ismid,'" mida nad peavad "tõelise religiooni" juurde mitte kuuluvaks.

Zenil ei ole tegelikult mingit teoloogiat ja langeb seega "pragmaatilisse eksikujutelma", mida on siin raamatus juba varem märgitud hinduismi peatükis: "Kui see töötab, siis peab see olema tõeline ja hea." Zen ilma mingi teoloogiata pole hinduismist rohkem võimeline eristama häid ja halbu vaimseid kogemusi; see saab ainult nentida, mis *paistab* hea, kuna toob "rahu" ja "harmoonia", ajendatuna mõistuse loomulikust väest ja mitte ühestki ilmutusest -- kõik muu ta lükkab tagasi kui rohkem või vähem illusoorse. Zen panustab nende peenele/peidetud uhkusele -- mis on tänapäeval nii levinud --, kes arvavad, et nad võivad iseennast päästa ja seega pole neile endast väljaspool vaja mingit Päästjat.

Kõikidest tänapäeva ida religioossetest vooludest on zen intellektuaalselt tõenäoliselt kõige sügavam ja vaimselt kõige kainem. Oma õpetusega kaastundest ja armastavast "kosmilisest Budast" on see võib-olla kõrgeim religioosne ideaal, mida inimese mõistus suudab taotleda -- ilma Kristuseta. Selle tragöödia on just selles, et seal ei ole Kristust ja seega mingit päästet, ning selle sügavus ja kainus väldivad edukalt selle järgijate päästeotsinguid Kristuses. Oma vaiksusel, kaastundlikul moel on see vast kõige kurvem "kristlusejärgsete" aegade, milles me elame, meeldetuletaja. Mittekristlik "vaimsus" ei ole enam välismaine import läände; see on muutunud Ameerika põliseks religiooniks, jättes maha sügavad juured Lääne teadlikkusesse. Võtkem seda hoiatusena: tuleviku religioon ei ole lihtsalt mingi kultus või sekt, vaid võimas ja sügav religioosne

suundumus, mis on täiesti veenev kaasaja inimese mõttele ja südamele

5. Uus "vaimsus" vs. kristlus

Teisi uusi ida kultuseid läänes võib tuua korduvalt rohkem; iga aasta leiab uued või vanade uued teisendused. Lisaks üleni religioossetele sektidele on eriti viimane kümnend näinud sekulaarsete "teadvuse kultuste" kasvu, nagu üks populaarne uudiste ajakiri neid kutsub ("U. S. News and World Report" {"USA uudised ja maailmakajastused"}, 16. veebruar 1976, lk. 40). Nende "mõistuse teraapia" gruppide hulka kuuluvad 1971 rajatud "Erhardi seminaride treeningud", "Rolfing", "Silva mõtete kontroll" ja erinevad "kohtumiste" ja "biotagasiside" vormid, mis kõik pakuvad "pingete maandamist" ja inimese "peidetud võimete kasutusele võtmist", väljendatuna rohkem või vähem usutatavalt 20. sajandi "teaduslikus" keeles {žargoonis}. Meenutada võib ka teisi "teadvuse" liikumisi, mis on saanud vähem tuntuks, alates "Kristlikust teadusest" kuni "Mõistuse teaduse" ja "Saietoloogiani".

Kõik need liikumised on kristlusega mitteühildatavad. Õigeusklikele tuleb öelda, et nendest täielikult eemale hoida.

Miks me räägime nii kategooriliselt?

1. Nendel liikumistel pole mingit alust kristlikus traditsioonis või praktikas, vaid on puhtalt ida paganlike religioonide ja moodsa spiritismi tulemus, rohkem või vähem lahjendatud ja sageli esitatud kui "mittereligioosne". Nad mitte ainult ei õpeta vaimulikust elust valesti, mittevastavuses kristliku õpetusega; nad samuti juhivad {inimese} kas läbi paganlike religioossete kogemuste või psüühiliste eksperimentide valele vaimsele teele, mille lõpp on vaimulik ja psüühiline katastroof ja viimselt hinge igavene kaotsimine.

2. Konkreetsemalt, "vaimse vaikuse" kogemus, mille saab erinevat sorti meditatsiooni kaudu, kas siis ilma spetsiifilise religioosse sisuta (nagu väidab "transsendentaalne meditatsioon", mõned jooga vormid ja zen ning sekulaarsed kultused) või paganliku religioosse sisuga (nagu "Hare Krishna", "Jumaliku Valguse Missioon", "3HO" {"Healthy-Happy-Holy Organization" ehk Terve-Õnnelik-Püha Organisatsioon, selgitatud eespool} jne.), on värav "kosmilisse" vaimsesse sfääri, kus inimese isiksuse sügavam külg astub kontakti tegelike vaimsete olenditega. Need olendid on inimese langenud olekus {oleku tõttu?} kõigepealt *daemonid* või langenud vaimud, kes on inimesele kõige lähedasemad.* Zen budistid ise, hoolimata nende ettevaatusest vaimsete "kogemuste" suhtes, kirjeldavad oma kokkupuuteid nende vaimudega (segatuna inimlike fantaasiatega), kogu aeg rõhutades, et nad ei "klammerdu" nende külge.**

* Vaata piiskop Ignatius Brianchaninovi esitust õigeusu õpetusest vaimsest ja aistingulisest vaimude kogemisest ning inimese "vastuvõtlikkuse uste" avamisest ajakirjas "Õigeusu Sõna", nr. 82, 1978.

** Vaata Jiyu Kennett, "Kuidas kasvatada lootoseõit", Shasta klooster, 1977 -- zen-meistri {naissoost} kirjeldus tema surmalähedastest nägemustest.

3. Initsiatsioon psüühilise sfääri kogemustesse, mida "teadvuse kultused" pakuvad, tõmbab {inimese} kaasa millessegi, mis on üle inimese tahte teadliku kontrolli; seega, olles kord "initsieeritud", on sageli väga raske lahti saada ebasoovitavatest psüühilistest kogemustest. Sel moel muutub "uus religioosne

teadvus" kristluse vaenlaseks, mis on palju võimsam ja ohtlikum kui mis tahes eksiõpetused minevikust. Kui *kogemust* rõhutatakse üle õpetuse, siis eemaldatakse või neutraliseeritakse tavalised kristlikud ettevaatusabinõud, mis kaitsevad langenud vaimude rünnakute eest ning passiivsus ja "avatus", mis iseloomustavad uusi kultuseid, avavad inimese sõna otseses mõttes, et saada kasutatud deemonite poolt. Paljude "teadvuse kultuste" kogemuste uuringud näitavad, et neis on olemas regulaarne kogemuste areng, mis on alguses "head" või "neutraalsed" kuni kogemusteni, mis muutuvad kummaliseks ja hirmutavaks ning lõpuks ilmselgelt deemonlikuks. Isegi psüühiliste distsipliinide nagu jooga puhtalt füüsiline külg on ohtlik, sest see on tuletatud ja see avab inimese psüühilistele lähenemistele ja kogemustele, mis on jooga praktika originaalne eesmärk {selgitatud varem seoses hinduismiga}.

"Uue religioosse teadvuse" võrgutav vägi on tänapäeval nii suur, et see võib inimese endasse haarata selliselt, et ta usub, et jääb kristlaseks. See pole tõi mitte ainult nende kohta, kes annavad järgi pealiskaudsele sünkretismile või kristluse ja ida religioonide kombinatsioonidele, mida on eespool mainitud; see on samuti tõi järjest kasvava inimeste hulga kohta, kes peavad ennast innukateks kristlasteks. Meie aegade sügav rumalus/teadmatus tõeliste kristlike vaimulike kogemuste suhtes tekitab vale kristliku "vaimulikkuse", mille olemus on lähedalt sarnane "uuele religioossele teadvusele".

VII peatükis me vaatleme pikalt ja lähedalt tänapäeva kõige levinumat "kristliku vaimuse" voolu. Selles me näeme "uue religioosse teadvuse" hirmutavat väljavaadet, mis haarab endasse heatahtlikud kristlased, isegi õigeusklikud -- sellises ulatuses, et me ei saa muud kui mõelda kaasaja maailma vaimusest "suure eksituse" apokalüptilise terminiga, mis petab peaaegu kogu inimkonda enne ajastu lõppu. Selle teema juurde tuleme tagasi raamatu lõpus.

VI "Märgid taevast": õigeuskliku arusaam tundmatutest lendavatest objektidest (UFOdest)

/---/

4. UFO-nähtuse seletus

/---/

/---/ Enamus UFO-uurijaid pöörduvad nüüd okultsesse sfääri ja demonoloogiasse, et saada aimu nähtusest, mida nad uurivad.

Mitmed hiljutised evangeelsete protestantide UFO-uuringud panevad kogu selle tõendusmaterjali kokku ja tulevad järeldusele, et UFO-nähtus on oma allika poolest lihtsalt ja konkreetselt deemonlikku päritolu.* Õigeusklik vaatleja saab vaevalt tulla teisele järeldusele. Võib olla, et mõned või paljud kogemused on naljade või hallutsinatsioonide tulemused; aga on lihtsalt võimatu jätta kõrvale *kõik* mitmed tuhanded UFO-teated. Suur hulk kaasaegseid meediume ja nende spiritistlike nähtusi on samuti pettus; kuid mediumistlik spiritism ise,

kui see on ehtne, tekitab kahtlematult tõelisi "paranormaalseid" nähtusi deemonite tegevuse tulemusena. UFO-nähtus, omades sama allikat, ei ole vähem reaalne.

* Clifford Wilson ja John Weldon, "Lähivaatlused: Parem selgitus", Master Books, San Diego, 1978; "Vaimsete pettuste projekti ajakiri", Berkeley, Calif. {California}, August 1977: "UFOd: kas ulme saab tõeks?"

/---/

Õigeusu kirjanduses on palju näiteid deemonlike ilmutuste kohta, mis sobivad täpselt UFO kirjeldustega: "tahkete" olendite ja objektide tontlik ilmumine (kas deemonid ise või nende illusoorne looming), mis ühtäkki "materialiseeruvad" ja "dematerialiseeruvad", alati eesmärgiga inimesi jahmatada ja segadusse ajada ning lõplikult juhatada neid hukatusse. 4. sajandi Püha Antonius Suure* ja 3. sajandi Püha Küproslase Endise Nõia** elulood on täis selliseid juhtumeid.

* Ida õigeusu raamatud, Willits., Calif. {California}, 1976.

** "Õigeusu Sõna", nr. 70, 1976.

Püha Martin Tour'i eluloos (surnud 397), kirjutatud tema jüngri Sulpicius Severuse poolt, on huvitav näide deemonlikust väest seoses kummalise "füüsilise" ilmumisega, mis on lähedalt paralleelne tänapäevaste UFO "lähivaatlustega". Teatud nooruk nimega Anatolius sai mungaks Püha Martini kloostri lähedal, aga valealandlikkuse tõttu langes ta deemonliku pettuse ohvriks. Ta nautis seda, et ta suhtles "inglitega" ja et teisi oma pühaduses veenda, nõustusid need "inglid" talle andma "särava rüü taevast" kui "Jumala väe märgi", mis oli {olemas/tegev} selles noorukis. Ühel ööl umbes keskööl oli eraklas tugev tantsivate jalgade müdin ja paljude häälte sosin ning Anatoliuse kellia {munga kong, kus ta üksinda elab} muutus valgusest leegitsevaks. Siis tuli vaikus ja petetu tuli oma kelliasst välja "taevase" riidega. "Toodi valgus ja kõik uurisid hoolikalt seda riidet. See oli eriliselt pehme, ereda läikega ja briljantse erksusega, kuid oli võimatu öelda, mis materjal see oli. Samal ajal, kõige teravamal uurimisel silmade ja sõrmedega, näis see olevat riie ja ei midagi enam." Järgmisel hommikul tõi Anatoliuse vaimulik isa ta käe kõrval, et viia ta Püha Martini juurde, et teada saada, kas see on tegelikult saatana trikk. Kartuses keeldus petetu minemast, "ja kui teda sunniti minema vastu tema tahtmist, siis nende käte vahel, kes teda tassisid, riie kadus." Olukorra kirjeldaja (kes nägi sündmust pealt või pani kirja pealtnägijate kaudu) järledab, et "kurat ei suutnud säilitada oma illusioone või varjata nende olemust, kui neid taheti näidata Martini silmadele." "See oli nii väga tema võimuses näha kuradit, et ta tunneks ta ära igal kujul, kas ta siis jääb oma olemuse juurde või muudab ennast mõneks kujukse paljudest erinevatest 'vaimulikest pahedest'" -- muuhulgas paganlike jumalate kujule ja Kristuse Enda kujukse koos kuninglike rüüde ja krooniga ning mähituna eredasse punasesse valgusse.*

* F. R. Hoare, tõlkija, "Lääne Isad", Harper Torchbacks, New York, 1965, lk. 36-41.

On selge, et tänapäevaste "lendavate taldrikute" ilmumised on üsnagi deemonlik "tehnoloogia"; tõesti, midagi muud ei seleta seda nii hästi. Mitmekesine deemonlik pettus õigeusu kirjanduses on ümber kohandatud

avakosmose mütoloogiaks, ei midagi enam; ülal mainitud Anatoliust tuntaks tänapäeval kui lihtsalt "kontaktisikut". Ja "tundmatu" objekti eesmärk sellistel juhtudel on selge: et jahmatada pealtvaatajaid "müstilisuse" tundega ja luua "tõestus" "kõrgematest intelligentsidest" ("inglitest", kui ohver neisse usub, või "kosmoseküllastajatest" kaasaja inimese jaoks) ja selle kaudu luua usaldus *sõnumi* kohta, mida nad soovivad edastada. Vaatame seda sõnumit allpool.

Deemonlik "lapserööv", üsna lähedane UFO-röövidele, on kirjeldatud Sora Püha Niluse eluloos, kes oli 15. sajandil skeet-elu alustaja Venemaal. Mõni aeg peale pühaku surma elas kloostri teatud preester koos oma pojaga. Kord, kui poiss oli saadetud mingile ülesandele, "tuli korruga tema juurde teatud kummaline mees, kes haaras ta endaga ja viis teda nagu tuul läbistamatusse metsa, tuues ta suurde ruumi oma majas ja asetades ta kabiini keskele, akna ette." Kui preester ja mungad palvetasid Püha Niluse abi, et leida kadunud poiss, "tuli pühak poisile appi ja seisis keset ruumi, kus poiss oli seismas, ja kui ta lõi akna äärt oma piiskopisauaga, hakkas maja värisema ja kõik ebapuhtad vaimud langesid maha." Pühak ütles deemonile, et ta viiks poisi tagasi sinna, kust ta oli ta toonud, ja muutus siis nähtamatuks. Siis, peale mõningast deemonite ulgumist, "seesama kummaline {mees} haaras poisi ja tõi ta skeedi juurde nagu tuul ... ja olles asetanud ta heinakuhja otsa, muutus ta nähtamatuks." Kui mungad teda nägid, "rääkis poiss kõik, mis temaga oli juhtunud, mida ta oli näinud ja kuulnud. Ja sellest ajast peale muutus poiss väga tagasihoidlikuks, nagu oleks teda juhmistatud. Preester, täis õudu, lahkus skeetist koos oma pojaga."* Sarnases deemonlikus "lapseröövis" 19. sajandi Venemaal muutus üks noor mees peale seda, kui ema oli teda neednud, "vanaisa" deemoni orjaks kaheteistkümneks aastaks ja oli võimeline ilmuma nähtamatult inimeste keskele, et aidata deemonitel külvata nende keskele segadust.**

* "Põhja-Thebaid" {piirkond Egiptuses}, St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, Calif. {California}, 1975, lk. 91-92. [Kolmas väljaanne, 2004, lk. 95-96.]

** Püha Nilus, "Jumala vägi ja inimese nõrkus" (vene keeles), St. Sergiuse Lavra, 1908; St. Herman Brotherhood, 1976, lk. 279-298.

Sellised tõelised lood deemonlikust tegevusest olid varasematel sajanditel harilikud. On tänapäeva vaimse kriisi märk, et kaasaegsed inimesed, koos kõige oma "valgustatuse" ja "tarkusega", on uuesti saamas teadlikuks sellistest kogemustest -- *kuid ei oma enam kristlikke raame, millega neid seletada*. Tänapäevased UFO-uurijad, otsides selgitust nähtusele, mis on muutunud liiga märgatavaks, et sellest saaks enam kauem mööda vaadata, on ühinenud tänapäeva uurijatega psüühika vallast, et üritada luua "ühtne väljateooria" {piltlik viide lahendamata küsimusele füüsikas}, mis hõlmaks {korruga} nii psüühilise kui ka füüsilise nähtuse. Aga sellised uurijad ainult jätkavad "valgustatud" kaasaja inimese lähenemist ja usaldavad oma teaduslikke vaatlusi, et anda vastuseid *vaimse* sfääri kohta, millele ei saa üldse läheneda "objektiivselt", vaid ainult usuga. Füüsiline maailm on moraalselt neutraalne ja objektiivne vaatleja võib seda tunda suhteliselt hästi; kuid nähtamatu vaimne sfäär sisaldab nii häid kui kurje olendeid ja "objektiivsel" vaatlejal pole mingeid vahendeid eristamiseks ühtesid teistest, välja arvatud juhul, kui ta võtab vastu ilmutuse, mille nähtamatu Jumal on inimese jaoks loonud. Seega asetavad tänapäevased UFO-uurijad Piibli jumaliku inspiratsiooni samale tasemele

saatanast inspireeritud spiritistliku automaatkirjutamisega ning nad ei tee vahet tegudel, mida teevad inglid ja mida teevad deemonid. Nüüd nad teavad (peale pikka perioodi, kus teadlaste keskel valitses materialistlik eelarvamus), et on olemas mittefüüsiline sfäär, mis on reaalne ja nad näevad selle mõju UFO nähtuses; kuid kuniks nad lähenevad sellele sfäärile "teaduslikult", saavad nad sama kergesti petetud nähtamatute jõudude poolt, nagu kõige naiivsemad "kontaktisikud". Kui nad proovivad kindlaks määrata, *kes* või *mis* on UFO nähtuse taga ja mis eesmärk nähtusel olla võib, on nad sunnitud langema kõige meeletumatesse spekulatsioonidesse. Seega tunnistab Dr. Vallee {tema kaua kestnud UFO-uuringutest oli juttu eespool}, et on segaduses, kas UFO ilmumiste allikaks võivad olla moraalselt neutraalne "kellavärk", heatahtlik "pidulik tarkade meeste kogunemine" (nagu "maaväline" müüt meid tahab uskuma panna) või "kohutav inimestest suurem koletis, millest paljas mõtlemine ajab inimese hulluks", see tähendab, deemonite tegevus ({Jacques Vallee,} "Nähtamatu kolledž" {E. P. Dutton, Inc., New York, 1975 -- viidatud korduvalt eespool}, lk. 206).

Tõelise hinnangu UFO kogemusele võib anda ainult kristliku ilmutuse ja kogemuse baasil ja on kättesaadav vaid alandlikule kristlasele, kes usaldab neid allikaid. Kindlasti pole inimesele antud tervenisti {kõike}, et "selgitada" nähtamatut inglite ja deemonite maailma; kuid meile on antud küllalt kristlikke teadmisi, et teada, kuidas need olendid meie maailmas tegutsevad ja kuidas me nende tegudele peaksime reageerima, eriti kuidas põgeneda deemonlike võrkude eest. UFO uurijad on tulnud järeldusele, et nähtused, mida nad on uurinud, on põhijoontes samad nähtustega, mida varem kutsuti "deemonlikeks"; kuid ainult kristlane -- õigeusklik, kes on valgustatud patristilise Pühakirjast arusaamise ja 2000-aastase pühakute kogemustega kohtumistest nähtamatute olenditega -- on võimeline mõistma selle järelduse kogu tähendust.

5. UFOde tähendus

Mis siis on UFO-nähtuse tähendus meie ajal? Miks on nad ilmunud just sellel ajaloojärgul? Mis on nende sõnum? Millisele tulevikule nad viitavad?

Esiteks, UFO-nähtus on vaid üks osa erakordsest "paranormaalsete" nähtuste väljavalamisest -- mida vaid mõned aastad tagasi oleks inimesed pidanud "imedeks". Dr. Vallee väljendab "Nähtamatus kolledžis" selle fakti sekulaarset hinnangut: "Ebatavaliste sündmuste vaatlused kangastuvad meie keskkonda tuhandete poolt" (lk. 87), põhjustades "inimese usumudelite üldise nihke, {muutuse} tema kogu suhtumises nähtamatuse mõistesse" (lk. 114). "Midagi on toimumas inimese teadvusega" (lk. 34); seesama "võimas jõud [{, } mis] on inimrassi mõjutanud minevikus, on seda taas mõjutamas praegu" (lk. 14). Kristlikus keeles tähendab see: uus deemonlik väljavalamine on lahti pääsenud üle inimkonna. Kristliku lõpuaegade vaate järgi (vaata raamatu lõppu) saame me näha, et jõud, mis on siiani tagasi hoidnud viimast ja kõige kohutavamast deemonite tegevuse ilmumist, on eemaldatud (2Ts 2:7). Õigeusklikku valitsust ja avalikku korda (mille põhiesindaja maa peal oli õigeusklik keiser) ega õigeusklikku maailmavaadet ei eksisteeri enam tervikuna ja saatan on "vangist välja lastud", kus teda hoiti Kristuse kiriku armu läbi {?}, et

"petta rahvaid" (Ilm 20:7-8) ja valmistada neid ette teenima antikristust aegade lõpul. Võib-olla mitte kunagi alates kristliku perioodi algusest pole deemonid ilmunud nii avalikult ja hulgaliselt kui tänapäeval. "Külalised kosmosest"-teooria on vaid üks paljudest ettekäänetest, mida nad kasutavad, et saavutada tunnustus ideele, et "kõrgemad olendid" võtavad nüüd vastutuse inimkonna saatuse üle.*

* Paljud "lumeinimeste" ja teiste "koletiste" teadaanded sisaldavad samu okultseid tunnuseid nagu UFO nägemised ja need on sageli nende nägemistega seotud.

Teiseks, UFOd pole midagi muud kui vaid uusim *mediumistlik tehnika*, mille kaudu kurat leiab initsieeritud oma okultsesse sfääri. Need on hirmsaks märgiks, et inimene on muutunud tundlikuks deemonlikule mõjule nagu ei kunagi varem kristlikul ajajärgul. 19. sajandil oli tavaliselt vaja otsida hämaraid seansside ruume, et saada kontakti deemonitega, kuid nüüd piisab, kui vaadata kõigest taevasse (tavaliselt öösel, see on tõsi). Inimkond on tänaseks kaotanud selle, mis on olnud põhiline kristlik arusaam, ja asetab ennast nüüd passiivselt selle kätte, mis iganes "jõud" võivad taevast alla tulla. Uus film "Kolmandat liiki lähivaatlused" on šokeeriv paljastus, kui väga *ebausklikuks* on "kristluse-järgne" inimene muutunud -- valmis kohe ja küsimata uskuma ja järgima vaevu-varjatud deemoneid, kuhu iganes nad juhivad.*

* Kaks muud hiljuti avastatud "paranormaalset" nähtust paljastavad, kui julgelt kasutavad deemonid nüüd füüsilisi vahendeid (konkreetselt moodsaid tehnilisi seadmeid), et saada kontakti inimestega. (1) Üks läti uurija (keda nüüd järgivad teised) on avastanud nähtuse, kus müstilised hääled ilmuvad seletamatult salvestavatele lintmakkidele, isegi kui salvestus on tehtud kliinilistes tingimustes täiesti helitus keskkonnas, tulemustega, mis on väga sarnased {spiritistlike} seanssidega. Meediumi või selgeltnägija kohalolek näib nähtust kaasa aitavat (Konstantin Raudive, "Läbimurre: imeline eksperiment elektroonilises sidepidamises surnutega", Taplinger Publishing Co., New York, 1971). (2) Metalse häälega "kosmose inimesed" on väidetavalt mõnda aega kasutanud telefoni, et pidada ühendust "kontaktisikute" ja UFO-uurijatega. Sellise nähtuse nalja võimalus on muidugi kõrge. Kuid viimatel aastatel on *surnute hääli* olnud kuulda telefonikõnedes lähedastega, olles veenvad nende jaoks, kellega ühendust võeti. Võib vaevast eitada, nagu selle nähtuse raporteerija märgib, et "vana aja deemonid marsivad taas meie seas" -- ulatusega, mida varem pole tuntud ({John A.} Keel, "UFOd: Operatsioon Trooja Hobune" {G. P. Putnam's Sons, New York, 1970 -- varem viidatud}, lk. 306).

Kolmandaks, UFOde sõnum on: valmistuge antikristuseks; usust taganenud maailma "päästja" on tulemas, et seda valitseda. Võib-olla ta tuleb läbi õhu, et viia täiuseni oma Kristuse jäljendamine (Mt 24:30, Ap 1:11); võib-olla ainult "külalised avakosmosest" maanduvad avalikult, et pakkuda "kosmilist" teenistust/ülistust oma ülemale; võib-olla "tuli taevast" (Ilm 13:13) on ainult osa suurtest viimaste aegade imetähtedest. Igal juhul, sõnum kaasaegsele maailmale on see: oodake lunastust, mitte kristlikust ilmutusest ja usust nägematusse Jumalasse, vaid sõiduriistadelt taevast.

On üks viimaste aegade märke, et *saab olema hirmu ja suuri tunnustähti taevast* (Lk 21:11). Juba sada aastat tagasi märkis piiskop Ignatius Brianchaninov oma raamatus "Imedest ja tunnustähtedest" (Jaroslavl, 1870, uuesti trükitud Holy Trinity Monastery {Püha Kolmainsuse kloostri} poolt, Jordanville, New

York, 1960) "igatsusest kaasaegses kristlikus keskkonnas näha imesid ja isegi teha imesid.... Selline igatsus paljastab enesepeettuse, mis on rajatud enesehinnangule ja tühjale aule, mis elab hinges ja vallutab selle" (lk. 32). Tõeliste imetegijate arv on kahanenud ja välja surnud, kuid inimesed "janunevad imede järgi rohkem kui kunagi varem.... Me läheneme samm-haaval ajale, kui avatakse suur imede areen paljude ja silmatorkavate valeimede jaoks, et juhatada hukatusse need õnnetud lihaliku tarkuse järglased, keda võrgutatakse ja petetakse nende imede kaudu" (lk. 48-49).

Eriliselt huvipakkuvana UFO-uurijate jaoks, "antikristuse imed ilmuvad peamiselt õhupiirkonnas, kus saatanal on oma põhiline võimupiirkond. Imed toimuvad üle kõige nägemise põhjal, meelitades ja pettes seda. Püha Johannes Teoloog, nähes ilmutuses sündmusi, mis eelnevad maailma lõpule, ütleb, et antikristus tekitab suuri imetähti ja *laseb isegi tulel taevast alla tulla maa peale inimeste nähes* (Ilm 13:13). See on märk, millele viitab Pühakiri kui antikristuse kõrgeimale märgile ja selle märgi koht on õhus; see saab olema suurepärase ja kohutav imetäht" (lk. 13). Püha Symeon Uus Teoloog märgib sel põhjusel, et "palves võitleja peaks üsna harva taeva poole vaatama, hirmust kurjade vaimude ees õhus, kes põhjustavad õhus paljusid ja erinevaid pettusi" ({raamatust} "Filokaalia", {peatükk} "Kolm järelemõtlikkuse vormi"). "Inimesed ei mõista, et antikristuse imedel ei ole mingit head, ratsionaalset eesmärki, selget tähendust, et need on võõrad tõe, täidetud valedega, et need on koletislikud, pahatahtlikud, mõttetud näitemängud, mis tõusevad selleks, et hämmastada, et kahaneda kimbatusse ja unustusse, et petta, et võrgutada, et meelitada pompöösse, tühja, rumala efekti lummusega" (lk. 11). "Kõigil demonlikel ilmingutel on omadus, et isegi väikseim tähelepanu osutamine neile on ohtlik; juba ainult sellisest järelemõtlikkusest, lubatuna isegi ilma sümpaatiata ilmutuse {enda} vastu, võib saada seotud kõige kahjulikuma muljega ja saada tõsise kiusatuse sihtmärgiks" (lk. 50). Tuhanded UFO "kontaktisikud" ja isegi lihtsad tunnistajad on kogunud nende sõnade painajalikku tõde; {vaid} vähesed on vabanenud/põgenenud peale seda, kui nad on saanud sügavalt seotud.

Isegi sekulaarsed UFO nähtuse uurijad on pidanud sobivaks hoiatada inimesi nende {UFO-} ohtude eest. Näiteks John Keel kirjutab: "UFOdega kasvõi pealiskaudselt tegelemine võib olla sama ohtlik kui kasvõi pealiskaudselt tegeleda musta maagiaga. Nähtus leiab saaki neurootiliste, kergeusklike ja ebaküpsete seast. Paranoid-skisofreenia, vaimuhullus {demonomaania} ja isegi enesetapp võivad järgneda -- ja ongi mitmel juhul järgnenud. Väike huvi UFOde vastu võib pöörduda hävitavaks kinnismõtteks. Sel põhjusel ma soovitan tungivalt, et vanemad keelaksid lapsi saamast {sellega} seotud. Kooliõpetajad ja teised täiskasvanud ei tohiks teismelisi julgustada selle teema vastu huvi tundma" ("UFOd: Operatsioon Trooja Hobune", lk. 220).

Ühes teises kohas jäädvustas piiskop Ignatius Brianchaninov hirmu ja etteaimdusega ühe lihtsa vene sepa nägemuse ühes külas Peterburi lähedal meie uskmatus ja revolutsiooni ajastu koidikul (1817). Keset päeva nägi ta korraka hulka deemoneid inimese kujul, istudes metsapuude okstel, kummalistes riiete ja teravatipuliste mütsidega, lauldes uskumatult kummaliste muusikainstrumentide saatel jubedat ja koledat laulu: "Meie aastad on tulnud, meie tahe sünnib/sündigu!"*

* S. Nilus, "Sviatinia pod spudom", Sergiev Posad, 1911, lk. 122.

Me elame demonliku võidukäigu ja juubeldamise kardetava ajastu lõpu lähedal, kus jubedad "humanoidid" (üks järjekordne} demonite maske) on muutunud nähtavaks tuhandetele inimestele ja oma absurdsete kontaktide/lähivaatluste kaudu võtavad enda valdusse nende inimeste hingi, kellest Jumala arm on lahkunud. UFO nähtus on märk õigeusklikele käia veel ettevaatlikumalt ja kainemalt pääste teel, teades, et me võime saada kiusatud ja võrgutatud mitte ainult valede religioonide poolt, vaid isegi pealtnäha füüsiliste objektide poolt, mis silma jäävad. Varasematel sajanditel olid kristlased väga ettevaatlikud kummaliste ja uute nähtuste suhtes, teades saatana riukaid; kuid peale "valgustatuse" moodsat aega on enamus inimesi muutunud lihtsalt uudishimulikuks selliste asjade kohta ja isegi tegelevad nendega, paigutades kuradi pool-ettekujutatavasse sfääri. Seega saab teadlikkus UFOde olemusest olla õigeusklikele abiks teadlikuks vaimulikuks eluks ja teadlikuks õigeusklikuks maailmavaateks, mis ei järgi kergel moel aegade moodsaid ideesid.

Teadlik õigeusklik elab maailmas, mis on selgelt langenud, nii maa all kui tähed ülal, kõik olles võrdselt kaugel kadunud paradiisist, mille poole me püüdleme. Ta on osa kannatavast inimkonnast, mis tuli ühest Adamast, esimesest inimesest, ja kõik {on} ühtviisi lunastuse vajaduses, mida pakutakse vabalt Jumala Poja poolt läbi Tema päästva Ohvri Ristil. Ta teab, et inimene ei "arene" millekski "kõrgemaks", samuti pole tal mingit põhjust uskuda, et on olemas "kõrgelt arenenud" olendid teistel planeetidel; aga ta teab hästi, et tõepoolest on universumis olemas "arenenud intelligentsid" peale tema enda; neid on kahte liiki ja ta püüab elada nii, et saaks elada koos nendega, kes teenivad Jumalat (inglid) ja vältida kontakti teistega, kes on Jumala hüljanud ja püüavad oma kadeduses ja õeluses tõmmata inimest kaasa oma ebaõnne (demonid). Ta teab, et inimene kaldub oma enesearmastuse ja nõrkuse tõttu kergesti järgima valet ja uskuma "muinasjutte", mis töötavad kontakti "kõrgema taseme" või "kõrgemate olenditega" ilma kristliku elu võitluseta -- tegelikult just nimelt et *põgeneda* kristliku elu võitlusest. Ta ei usalda omaenda võimet läbi näha demonite pettuseid ja seega klammerdub seda kindlamalt Pühakirja ja patristiliste juhtnööride külge, mida Kristuse kirik tema elu jaoks pakub.

Sellisel {õigeusklikul} on võimalus seista vastu tuleviku religioonile, antikristuse religioonile, mis iganes kujul see ennast esitada võib; ülejäänud inimkond, kui ei saa päästetud Jumala ime läbi, on kadunud.

VII "Karismaatiline ärkamine"

KUI AEGADE MÄRK

Costa Deir tõi mikrofoni ja ütles meile, kuidas tema süda on olnud koorma all kreeka õigeusu kiriku pärast. Ta palus episkopaalkiriku Isa Driscollil palvetada, et Püha Vaim võiks selle kiriku kaasa tõmmata, nagu ta oli kaasa tõmmanud katoliku kiriku. Kui Isa Driscoll palvetas, nuttis Costa Deir mikrofoni. Palve järel oli pikk sõnum keeltes ja sama pikk tõlgendus, et palveid oli kuulnud ja et Püha Vaim

*puhub läbi ja äratav kreeka katoliku kiriku... Selleks ajaks oli {ümberringi} nii palju nutmist ja appihüüdmist, et emotsionaalselt ma eemaldusin sellest kõigest... Siiski kuulsin ma ennast ütlevat ühe üllatava asja: "Ühel päeval, kui me loeme, kuidas Vaim liigub kreeka õigeusu kirikus, meenutagem, et me olime siin sel momendil, kui see kõik algas."**

* Pat King ajakirjas "Logos Journal", september-oktoober 1971, lk. 50. Seda "rahvusvahelist karismaatilist ajakirja" ei tohi segi ajada Isa E. Stephanou "Logosega".

KUUS KUUD peale seda sündmust, mis siin kirjeldatud ja mis toimus denominatsioonidevahelisel "karismaatilisel" koosolekul Seattle'is, hakkasid õigeusklikud tõesti kuulma, et "karismaatiline vaim" oli liikumas kreeka õigeusu kirikus. Alates jaanuarist 1972 alustas Isa Eusebius Stephanou {ajakiri} "Logos" selle liikumise raporteerimist, mis oli alanud varem mitmetes kreeka ja süüria piirkondades Ameerikas ja on nüüd levinud mitmetesse teistesse, olles aktiivselt edendatud Isa Eusebiuse poolt. Peale seda, kui lugeja on järgnevatel lehekülgedel lugenud selle "vaimu" kirjeldust selle juhtivate esindajate sõnade kaudu, ei peaks tal olema raske uskuda, et tegelikult kutsuti see esile ja sisendati õigeusu maailma just selliste "denominatsioonidevaheliste kristlaste" härdate ja pealetungivate palvetega. Sest kui saab teha mingi järelduse neist kirjeldustest, peab see olema kindlasti see, et tähelepanu äratav tänapäeva "karismaatiline ärkamine" ei ole mitte lihtsalt hüperemotsionaalsuse ja protestantliku ärkamise nähtus -- kuigi need elemendid on tugevalt esindatud --, vaid on tegelikult ühe "vaimu" töö, kellele võib tugineda ja kes teeb "imetähti". Küsimus, millele me peaksime proovima vastata neil lehekülgedel, on: *mis või kes on see vaim?* Õigeusu kristlastena teame, et imesid ei tee mitte ainult Jumal; kuradil on oma "imed" ja tegelikult ta suudab jäljendada ja {ka} jäljendab sama hästi kui iga Jumala tõelise ime. Seega me proovime neil lehekülgedel olla ettevaatlik, *katsudes läbi vaime, kas nad on Jumalast (1Jh 4:1).*

Me alustame lühikese ajaloolise taustaga, sest keegi ei saa eitada, et "karismaatiline ärkamine" on tulnud õigeusu maailma protestantlikest ja katoliiklikest denominatsioonidest, mis said selle omakorda nelipühi sektidelt.

1. 20. sajandi nelipühi liikumine

Moodne nelipühi liikumine, kuigi sel olid eellased 19. sajandist, sai oma alguse täpselt kell 19:00 vana-aasta õhtul aastal 1900. Sest mõni aeg enne seda oli üks metodisti kirikuõpetaja Charles Parham Kansase osariigis Topekas, vastusena oma kristliku teenistuse {avalikult} tunnistanud nõtrusele, süvenenult uurimas Uut Testamenti koos grupi oma õpilastega eesmärgiga leida apostelliku ristiusu väe saladus. Õpilased järeldasid lõpuks, et see saladus seisneb "keeltes rääkimises", mis, {nagu} nad arvasid, saatis alati Püha Vaimu vastuvõtmist Apostlite tegudes. Kasvava erutuse ja pingega otsustasid Parham ja tema õpilased palvetada, kuni ka nemad saavad "Püha Vaimu ristimise" koos keeltes rääkimisega. Nad palvetasid 31. detsembril 1900 hommikust õhtuni edutult, kuni üks noor tüdruk soovitas, et üks asi oli sellest eksperimendist puudu: "käte pealepanemine". Parham pani oma käed tüdruku pea peale ja tüdruk hakkas

rääkima "tundmatus keeles". Kolme päeva jooksul oli mitmeid selliseid "ristimisi", kaasa arvatud {said "ristitud"} Parham ise ja 12 muud õpetajat erinevatest denominatsioonidest ning nad kõik said keelterääkimise. Varsti levis ärkamine Texasesse ja siis {peale seda} oli sel erakordne edu ühes väikeses mustanahaliste koguduses Los Angeleses. Sellest ajast peale on see levinud üle maailma ja omab väidetavalt 10 miljonit liiget.

Pool sajandit jäi nelipühi liikumine sektiks ja igal pool võeti see vanemate denominatsioonide poolt vastu vaenulikult. Kuid siis, kõigest hoolimata, hakkas keeltes rääkimine sammhaaval esinema neis samades denominatsioonides, kuigi alguses hoiti seda üsna varjus, kuni 1960. aastal üks episkopaalkiriku preester Los Angelese lähedal avalikustas selle fakti laialt, deklareerides, et ta on saanud "Püha Vaimu ristimise" ja rääkis keeltes. Peale mõningast algset vaenulikkust, saavutas "karismaatiline ärkamine" kõigi suuremate denominatsioonide ametliku või mitteametliku tunnustuse ja on kiirelt levinud Ameerikas ja kaugemal. Isegi kunagi jäik ja teisivälistav roomakatoliku kirik, peale seda, kui ta võttis tõsimeelselt vastu "karismaatilise uuenduse" 1960. aastate lõpul, on entusiastlikult selle liikumisega kaasa läinud. Ameerikas andsid roomakatoliku piiskopid liikumisele tunnustuse 1969 ja mõned tuhanded katoliiklased, kes tookord olid sellega seotud, on nüüdseks kasvanud loendamatuks sadadeks tuhandeteks, kes kogunevad regulaarselt kohalikel ja üleriigilistel "karismaatilistel" konverentsidel, mille osalejaid nimetatakse mõnikord kümnetes tuhandetes. Roomakatoliiklikud maad Euroopas on samuti muutunud entusiastlikult "karismaatiliseks", nagu võis tunnistada "karismaatiline" konverents suvel 1978 Iirimaal, kus osalesid tuhanded Iiri preestrid. Paavst Paul VI kohtus "karismaatilise" delegatsiooniga mitte kaua enne oma surma ja väitis, et ka tema on nelipühilane.

Mis võib olla sellise erakordse "kristliku" ärkamise edu põhjuseks näiliselt "postkristlikus" {"kristlusejärgses"} maailmas? Kahtluseta leidub vastus kahes teguris: esiteks, vastuvõtlik pinnas, mis koosneb nendest miljonitest "kristlastest", kes tunnevad, et nende religioon on kuiv, liigratsionaalne, puhtalt väline, ilma innu/põlemise ja väeta; ja teiseks, silmnähtavalt võimas "vaim", mis seisab selle nähtuse taga, mis on sobivates tingimustes võimeline tekitama palju erinevaid "karismaatilisi" nähtuseid, kaasa arvatud tervenemine, keeltes rääkimine, tõlgendamine, prohvetlus -- ja kõige selle aluseks olev tohutu suur kogemus, mida kutsutakse "ristimiseks Püha Vaimu poolt (või Pühas Vaimus, või Püha Vaimuga)".

Aga mis täpselt on see "vaim"? On tähendusrikas, et "karismaatilise ärkamise" järgijate poolt küsitakse seda küsimust vähe või üldse mitte; nende enda "ristimise" kogemus on nii võimas ja sellele on eelnenud efektiivne psühholoogiline ettevalmistus kontsentreeritud palve ja ootuse näol, et nende mõtteis pole kunagi kahtlust, et nad on saanud Püha Vaimu ja et fenomenid, mida nad on kogenud ja näinud, on täpselt need, mida kirjeldatakse Apostlite tegudes. Samuti on liikumise psühholoogiline atmosfäär sageli ühekülgne ja pinges, nii et kahtlusi selles suhtes loetakse Püha Vaimu teotamiseks. Sadadest raamatutest, mis on juba liikumises ilmunud, väljendavad vähimatki kahtlust selle vaimuliku kehtivuse {Jumalast lähtumise} kohta ainult mõned väga vähesed.

Et saada "karismaatilise ärkamise" erijoontest parem ülevaade,

vaadelgem mõningaid selles osalejate tunnistusi ja praktikaid, kontrollides neid alati standardse püha õigeusuga. Need tunnistused on võetud, va. mõne ära märgitud erandiga, liikumise apologetilistest {st. liikumise õigsust tõestavatest/seletavatest} raamatutest ja ajakirjadest, kirjutatuna inimeste poolt, kes soovivad seda ja kes ilmselgelt trükivad vaid seda materjali, mis näib toetavat nende seisukohta/positsiooni. Veel, me kasutame vaid minimaalselt ainult-nelipühi allikaid, piirates endid põhiliselt kaasaegse "karismaatilise ärkamise" protestantlike, katolike ja õigeusklike osalejatega.

2. "Karismaatilise ärkamise" "oikumeeniline" {jutumärgid erinevalt sisukorrast} vaimsus

Enne "karismaatiliste" tunnistuste tsiteerimist peaksime ära märkima ühe alge nelipühiliikumise peamise tunnusjoone, mida "karismaatiliste" kirjutajate poolt harva mainitakse, ja see on, et nelipühi sektide arv ja varieeruvus on erakordselt suur, igaühel oma õpetuslik rõhuasetus ja paljudel neist pole teistega mingit osadust. On olemas "Assemblies of God" {"Jumala assambleed"}, "Churches of God" {"Jumala kirikud/kogudused"}, "Nelipühi" ja "Pühaduse" organid, "Full Gospel" {"Täisevangeelsed"} grupid jne., mitmed neist jagunenud väiksemateks sektideks. Esimene asi, mida peaks ütleva "vaimu" kohta, mis inspireerib sellist korralagedust, on see, et kindlasti pole see ühtsuse vaim, {olles sellega} teravas kontrastis esimese sajandi apostelliku kogudusega, mille juurde {nelipühi} liikumine väidab {end} naasevat. Sellest hoolimata on palju juttu ühtsusest, mida see inspireerib, eriti {suurte?} denominatsioonide "karismaatilises ärkamises" viimasel kümnendil. Kuid milline ühtsus see on? Kas tõeline koguduse/kiriku ühtsus, mida tunnevad nii esimese kui 20. sajandi õigeusklikud, või oikumeenilise liikumise pseudo-ühtsus, mis eitab, et Kristuse kogudus on olemas?

Vastus sellele küsimusele on esitatud üsna selgelt 20. sajandi nelipühi võib-olla juhtivama "prohveti" David Du Plessise poolt, kes on viimase 20 aasta jooksul aktiivselt jaganud uudiseid "Püha Vaimuga ristimisest" Kirikute Maailmanõukogu denominatsioonide seas, vastusena "häälele", mis käskis tal seda teha 1951. aastal. "Nelipühi ärkamine kogudustes kogub jõudu ja kiirust. Kõige märkimisväärsem on, et see ärkamine on olemas nn. liberaalsetes koolkondades, palju vähem evangeelsetes ja üldsegi mitte fundamentalistlikes protestantlikes segmentides. Viimatinimetatud on nüüd kõige ägedamad selle aulise ärkamise vastased, sest me leiame just nelipühi liikumises ja moodsates Maailmanõukogu liikumistes kõige võimsamaid Vaimu ilminguid" (Du Plessis, lk. 28).*

* Enamus raamatuid tsiteeritakse selles peatükis vaid autori ja lehekülje numbri järgi; täielik bibliograafiline info on antud peatüki lõpus.

Sarnaselt esineb "karismaatiline liikumine" roomakatoliku kirikus just "liberaalsetes" ringkondades ja üks selle tulemusi on veelgi inspireerida oikumeeniat ja liturgilist eksperimenteerimist ("kitarrimissad" jms.); samas kui traditsioonilised katoliiklased on liikumisele niisama palju vastu kui fundamentalistlikud protestandid. Ilma kahtluseta on "karismaatilise ärkamise" suund tugevalt oikumeeniline. "Karismaatiline" luterlik pastor Clarence Finsaas

kirjutab: "Paljud on üllatunud, et Püha Vaim saab samuti liikuda ajaloolise kiriku erinevates traditsioonides ... on väheoluline, kas koguduse õpetuslik taust on kalvinistlik või arminianistlik ja see tõestab, et Jumal on suurem kui meie usutunnistused ning et ükski denominatsioon ei oma Tema monopoli" (Christensons, lk. 99). Üks episkopaalkiriku pastor, rääkides "karismaatilisest ärkamisest", raporteerib, et "oikumeeniliselt juhatab see märkimisväärsele eri traditsioonide kristlaste ühinemisele, enamasti kohaliku koguduse tasemel" (Harper, lk.17). California "karismaatiline" perioodika "Kirikutevaheline uuenemine" on täis "ühtsuse" demonstratsioone, nagu näiteks selline: "Ajastute pimedus hajutati ning roomakatoliku nunn ja protestant võivad üksteist armastada kummalise uut moodi armastusega," mis tõestab, et "vanad denominatsioonilised barjäärid murenevad. Ülimuslikud õpetuslikud erinevused jäetakse kõrvale, et kõik usklikud tuleksid Püha Vaimu ühtsusesse." Õigeusu preester Isa Eusebius Stephanou usub, et "see Püha Vaimu väljavalamine ületab denominatsioonilisi jooni... Jumala Vaim on liikumas ... nii sees kui väljaspool õigeusu kirikut" ("Logos", jaanuar 1972, lk. 12).

Õigeusklik {õigeusu koguduses?}, kes on valvas "katsuma vaimud läbi", leiab ennast sarnaselt pinnaselt, {üle} külvatud tavaliste oikumeeniliste klišeedega. Ja üle kõige märgime, et see uus "Püha Vaimu väljavalamine", tõuseb *õigeusu kirikust väljaspool*, täpselt nagu ka oikumeeniline liikumine ise; need mõned õigeusu piirkonnad, mis selle nüüd omaks võtavad, on ilmselgelt järgimas aegade moodi, mis on tekkinud täiesti väljaspool Kristuse kiriku piire.

Kuid mis see on, mida need, kes on väljaspool Kristuse kirikut, on võimelised õpetama õigeusklikele? On täiesti kindel (ja ükski teadlik õigeusklik ei eita seda), et õigeusklikke häbistatakse mõnikord kirklike ja innukate roomakatoliiklaste ja protestantide poolt kirikus käimise, misjonitöö, koos palvetamise, Pühakirja lugemise jms. pärast. Kirklikud mitte-õigeusklikud võivad häbistada õigeusklikku, isegi oma usu vastaselt, kui nad panustavad Jumalale meeldimiseks rohkem kui paljud õigeusklikud, kes samas omavad apostelliku kristluse täiust. Õigeusklikud teeksid hästi, kui nad õpiksid neist ja ärkaksid üles nägema oma kiriku vaimulikke rikkusi, mida nad ei näe vaimuliku laiskuse või halbade kommete tõttu. Kõik see käib usu *inimliku* külje, inimlike pingutuste kohta, mida saab kulutada religioossetes tegevustes, olgu siis usk õige või vale.

Kuid "karismaatiline" liikumine väidab end olevat ühenduses *Jumalaga* ja olevat leidnud vahendi *Püha Vaimu* vastuvõtmiseks, mis on Jumala armu väljavalamine. Ja siiski on just nimelt *kirik* see ja ei midagi muud, mille meie Issand Jeesus Kristus lõi, et edastada inimestele armu. Kas me peaksime uskuma, et kirik on asendatud mingi "uue ilmutusega", mis on võimeline edastama armu kirikust väljapoole igale grupile inimestele, kes juhtuvad uskuma Kristusesse, kuid kel pole mingit müsteeriumite (sakramentide) teadmist või kogemust, mille Kristus jättis, ja ei mingit kontakti apostlite ja nende järel tulnutega, kelle Ta seadis müsteeriumeid haldama {teenima, inimestele korraldama}. Ei: nii kindel, nagu see oli esimesel sajandil, on see ka täna, et *Püha Vaimu ande ei ilmutata kirikust väljaspool olijatele*. Suur 19. sajandi õigeusu isa piiskop Teophan Erak kirjutab, et Püha Vaimu and on antud "täpselt {ainult?} läbi konfirmatsiooni {ingl. k. Chrismation} sakramendi, mida tutvustasid apostlid käte peale panemisega" (mis on meetod, kuidas sakrament realiseerub Apostlite tegudes). "Me kõik -- kes on ristitud ja konfirmeeritud -- omame Püha Vaimu andi ... kuigi

see pole igäühes aktiivne." Õigeusu kirik pakub võimaluse, et teha see and aktiivseks ja "ei ole mingit teist teed.... Konfirmatsiooni sakramendita, just nagu varem ilma apostlite käte pealepanemiseta, pole Püha Vaim kunagi laskunud ja ei lasku kunagi.{"}*

* Piiskop Teophan Erak, "Mis on vaimulik elu", Jordanville, New York, 1962, lk. 247-248 (vene keeles). [Teine ingliskeelne väljaanne: "Vaimulik elu", St. Paisiuse Serbia õigeusu klooster, Safford, Arizona, 2003, lk. 270.] Isa Eusebius Stephanou ("Logos", jaanuar 1972, lk. 13) üritab õigustada tänapäevast "Püha Vaimu saamist" kirikust väljaspool, tsiteerides väesalga pealiku Korneeliuse majakonda (Ap 10), kes sai Püha Vaimu *enne* ristimist. Aga kahe juhtumi erinevus on oluline: Korneeliuse ja tema majakonna Püha Vaimu vastuvõtmine oli märk sellest, et nad peaksid ristimise kaudu ühinema kogudusega, samas kui tänapäevased nelipühilased on vaid saanud kinnitust oma pettekujutelma kohta *oma* kogemuse kaudu, et *ei ole* ühte {-ainsat} päästvat Kristuse kirikut.

Ühesõnaga, "karismaatilist uuendust" võib kirjeldada kui üht uut sügavamalt või "vaimulikumat" oikumeeniat: iga kristlane on "uuendatud" oma traditsioonis {konfessioonis / denominatsioonis}, kuid on samal ajal kummaliselt ühendatud (sest see on *seesama kogemus*) teistega, kes on samamoodi "uuendatud" oma traditsioonis, mis kõik sisaldavad erineval määral hereesiaid ja vagadusetust. Selline suhtelisus juhatab samuti avatusele täiesti uutele religioossetele praktikatele, nagu kui õigeusu preester lubab ilmikul "panna endale käed peale" õigeusu kiriku kuninglike uste ees ("Logos", aprill 1972, lk. 4). Selle kõige lõpp on superoikumeeniline nägemus juhtivast nelipühi "prohvetist", kes ütleb, et mitmed nelipühid "algasid selle võimaluse visualiseerimisest, et liikumine saab aegade lõpul Kristuse kirikuks. Siiski on olukord täiesti muutunud viimase kümne aasta jooksul. Mitmed minu vennad on nüüd veendunud, et Issand Jeesus Kristus, Koguduse {Kiriku} pea, {"}kallab välja Oma Vaimu kõige liha peale ja ajaloolised kirikud äratatakse või uuendatakse ja on siis selles uuenduses ühendatud Pühas Vaimus" (Du Plessis, lk. 33). Selgelt ei ole "karismaatilises ärkamises" ruumi neile, kes usuvad, et õigeusu kirik on {ainus} Kristuse kirik. Ei ole mingi ime, et isegi mõned õigeusu nelipühilased möönavad, et alguses oli neil "kahtlusi" selle liikumise "õigeusklikkuse suhtes" ("Logos", aprill 1972, lk. 9).

Kuid vaatame nüüd kaugemale nelipühiluse oikumeenilistest teooriatest ja praktikatest selle peale, mis tõeliselt inspireerib ja annab "karismaatilisele ärkamisele" tugevuse: tegelik "vaimu" *väe* kogemine.

3. "Keeltes rääkimine"

Kui me vaatame hoolikalt "karismaatilise ärkamise" kirjutisi, siis me leiame, et see liikumine sarnaneb lähedalt mitme minevikust pärit sektantliku liikumisega, baseerudes põhiliselt või isegi täielikult ühele üsna kummalisele õpetuslikule rõhuasetusele või religioossele praktikale. Ainus erinevus on, et nüüd on rõhk asetatud spetsiifilisele kohale, mida mitte ükski sektant minevikus ei võtnud nii tsentraalselt: keeltes rääkimine.

Erinevate nelipühi sektide põhikirja järgi "usklike Püha Vaimuga ristimise tunnistuseks on algne füüsiline märk keeltes rääkimisest" (Sherrill, lk. 79). Ja see

pole *esimene* märk pöördumisest nelipühi sekti või orientatsiooni: parimate nelipühi autoriteetide järgi tuleb seda parktikat jätkata või muidu võib "vaim" kaduda. Kirjutab David DuPlessis: "Keeltes palvetamise praktika peaks jätkuma ja kasvama nende eludes, kes on ristitud Vaimus, vastasel juhul võivad nad leida, et Vaimu teised ilmingud tulevad harva või lõpevad täiesti" (DuPlessis, lk. 89). Mitmed tunnistavad, nagu üks protestant, et keeled "on saanud minu pühendumiselu {omaette aeg Jumalaga} oluliseks komponendiks" (Lillie, lk. 50). Ja üks roomakatoliku raamat sel teemal ütleb ettevaatlikumalt "Püha Vaimu andide" kohta, et keeled "on saanud sageli, kuid mitte alati {usuelu?} alguses. Paljudele on see künnis, üle mille pääsetakse andide alasse ja Püha Vaimu viljadeni" (Ranaghan, lk. 19).

Juba siin võib märgata ülerõhutamist, mida Uues Testamendis kindlasti ei ole, {vaid} kus keeltes rääkimisel on otsustavalt väike tähtsus, märkides Püha Vaimu laskumist nelipühapäeval (Ap 2) ja kahel muul juhul (Ap 10 ja 19). Peale esimest või võib-olla teist sajandit ei ole sellest kirjutatud üheski õigeusu allikas ja seda pole märgitud esinevat isegi suurte Egiptuse kõrbe isade puhul, kes olid nii täis Jumala Vaimu, et nad tegid mitmeid erakordseid imesid, mh. äratades surnuid. Seega võib õigeusu suhtumise tõelisse keeltes rääkimisse kokku võtta Önnistatud Augustinuse sõnadega ("Johannese homiiliad", VI:10): "Varaseimatel aegadel *langes Püha Vaim nende peale, kes uskusid ja nad rääkisid keeli*, mida nad polnud õppinud, *nagu Vaim neile andis rääkida*. Need olid märgid, mis olid kohandatud ajale. Sest oli sobilik, et on selline Püha Vaimu märk kõigis keeltes, et näidata, et Jumala evangeelium pidi minema kõigisse keeltesse üle maailma. See oli tehtud märgiks ja see kadus." Ja justkui vastates kaasaegsetele nelipühilastele oma kummalise rõhuasetuse tõttu, jätkab Augustinus: "Kas nüüd on ootuspärane, et need, kelle peale käed pannakse, peaksid rääkima keeltes? Või kui me panime oma käe{d} nende laste peale, kas igaüks teist ootas, kas nad hakkavad rääkima keeltes? Ja kui ta nägi, et nad ei räägi keeltes, kas oli keegi teie seast oma südames nii rikutud, et ütles: "Need ei ole Püha Vaimu saanud"?"

Kaasaegsed nelipühilased viitavad nendepoolse keelte kasutamise õigustamiseks üle kõige Püha Pauluse {St. Paul} esimesele kirjale korintlastele (ptk. 12-14). Aga Püha Paulus kirjutas selle lõigu just täpselt sellepärast, et "keeled" olid saanud korrapärase allikaks Korintose koguduses; ja isegi kui ta ei keela neid, ta vähendab nende olulisust otsustavalt. Seega see lõik, kaugel sellest, et julgustada ükskõik millist moodsat "keelte" ärkamist, peaks vastupidiselt seda maha suruma -- eriti kui avastatakse (nagu nelipühilased ise möönavad), et on olemas *teised* keeltes rääkimise allikad kui Püha Vaim! Õigeusu kristlastena me teame, et keeltes rääkimine kui tõeline *Püha Vaimu and* ei saa ilmuda Kristuse kogudusest {st. õigeusu kirikust} väljaspool olevate {inimeste} seas; kuid vaatleme seda tänapäevast nähtust lähemalt ja vaatame, kas sellel on omadusi, mis võivad paljastada, millisest allikast see *tõeliselt* tuleb.

Kui meid on juba tehtud kahtlustavaks kaasaegsete nelipühilaste ülerõhutatud "keelte" tähtsuse osas, {siis} me peaksime olema täiesti äratatud nende suhtes, kui me vaatleme lähemalt olukordi, kus need esile tulevad.

Kaugel sellest, et keeltes rääkimine oleks antud vabalt ja spontaanselt ilma inimese osaluseta -- nagu on tõelised Püha Vaimu annid --, see võib olla esile kutsutud üsna ennustatavalt teatud tehnikaga kontsentreeritud rühma "palves", millega kaasnevad psühholoogiliselt sugestiivsed protestantlikud

ülistuslaulud ("Ta tuleb! Ta tuleb!"), kulmineerudes "käte pealepanemisega" ja mõnikord kaasates täiesti füüsilisi pingutusi nagu korrates teatud fraasi uuesti ja uuesti (Koch, lk. 24), või lihtsalt tehes suuga hääli. Üks inimene tunnistab, et nagu paljud teised, rääkides keeltes, "sageli ma tegin mõttetu hääletsusi, et alustada keeltes palvetamise voogu" (Sherrill, lk. 127); ja sellised püüdlused, kaugel sellest, et tõrjuda, on tegelikult nelipühilaste poolt propageeritud. "Tehes suuga hääletsusi ei ole 'keeltes-rääkimine', aga see võib näidata ausat/püüdlikku usutegu, mida Püha Vaim austab, andes sellele inimesele väe rääkida teises keeles" (Harper, lk. 11). Üks teine protestandi pastor ütleb: "Näib, et algne takistus keeltes rääkimisel on arusaamine, et *sina* pead 'esile rääkima'... Esimesed häälikud ja sõnad võivad kõlada su kõrvale imelikult. Nad võivad olla katkendlikud ja ebaselged. Sul võib tulla mõte, et sa mõtled seda kõike välja. Aga kui sa jätkad *usus rääkimist* ... vormib Vaim sulle keele palveks ja ülistuseks" (Christenson, lk. 130). Üks jesuiidist "teoloog" ütleb, kuidas ta rakendas sellist soovitusi: "Peale hommikusööki tundsin ma peaaegu füüsiliselt, et mind tõmbab kabeli poole, kus ma istusin maha palvetama. Järgides Jimi kirjeldust tema enda keelteanni vastuvõtmisest, alustasin ma vaikselt endale ütleva "la, la, la, la." Minu tohutuks jahmatuseks järgnes kiire keele ja huulte liikumine, mida saatis tohutu elamus sisemisest pühendumisest" (Gelpi, lk. 1).

Kas saaks ükski kaine õigeusklik kristlane mingilgi viisil ajada segi need ohtlikud psüühilised mängud *Püha Vaimu andidega*?! Täiesti selgelt pole siin mitte midagi kristlikku, ei midagi kõige vähematki vaimulikku. See on pigem psüühiliste mehhanismide ala, mida saab tööle panna teatud kindlate psühholoogiliste ja psüühiliste tehnikatega ja "keeltes rääkimine" paistab saavat võtmerolli, kui teatud "päästikuks" selles alas. Igal juhul pole sel kindlasti mitte mingit sarnasust Uues Testamendis kirjeldatud *vaimuliku* anniga ja kui üldse midagi, on see palju sarnasem šamanistliku "keeltes rääkimisega", mida praktiseeritakse primitiivsetes religioonides, kus šamaan või nõidart läheb teatud tehnika abil transsi ja siis annab sõnumi "jumalale" või "jumalalt" keeles, mida ta pole õppinud.* Järgnevatel lehekülgedel me näeme "karismaatilisi" kogemusi, mis on nii imelikud, et võrdlus šamanismiga ei olegi äärmiselt ebatõenäoline, eriti kui me mõistame, et primitiivne šamanism pole midagi muud kui ühe "religioosse" fenomeni konkreetne väljendus, mis, olles kaugeltki mitte tundmatu moodsas Läänes, mängib tegelikult olulist rolli mõnede kaasaegsete "kristlaste" eludes: *mediumism*.

* Vt. Burdick, lk. 66-67.

4. "Kristlik" mediumism

Üks hoolikas ja objektiivne "keeltes rääkimise" uuring on tehtud saksa luterliku pastori Dr. Kurt Kochi poolt ("*Keelte vaen*"). Peale sadade selle "anni" näidete uurimist, nagu need on ilmunud viimase mõne aasta jooksul, tuli ta Pühakirja põhjal järeldusele, et ainult neli neist juhtumitest *võivad* olla sama and, mida kirjeldatakse Apostlite tegudes; kuid ta polnud neis üheski kindel. Õigeusklik, omades täielikku Kristuse koguduse patristilist traditsiooni oma taustal, oleks oma hinnangus palju jäigem kui Dr. Koch. Siiski, nende mõne üksiku võimaliku positiivse juhtumi kõrval leidis Dr. Koch rea juhtumeid

kaheldamatust demonlikust seestumisest -- sest "keeltes rääkimine" on tegelikult seestunute sage "and". Kuid Dr. Kochi lõppjäreldest leiame, mis on ehk kogu liikumise võti. Ta järeldeb, et "keelte" liikumine ei ole üldsegi "ärkamine", sest selles on vähe meelearandust või patutunnistust, vaid enamasti väe ja kogemuse otsimine; keelte fenomen ei ole and, mida kirjeldatakse Apostlite tegudes, samuti ei ole see (enamusel juhtudest) demonlik seestumine; pigem "saab üha rohkem ja rohkem selgeks, et vast üle 95% kogu keelte liikumisest on iseloomult *mediumistlik*" (Koch, lk. 35).

Mis on "medium"? Medium on isik teatud psüühilise tundlikkusega, mis võimaldab tal olla tundmatute jõudude või olendite infokandjaks või vahendiks (kus tegelikud olendid on {tegevusse} seotud, nagu {Venemaa kloostri} Optina staarets Ambroosius on selgelt väitnud,* need on alati langenud vaimud, kelle kuningriik see on, ja mitte "surnute vaimud", nagu spiritistid ette kujutavad). Peaaegu kõik mittekristlikud religioonid kasutavad palju mediumistlikke ande nagu selgeltnägemine, hüpnoos, "imeline" tervenemine, esemete tekkimine ja kadumine nagu ka nende liikumine ühest kohast teise jne.

* V. P. Bõkov, "Tikhie Prijutj", Moskva, 1913, lk. 168-170.

Peab märkima, et mitmeid sarnaseid ande on omanud ka õigeusu pühakud -- kuid on tohutu suur erinevus tõelise kristliku anni ja mediumistliku imitatsiooni vahel. Näiteks tõeline kristlik tervendamise and on antud Jumalalt otsese vastusena innukale palvele ja eriti inimese palve peale, kes on eriti meeldiv Jumalale, õigele mehele või pühakule (Jk 5:16) ja samuti läbi usu ja kontakti pühade asjadega, mis on pühitsetud Jumala poolt (püha vesi, pühakute säilmed jne., vt. Ap 19:12, 2Kn 13:21). Aga mediumistlik tervendamine, nagu iga muu mediumistlik and, on saavutatud teatud kindlate tehnikate ja psüühiliste olekute kaudu, mida saab viljeleda ja võtta kasutusse praktika kaudu ja millel pole mitte mingit seost ei pühaduse ega Jumala teoga. Mediumistlikud võimed võib saada pärimise kaudu või kontakti ja {sellest tuleneva} ülekande kaudu kellegagi, kellel see and on, või isegi lugedes okultseid raamatuid.*

* Vt. Kurt Koch, "Okultistlik sidumine ja vabastamine", Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, 1970, lk. 168-170.

Paljud mediumid väidavad, et nende vägi pole üldse mitte üleloomulik, vaid tuleb teatud looduse osast, mille kohta on vähe teada. Teatud piirini on see kahtlemata õige; aga on samuti õige, et see sfäär, kust need annid tulevad, on spetsiaalne langenud vaimude sfäär, kes ei kõhkle kasutamast võimalust, mida inimesed pakuvad, kes sisenevad sellesse sfääri, et punuda neid oma võrkudesse, andes neile oma demonlikud võimed ja manifestatsioonid {esile kutsutud üleloomulikud nähtused}, et juhatada hinged hävingusse. Ja mis iganes võib olla erinevate mediumistlike fenomenide selgituseks, on Jumal Oma Ilmutuses inimkonnale rangelt keelanud igasuguse ühenduse selle okultistliku sfääriga: *Ärgu leidugu su keskel kedagi, kes kasutab ennustusi, kes rakendab pilvestlausumist, märkide seletajat, nõida, manajat, vaimudelt küsitajat või surnutelt nõu otsijat. Sest igaüks, kes seda teeb, on Issandale jäle* (5Ms 18:10-12; vt. ka 3Ms 20:6). {Tõlge on 1997. a. piiblitõlke järgi, ühildades raamatu tekstiga -- mingi ingliskeelse piiblitõlkega vanemas inglise keeles.}

Praktikas on võimatu kombineerida mediumismi tõelise kristlusega, kuna mediumistlikud fenomenid või väe igatsus on kokkusobimatu põhilise kristliku orientatsiooniga hingede pääste poole. See ei tähenda, et ei ole olemas "kristlasi",

kes on mediumismiga seotud, sageli mitteteadlikult (nagu me näeme); see tähendab vaid, et nad pole tõelised kristlased, et nende "kristlus" on ainult "uus kristlus", nagu näiteks see, millest jutlustas Nicholas Berdyaev, millest arutatakse veel kord allpool. Dr. Koch, kuigi protestantliku tagataustaga, teeb õige järelduse, kui ta märgib: "Inimese *religioosset* elu ei kahjusta okultism või spiritism. Muidugi on spiritism suures osas 'religioosne' liikumine. Kurat ei võta ära meie 'religioossust'.... [Kuid] on suur erinevus olla religioosne või olla uuesti sündinud Jumala Vaimust. On kahju öelda, et meie kristlikud denominatsioonid omavad rohkem 'religioosseid' inimesi kui tõelisi kristlasi."*

* Kurt Koch, "Kristuse ja saatana vahel", Kregel Publications, 1962, lk. 124. See raamat ja Dr. Kochi "Okultistlik sidumine" pakuvad 20. sajandi kogemusel põhineva erakordse tunnistuse peaaegu igast mediumismi, maagia, nõiduse jne. esinemisest, millest on kirjas Pühades Kirjades ja pühakute eludes {elulugudes?} -- mille kõige allikaks on muidugi kurat. Vaid mõnes punktis parandaks õigeusklik lugeja tema tõlgendusi.

Mediumismi tuntuim esinemine kaasaegses Läänes on spiritistlik seanss, kus kontakt luuakse teatud jõududega, mis tekitavad jälgitavaid efekte nagu koputamine, hääled, erinevat liiki kommunikatsioonid nagu automat-kirjutamine {vaim kirjutab inimese käe läbi} ja rääkimine tundmatutes keeltes, esemete liikumine ja käte või "inimeste" kujude tontlik ilmumine, mida saab mõnikord pildistada. Need efektid tekitatakse teatud lähenemiste ja tehnikate abiga nende poolt, kes on kohale tulnud, arvestades asjadega, mida tsiteerime ühest selle teemaga seotud standardsest raamatust.*

* Simon A. Blackmore, S. J., "Spiritismi faktid ja pettused", Benziger Bros., New York, 1924: Peatükk IV, "Meediumid", lk. 89-105 *passim*.

1. *Passiivsus*: "Vaimu aktiivsust mõõdetakse passiivsuse või alistumise määra kaudu, mida see sensitiivist või meediumist leiab." "Meediumiks olemise ... võib saavutada igauks hoolika viljelemise kaudu, kes alistab oma keha vabas tahtes ja annab oma tundlikud ja intellektuaalsed võimed vallutavale või kontrollivale vaimule."

2. *Usu ühtsus*: Kõik kohalolijad peavad omama "meediumi suhtes toetava poolehoidva meelestatuse"; spiritistlikud fenomenid on "hõlbustatud teatud poolehoiu kaudu, mis tuleneb ideede, vaadete ja arvamuste harmooniast osavõtjate ja meediumi vahel. Kui see poolehoid ja harmoonia, samuti isiklik tahte allutamine, jääb 'ringis' olijate vahel puudulikuks, seanss ebaõnnestub." Samuti, "osavõtjate arv on suure tähtsusega. Kui see on suurem, raskendab see harmooniat, mis on eduks väga vajalik."

3. Kõik kohalolijad "ühendavad käed, et luua nn. *magneetiline ring*. Sellesse suletud ringi annab iga osaleja teatud jõu energia, mis suunatakse ühiselt meediumile." Siiski, "magneetiline ring" on vajalik vaid vähemarenenud meediumite puhul. Madame Blavatsky, moodsa "teosoofia" rajaja, olles ise meedium, naeris hiljem spiritismi toorete tehnikate üle, kui ta kohtas idas palju vägevamaid meediume, kellede kategooriasse kuulub ka fakiir, kellest on juttu peatükis III.

4. "Vajalik spiritistlik *atmosfäär* tekitatakse tavaliselt kunstlike vahendite kaudu, nagu näiteks kirikulaulude laulmine, õrna muusika mängimine ja isegi palve pakkumine."

Spiritistlik seanss on kindlasti üsna toores mediumismi vorm -- kuigi just

sel põhjusel on selle tehnikad seda enam ilmsed -- ja vaid harva annab see erilisi tulemusi. On olemas palju peenemaid vorme, millest mõned lähevad nimetuse alla "kristlik". Et sellest aru saada, tuleb vaid vaadelda "usu-tervendaja" Oral Robertsi tehnikaid (kes kuni metodisti kirikuga liitumiseni mõni aasta tagasi oli nelipühi Pühaduse sekti töötaja), kes tekitab "imelisi" tervenemisi, luues tegeliku "magneetilise ringi" inimestest, kellel on sobiv poolehoid, passiivsus, "usu" harmoonia, kes panevad oma käed televiisori peale, kui ta on eetris; tervenemisi võib tulla ka juues klaasi vett, mis on pandud televiisori peale ja mis on seega sisse võtnud mediumistliku jõudude voo, mis on pandud tegutsemisse. Aga sellised tervenemised, nagu ka need, mis on tekitatud spiritismi ja nõiduse kaudu, võivad hiljem võtta lõivu psüühiliste, rääkimata vaimsete kõrvalekalle kaudu.*

* Oral Robertsi kohta vt. Kurt Koch, "Okultistlik sidumine", lk. 52-55.

Selles sfääris peab olema väga ettevaatlik, sest kurat ahvib pidevalt Jumala tegusid ja paljud mediumistlike andidega inimesed arvavad jätkuvalt, et nad on kristlased ja et nende annid tulevad Pühalt Vaimult. Kuid kas on võimalik öelda, et see käib "karismaatilise ärkamise" kohta -- et see on tegelikult, nagu mõned ütlevad, põhiliselt mediumismi vorm?

Rakendades kõige ilmsemad mediumismi testid "karismaatilisele ärkamisele", on kõigepealt rabav see, et ülalkirjeldatud spiritistliku seansi põhieeldused on kõik olemas ka "karismaatilistel" palvekoosolekutel, samas kui *mitte ükski* neist tunnustest ei ole samal kujul või määral olemas tõelises kristlikus õigeusu kiriku ülistuses.

1. Spiritistliku seansi "passiivsus" vastab sellele, mida "karismaatilised" kirjutajad kutsuvad "teatud *minnalaskmiseks*... See seob rohkem kui teadliku eksistentsi otsus tahte läbi {?}; see viitab ka suurele, isegi peidetud mitteteadliku elu alale.... Kõik, mida saab teha, on pakkuda iseennast -- keha, mõistus ja isegi keel -- nii et Jumala Vaim võiks *täielikult omada*.... Sellised inimesed on valmis -- barjäärid on maas ja Jumal liigub vägevalt üle ja läbi nende kogu olemuse" (Williams, lk. 62-63; kaldkiri originaalis). Selline "vaimulik" lähenemine ei ole kristlik: see on pigem zen budismi, ida "müstitsismi", hüpnoosi ja spiritismi lähenemine. Selline liialdatud passiivsus on õigeusu vaimusele täiesti võõras ja on vaid avatud kutse petvate vaimude tegutsemisele. Üks sümpaatne vaatleja märgib, et inimesed, kes räägivad nelipühi koosolekutel keeltes või tõlgendavad neid, "näivad peaaegu minevat transsi" (Sherrill, lk. 87). See passiivsus on mõnedes "karismaatilistes" kommuunides nii rõhutatud, et see on täielikult muutnud kogudusliku organisatsiooni ja iga paika pandud teenistuse korra ning teevad kõike, nagu "vaim" juhatab.

2. On olemas selge "usu ühtsus" -- ja mitte vaid ühtsus kristlikus usus ja päästelootuses, vaid spetsiifiline üksmeel igatsuses ja ootuses "karismaatiliste" fenomenide järgi. See käib kõigi "karismaatiliste" palvekoosolekute kohta; kuid veelgi rohkem rõhutatud ühtsust on vaja "Püha Vaimu ristimise" kogemiseks, mida tehakse tavaliselt väikeses eraldi ruumis, kus on kohal vaid mõned, kel juba on olnud see kogemus. Kui kohal on kasvõi üksainus inimene, kellel on selle kogemuse suhtes negatiivsed mõtted, on see sageli piisav, et "ristimine" ei toimu -- täpselt samamoodi nagu eespool kirjeldatud õigeusu preestri halb eelaimus ja palve (lk. 68-69 {raamatus}) oli küllaldane, et lõpetada ära Tseiloni fakiiri poolt tehtav muljetavaldav illusioon.

3. Spiritistlik "magneetiline ring" vastab nelipühi "käte pealepanemisele", mida tehakse alati nende poolt, kes on juba ise "ristimist" kogenud koos keeltes rääkimisega ja kes teenivad nelipühilaste endi sõnul kui "Püha Vaimu kanalid" (Williams, lk. 64) -- sõna, mida kasutatakse spiritistide poolt, viitamaks meediumitele.

4. "Karismaatiline", nagu ka spiritistlik, "atmosfäär" tekitatakse sugestiivsete ülistuslaulude ja palvetega ning sageli ka plaksutamise, mis kõik annab "kasvava erutuse efekti ja joovastava kvaliteedi" (Sherrill, lk. 23).

Võib siiski vastu rääkida, et kõik need sarnasused meediumismi ja nelipühiluse vahel on juhuslikud; ja tõepoolest, et näidata, kas "karismaatiline ärkamine" on või ei ole tegelikult meediumistlik, peame me kindlaks tegema, mis laadi "vaim" see on, mis suhtleb läbi nelipühi "kanalite". Paljud nende tunnistused, kes on seda kogenud -- ja kes usuvad, et see on Püha Vaim --, viitavad selgelt selle loomusele. "Grupp liikus lähemale minu ümber. See oli, nagu moodustaks nad oma kehadega leetri, läbi mille kontsentreeriti Vaim, mis pulseeris ruumis. See voolas minusse, kui ma seal istusin" (Sherrill, lk. 122). Ühel katoliiklikul nelipühi palvekoosolekul, "peale ruumi sisenemist võis praktiliselt saada surmahoobi tugeva {ja} nähtava Jumala lähedalolu poolt" (Ranaghan, lk. 79). (Võrdle {seda} mõnede paganlike ja hinduistlike riituste "elava" atmosfääriga; vt. eelnevat, lk. 50.) Üks teine mees kirjeldab oma "ristimise" kogemust: "Ma sain teadlikuks, et Jumal oli ruumis ja et Ta lähenes mulle. Ma ei näinud Teda, aga ma tundsin, et mind tõugati tagantpoolt pikali. Ma paistsin hõljuvat põrandani ..." ("Logos Journal", November-Detsember 1971, lk. 47). Teised sarnased näited antakse allpool "karismaatiliste" kogemuste füüsiliste kaasnähtuste arutelu juures. See "pulseeriv", "nähtav", "tõukav" vaim, mis "ligineb" ja "voolab", näikse kinnitavat "karismaatilise" liikumise meediumistlikku iseloomu. Kindlasti ei saa Püha Vaimu kunagi selliselt kirjeldada!

Ja meenutagem "karismaatilise" keeltesrääkimise kummalist omadust, mida oleme juba maininud: et seda ei anta mitte ainult esialgses "Püha Vaimu ristimise" kogemuses, vaid eeldatakse, et see jätkub (nii omaette kui avalikult) ja saab religioosse elu "põhiliseks kaasnähtuseks" või vastasel juhul "Vaimu annid" võivad kaduda. Üks presbüteri "karismaatiline" kirjanik räägib selle praktika spetsiifilisest funktsioonist, "valmistades ette" "karismaatilist" koosolekut: "Sageli on nii, et ... väike grupp võtab eelnevalt aega palvetada Vaimus [st. keeltes]. Nii tehes on mitmekordselt tuntav Jumala kohalolek ja vägi, mis viib üle kogunemisele." Ja uuesti: "Me leiame, et selle koosoleku ajal vaikselt Vaimus palvetamine aitab säilitada avatust Jumala kohalolekule ... [sest] peale seda, kui on harjutud palvetama keeltes valjusti ... saab varsti hingamise kaudu võimalikuks tuua esile Vaimu hingamist, {viimase} liikudes üle häälepaelte ja keele ja seega lastes palvel jätkuda vaikselt, kuid siiski tugevalt, sisemiselt" (Williams, lk. 31). Meenutagem samuti, et keeltes rääkimise võib lahti päästa selliste kunstlike võtetega nagu "tehes suuga hääli" -- ja me tuleme vältimatule järeldusele, et "karismaatiline" keeltes rääkimine ei ole üldsegi "and", vaid *tehnika*, olles ise omandatud teiste tehnikatega ja vastutasuks päästab lahti teisi "Vaimu ande", *kui jätkatakse selle praktiseerimist ja viljelemist*. Kas meil pole siin võti peamisele tegelikule kaasaegse nelipühi liikumise saavutusele -- et *see on avastanud uue meediumistliku tehnika, et siseneda ja jääda psüühilisse olekusse, milles imelised "annid" saavad tavaliseks?* Kui see on tõsi, siis "karismaatiline"

"käte pealepanemise" definitsioon -- "lihtne teenistus ühe või mitme inimesega, kes on ise Püha Vaimu kanalid teistele, kes pole nii õnnistatud," milles "[on] tähtis, et need, kes teenivad, on ise kogenud Püha Vaimu liikumist" (Williams, lk. 64) -- kirjeldab täpselt *mediumistliku anni ülekanne nende poolt, kes on selle juba saanud ja on ise muutunud meediumiteks*. "Püha Vaimu ristimine" saab seega *mediumistlikuks initsiatsiooniks* {st. mingi religioosse grupi liikmeks vastuvõtmiseks}.

Tõepoolest, saab selgeks, et kui "karismaatiline ärkamine" on tegelikult mediumistlik liikumine, jääb palju sellest ebaselgeks, kui seda vaadelda *kristliku* liikumisena. Liikumine tõuseb Ameerikas, mis oli viiskümmend aastat varem sünnitanud sarnases psühholoogilises kliimas spiritismi: surnud, ratsionaliseeritud protestantlik usk on järsku häämingus nähtamatu "jõu" tegelikust kogemusest, mida ei saa ratsionaalselt või teaduslikult seletada. Liikumine on kõige edukam nendes riikides, millel on suur spiritismi ja mediumismi ajalugu: kõigepealt Ameerika ja Inglismaa, siis Brasiilia, Jaapan ja Filipiinid, must Aafrika. On vaevalt leitav mingigi näide "keeltes rääkimisest" üheski nime poolest kristlikus kontekstis üle 1600 aasta peale Püha Pauluse aega (ja isegi siis on see isoleeritud ja lühidalt kestnud hüsteeriline fenomen), täpselt kuni 20. sajandi nelipühi liikumiseni, nagu religioosse "entusiasmi" akadeemiline ajaloolane on märkinud;* ja ometigi omavad seda "andi" loendamatud primitiivsete religioonide šamaanid ja nõidastid, nagu ka kaasaegsed spiritistlikud meediumid ja deemonlikult seestunud. "Prohvetlused" ja "tõlgendused" "karismaatilistel" teenistustel, nagu me peatselt näeme, on kummaliselt ebamäärased ja väljenduslikult stereotüüpsed, ilma spetsiifilise kristliku või prohvetliku sisuta. Doktriin allutatakse praktikale: mõlema liikumise moto võiks olla, nagu "karismaatilised" entusiastid ütlevad ikka ja jälle, "see töötab" -- seesama lõks, nagu me oleme näinud, millesse hinduism juhatab oma ohvrid. Võib vaevalt olla kahtlust, et "karismaatiline ärkamine", nii palju kui on juttu selle fenomenidest, sarnaneb palju rohkem spiritismile ja üldiselt mittekristlikule religioonile kui õigeusule. Kuid me toome veel mitmeid näiteid, et demonstreerida, kui{võrd} tõsi see on.

* Ronald A. Knox, "Entusiasm, peatükk religiooni ajaloos", Oxford (Galaxy Book), 1961, lk. 550-551.

Kuni selle ajani oleme tsitaate esitanud, va. Dr. Kochi väited, ainult "karismaatilisest ärkamisest" soosivatest allikatest, kes annavad vaid tunnistuse sellest, mida nad kujutavad ette olevat Püha Vaimu teod. Kuid tsiteerime nüüd erinevate inimeste tunnistusi, kes on lahkunud "karismaatilisest" liikumisest või on keeldunud selles osalemisest, sest nad on leidnud, et "vaim", mis tegutseb, *pole* Püha Vaim.

1. "Leicesteris (Inglismaal) teatas üks noor mees järgmist. Tema ja ta sõber olid olnud usklikud mõned aastad, kui ühel päeval kutsuti neid ühe keeltesrääkijate rühma koosolekule. Koosoleku atmosfäär haaras neid ja pärastpoole palvetasid nad teise õnnistuse ja Püha Vaimu ristimise pärast. Peale intensiivset palvet oli, nagu midagi kuuma oleks tulnud nende peale. Nad tundsid ennast sisemiselt väga üles tõstetult. Mõned nädalad nad ilutsesid selles uues elamuses, aga vaikselt need tundelained raugesid. Mees, kes seda mulle rääkis, märkas, et ta oli kaotanud kogu igatsuse lugeda Piiblit ja palvetada. Ta vaatas oma kogemuse üle Pühakirja valguses ja mõistis, et see ei olnud Jumalast. Ta

parandas meelt ja ütles sellest lahti.... Teisest küljest, tema sõber jätkas nendes 'keeltes' ja see hävitas tema. Nüüd ta isegi ei kaalu mõtet sellest, et ta läheks edasi kristlasena" (Koch, lk. 28).

2. Kaks protestantlikku töötegitajat läksid "karismaatilisele" palvekoosolekule presbüterlikus kirikus Hollywoodis. "Me mõlemad nõustusime eelnevalt, et kui esimene inimene hakkab rääkima keeltes, siis me palvetame umbes selliselt: "Issand, kui see and on sinult, õnnista seda venda, aga kui see pole sinult, siis peata see ja ärgu olgu meie sealoleku ajal rohkem keelterääkimist." ... Üks noor mees alustas koosolekut lühikese pühendumisega, peale mida see oli avatud palveks. Üks naine hakkas soravalt palvetama võõras keeles ilma mingi kokutamise ega kõhkluseta. Tõlgendust ei antud. Siis reverend B. ja mina hakkasime vaikselt palvetama, nagu olime eelnevalt kokku leppinud. Mis juhtus? Keegi teine ei rääkinud keeltes, kuigi tavaliselt nendel koosolekutel palvetavad tundmatutes keeltes kõik peale ühe arhitekti" (Koch, lk. 15). Pange tähele, et ilma mediumistliku ühtsuseta usus fenomen ei ilmunud.

3. "San Diego, Californias, tuli üks naine nõustamisele. Ta rääkis mulle ühest halvast kogemusest, mis tal oli olnud ühe misjoniretke käigus, mida juhtis üks osaleja keeltes rääkimise liikumisest. Ta oli läinud tema {meessoost} koosolekutele, kus ta oli rääkinud keeltesrääkimise vajalikkusest ja järelkoosolekul/-kohtumisel oli ta lubanud endale käed peale panna, et saada Püha Vaimu ristimine ja keeltes rääkimise and. Sel hetkel vajus ta teadvusetult kokku. Taas meelemärkusele tulles, leidis ta ennast maast lamamast ja tema suu avanes ja sulgus ise automaatselt ilma ühegi sõna ütlemiseta. Ta oli kohutavalt hirmunud. Tema ümber seisis mõned inimesed, kes olid selle evangelisti järgijad ja hüüatasid: "Oo, õde, sa oled tõesti imeliselt keeltes rääkinud. Nüüd on sul Püha Vaim." Kuid selle nn. Püha Vaimu ristimise ohver paranes. Ta ei pöördunud enam kunagi tagasi selle keeltes rääkijate rühma juurde. Kui ta tuli minu juurde nõu saamiseks, kannatas ta ikka veel selle 'vaimuliku ristimise' järelmõjude all" (Koch, lk. 26).

4. Üks õigeusklik Californias jutustas isiklikust kohtumisest ühe "vaimuga täidetud" töötegitajaga, kes jagas sama aluspõhja {koos} juhtivate "karismaatilise ärkamise" katoliiklike, protestantlike ja nelipühiluse esindajatega: "Ta {meessoost} kõneles viis tundi keeltes ja kasutas iga riugast (psühholoogilist, hüpnootilist ja 'käte pealepanemist'), et kohalolijatele tekitada 'Püha Vaimu ristimine'. Olukord oli tõesti kohutav. Kui ta pani käed meie sõbra peale, tegi ta {naissoost} kurguhäälitsusi, oigas, nuttis ja karjus. Ta {meessoost} oli sellega väga rahul. Ta {meessoost} ütles, et ta {naissoost} kannatab teiste pärast -- kastes nende eest. Kui ta pani mulle 'käed peale', oli aimatav tõeline kurjus. Tema 'keeled' vaheldusid inglise keelega: 'Sul on prohveti and, ma tunnen seda.' 'Lihtsalt ava oma suu ja see voolab välja.' 'Sa blokeerid Püha Vaimu.' Jumala abiga hoidsin ma oma suu kinni, kuid ma olen üsna kindel, et kui ma oleksin rääkinud, oleks keegi teine 'tõlgendanud'." (Isiklikust suhtlusest.)

5. "The Orthodox Word" {"Õigeusu Sõna"} lugejad mäletavad kirjeldust "palve-vigiiliast" {õine palveteenistus}, mille pidas süüria-antiookia {kiriku} New Yorki peapiiskop oma konverentsil Chicagos augustis 1970, kus peale seda, kui dramaatiline ja emotsionaalne atmosfäär oli üles ehitatud, hakkasid noored inimesed "tunnistama", kuidas "vaim" neid liigutas {juhtis? liigutas emotsionaalselt?}. Kuid mitmed inimesed, kes olid kohal, jutustasid hiljem, et

atmosfäär oli "sünge ja pahaendeline", "lämmatav", "sünge ja kuri" ja et Alaska Püha Hermani imelise vahenduse kaudu, kelle ikoon oli ruumis, lõppes kogu koosolek ja kuri atmosfäär hajus ("The Orthodox Word", nr. 33-34, 1970, lk. 196-199).

On arvukalt teisi juhtumeid, kus inimesed on kaotanud huvi palve, Pühakirja lugemise ja kristluse vastu üldiselt ning on isegi hakanud uskuma, nagu üks üliõpilane, et "ta ei pea enam Piiblit lugema. Jumal Isa ise ilmub talle ja räägib temaga" (Koch, lk. 29).

Veel on põhjust tsiteerida paljude inimeste tunnistust, kes ei leia oma "karismaatilises" kogemuses midagi negatiivset või kurja ja me peame uurima nende tunnistust. Siiski, mitte veel jõudes "karismaatilisi" nähtusi põhjustava "vaimu" *täpse* olemuse lõppjärelenduseni, saame me siiani kogutud tunnistuse põhjal nii kaugele Dr. Koch'iga nõustuda: "Keelte liikumine on jampsiva {meeletu, soniva} seisundi väljendus, mille kaudu avaldub deemonlike jõudude läbimurre" (Koch, lk. 47). See tähendab, et see liikumine, mis on tõepoolest "jampsiv", andes ennast üle "vaimu" tegevusse, mis ei ole Püha Vaim, ei ole iseenesest või eesmärgipäraselt deemonlik (nagu kaasaegne okultism ja satanism seda kindlasti on), aga oma olemuselt avab see ennast eriti ilmselgelt deemonlike jõudude ilmutamisele, mis mõnikord tõepoolest ilmuvad.

Seda raamatut on lugenud mitmed inimesed, kes on osalenud "karismaatilises ärkamises"; paljud neist on peale seda liikumise maha jätnud, tundes ära, et vaim, keda nad kogesid "karismaatilistes" nähtustes, ei olnud Püha Vaim. Nendele inimestele, kes on seotud "karismaatilise" liikumisega, kes praegu loevad seda raamatut, soovime öelda: sa võid tõepoolest tunda, et sinu kogemus "karismaatilises" liikumises on suuresti olnud midagi head (isegi kui võid omada reservatsioone teatud asjade suhtes, mida oled selles näinud või kogunud); sa pole võib-olla tõesti võimeline uskuma, et selles on midagi deemonlikku. Selgitades, et "karismaatiline" liikumine on algselt mediumistlik, ei mõtle me eitada *kogu* sinu kogemust {ajal}, kui oled sellega olnud seotud. Kui oled ärganud meelesparandusele oma pattudest, arusaamisele, et Issand Jeesus Kristus on inimkonna ainus Lunastaja, siirale armastusele Jumala ja oma ligimese vastu -- kõik see on tõepoolest hea ja see ei kao, hüljates "karismaatilise" liikumise. Aga kui sa mõtled, et sinu kogemus "keeltes rääkimisest" või "prohveteerimisest" või millest iganes muust "üleloomulikust", mida oled võinud olla kogunud, on Jumalalt -- siis see raamat on kutse sulle leida, et tõelise kristliku vaimuliku kogemuse maailm on palju sügavam kui oled siiani tundnud, et kuradi salasepitsused on palju peenemad kui sa oled ette kujutanud, et meie langenud inimliku loomuse soov võtta illusiooni tõe pähe ja emotsionaalset tröösti/tuge vaimuliku kogemuse pähe on palju suurem kui sa arvad. Selle peatüki järgmine sektsioon arutab seda lähemalt.

Tõenäoliselt ei saa anda ühtegi lihtsat vastust küsimusele, mis on tänapäeval kõneldavate "keelte" täpne loomus {allikas}. Me teame üsna kindlalt, et nelipühiluses, nagu ka spiritismis, ei mängi pettused ja sugestioon väikest rolli, {seda} mõnikord tugeva surve all, mida rakendatakse "karismaatilistes" ringkondades, et sundida nähtuseid ilmnema. Nii et üks suuresti nelipühiliku "Jeesuse liikumise" liige tunnistab, et kui ta rääkis keeltes, {siis} "see oli lihtsalt emotsionaalne ülesehituse asi, kui ma pomisesin hulga sõnu," ja üks teine möönab ausalt, {et} "kui ma sain kristlaseks, siis inimesed, kellega ma olin,

ütlesid mulle, et sa pead seda tegema. Seega ma palvetasin, et ma suudaksin seda teha ja läksin nii kaugele, et jäljendasin neid, et nad arvaksid, et mul on see and" (Ortega, lk. 49). Mõned väidetavatest "keeltest" on seega kaheldavad, mitte ehtsad, või parimal juhul sugestiooni tulemus emotsionaalsetes hüsteerialähedastes tingimustes. Siiski on dokumenteeritud juhtumeid, kus nelipühilane räägib õppimata keeles (Sherrill, lk. 90-95); samuti on olemas üks tunnistus, kus mitmed kogevad kergust ja kindlust ja rahulikkust (ilma üldse mingite hüsteeriliste tingimusteta), millega nad saavad minna "keeltes rääkimise" seisundisse; ja on olemas selgelt eristuv üleloomulik "keeltes laulmise" nähtus, kus "vaim" inspireerib melodiat ja paljud ühinevad, et luua efekt, mida kirjeldatakse erinevalt kui "kõhedusttekitav, kuid erakordselt ilus" (Sherrill, lk. 118) ja "kujuteldamatu, inimlikult võimatu" (Williams, lk. 33). Seega näib ilmne, et ükski ainult psühholoogiline või emotsionaalne selgitus ei ole piisav tänapäevastele "keeltele". Kui see ei tule Püha Vaimu tegudest -- ja praeguseks on külluslikult ilmne, et see võib nii olla --, siis tänapäeva "keeltes rääkimine" kui ehtne "üleloomulik" fenomen/nähtus saab olla ainult *mõne teise vaimu* tegevuse{st tulenev} and.

Et seda "vaimu" täpsemalt identifitseerida ja mõista "karismaatilist" liikumist täielikumalt, mitte ainult selle nähtustes vaid ka selle "vaimsuses", peame me ammutama sügavamalt õigeusu traditsiooni allikatest. Ja kõigepealt me peame tagasi pöörduma õigeusu askeetliku traditsiooni õpetuse juurde, mida on selles artiklite seerias juba arutatud, selgitades jõudu, millega hinduism hoiab endale pühendunuid: *prelest* ehk vaimulik pettus.

5. Vaimulik pettus

Prelesti mõiste, mis on võtmetähendusega õigeusu askeetlikus õpetuses, on täielikult puudu protestantlikus-katoliiklikus maailmas, mis lõi "karismaatilise" liikumise; ja see fakt selgitab, miks selline ilmne pettus saab saavutada sellise meelevalla nime järgi "kristlikes" ringkondades, ja samuti, miks "prohvet" nagu Nicholas Berdyaev, kes tuleb õigeusu taustast, peab äärmiselt oluliseks, et "Püha Vaimu uuel ajastul" "*ei ole enam askeetlikku maailmavaadet.*" Põhjus on ilmne: õigeusu askeetlik maailmavaade annab ainsa vahendi, millega inimesed, olles saanud Püha Vaimu oma ristimises ja konfirmatsioonis, võivad tõeliselt jätkata Püha Vaimu omandamist oma eludes; ja see õpetab, kuidas eristada ja valvata ennast vaimuliku pettuse vastu. "Uus vaimsus", millest Berdyaev unistas ja mida "karismaatiline ärkamine" tegelikult praktiseerib, omab täiesti teistsugust alust ja paistab õigeusu askeetliku õpetuse valguses pettusena. Seega ei ole samas vaimses sfääris ruumi mõlemale kontseptsioonile: et aktsepteerida "karismaatilise ärkamise" "uut vaimsust", peab kõrvale lükkama õigeusu; ja vastupidi, et jääda õigeusklikuks, peab "karismaatilise ärkamise", mis on õigeusu võltsing, kõrvale lükkama.

Et teha see üsna selgeks, peame järgnevas andma peamise õigeusu kiriku õpetuse vaimulikust pettusest, nagu see on leitav selle õpetuse 19. sajandi kokkuvõttes piiskop Ignatius Brianchaninovi poolt, kes on ise kaasaja õigeusu isa, tema kogutud teoste esimeses köites.

On kaks põhilist *prelesti* ehk vaimuliku pettuse vormi. Esimene ja

tähelepanuväärsem on see, kui isik taotleb kõrget vaimulikku seisundit või vaimulikke nägemusi ilma, et oleks puhastatud kirgedest ja toetudes omaenda hinnanguteandmisele. Sellisele garanteerib kurat suured "nägemused". Palju selliseid näiteid on "Pühakute elulugudes", ühes põhilises õigeusu askeetliku õpetuse õpiraamatus. Näiteks Novgorodi piiskop St. Nicetas (31. jaanuar) suundus eraklikku ellu ettevalmistuseta ja oma abti soovitusel vastaselt ning peatselt kuulis ta üht häält endaga koos palvetamas. Siis "Issand" rääkis temaga ja saatis "ingli", et palvetada tema asukohas ja soovitada talle lugeda palvetamise asemel raamatuid ning õpetada neid, kes tema juurde tulid. Seda ta tegi, nähes alati "inglit" enda lähedal palvetamas, ja inimesed olid hämmastunud tema vaimulikust tarkusest ja "Püha Vaimu andidest", mida ta näis omavat, muuhulgas "prohvetlused", mis alati täitusid. Pettus paljastati alles siis, kui kloostri isad leidsid tema tugeva vastumeelsuse Uue Testamendi suhtes (kuigi Vana Testamendi, mida ta polnud kunagi lugenud, tsiteeris ta peast) ja nende palvete kaudu tuli ta meelesparandusele, tema "imed" lakkasid ja hiljem saavutas ta tõelise pühaduse. Taas, Kiievi koobaste St. Isaac (14. veebruar) nägi suurt valgust ja "Kristus" ilmus talle "inglitega"; kui Isaac ilma ristimärki tegemata "Kristuse" ette maha kummardus, said deemonid tema üle võimuse ja peale tema metsikult tantsitamist, jätsid ta {sama hästi kui} surnult maha. Ta saavutas hiljem samuti tõelise pühaduse. On palju sarnaseid juhtumeid, kus "Kristus" ja "inglid" ilmusid askeetidele ja andsid hämmastavaid võimeid ja "Püha Vaimu ande", mis sageli viisid eksitatud askeedi lõpuks hullumeelsuseni või enesetapuni.

Kuid on teine rohkem levinud, samas vähem märkimisväärne vaimuliku pettuse vorm, mis pakub oma ohvritele mitte suuri nägemusi, vaid lihtsalt erutatud "religiooside tundeid". See esineb, nagu piiskop Ignatius on kirjutanud, "kui süda igatseb ja taotleb pühade ja jumalike tunnete nautimist, kui see on neile ikka veel täiesti mittedobiv. Igaüks, kellel pole kahetsevat/rusutud vaimu, kes leiab iseendas mingit voorust või väärtust, kes ei hoia vankumatult kinni õigeusu kiriku õpetusest, vaid mingist muust traditsioonist või muust, mis/kes on välja mõelnud hinnangute andmise oma suva järgi {eelnevast on väga raske aru saada: *but on some tradition or other has thought out his own arbitrary judgement*} või on järginud mitte-õigeusu õpetust -- on selles pettuse seisundis." Roomakatoliku kirikul on terved vaimulikud juhendid, kirjutatuna inimeste poolt selles seisundis; selline on Thomas à Kempise "Kristuse jälgedes". Piiskop Ignatius ütleb selle kohta: "Selles raamatus valitseb ja selle lehekülgedelt hingab vastu kurja vaimu võidmine, meelitades lugejat, joovastades teda... Raamat juhatab lugejat otseselt osadusse Jumalaga ilma eelneva puhastuseta meelesparanduse läbi... Lihalikud inimesed lähevad sellest ekstaasi, rõõmust ja joovastusest, mis on saavutatud ilma raskusteta, ilma enesesalgamiseta, ilma meelesparanduseta, ilma *liha ristilöömiseta koos selle kirgedega ja himudega* (Gl 5:24), oma langenud seisundi meelitusega." Ja tulemus, nagu I. M. Kontzevitch, patristliku õpetuse suur edasiandja on kirjutanud,* on see, et "askeet, igatsedes süüdata oma südames armastust Jumala vastu, jättes kõrvale meelesparanduse, pingutab ennast, et saavutada rõõmu ja ekstaasi tunnet, ja tulemusena saavutab täpselt vastupidise: 'ta läheb osadusse saatanaga ja nakatub vihkamisega Püha Vaimu vastu' (piiskop Ignatius)."

* Vaata "The Orthodox Word" {"Õigeusu Sõna"}, nr. 4, 1965, lk. 155-158.

Ja see on tegelik seisund, milles "karismaatilise ärkamise" järgijad seda

isegi kahtlustamata ennast leiavad. See on näha kõige selgemalt, vaadeldes nende kogemusi ja vaateid punkthaaval võrrelduna õigeusu isade õpetusega, nagu on paika pandud piiskop Ignatiuse poolt.

A. Lähenemine "vaimulikele" kogemustele

Omades vähe või üldse mitte kristlike vaimulike kogemuste tõeliste allikate alust -- Kiriku pühad müsteeriumid ja põlvest põlve pärandatud Kristusest ja Tema apostlitest tulnud Pühade isade vaimulik õpetus -- ei oma "karismaatilise" liikumise järgijad mingit vahendit, et eristada Jumala armu selle võltsingust. Kõik "karismaatilised" kirjanikud näitavad vähemal või suuremal määral ettevaatuse ja eristamise puudumist kogemuste suhtes, mis neil on. Mõned nelipühi katoliiklased, et olla kindlad, "ajavad saatana välja" enne "Vaimus ristimise" palumist; kuid selle teo tõhusus, nagu varsti saab ilmsiks nende endi tunnistusest, on sarnane juutide loole Ap 19:15, kelle "kurjade vaimude väljaajamise" peale kuri vaim vastas: *Jeesust ma tunnen ja Paulus on mulle teada, aga kes olete teie?* St. John Cassian, suur 5. sajandi lääne õigeusu isa, kes kirjutab suure eristamisega Püha Vaimu tegutsemisest oma "Konverentsil "Jumalikest andidest"", märgib, et "mõnikord deemonid [teevad imesid] et juhatada uhkusesse inimene, kes usub, et omab ise seda imelist andi, ja nii valmistada teda palju imelisemaks languseks. Nad teesklevad, et nad on ära põletatud ja kehast välja juhitud, kus nad elasid/asusid läbi inimeste pühaduse, kellest nad tõeliselt teavad, et olid mittepühad... {Veidi ebaselge.} Evangeeliumist me loeme: *Saavad tõusma valekristused ja valeprohvetid...*"*

* Konverents XV:2, Owen Chadwicki raamatus "Lääne askeetlus", Westminster Press, Philadelphia, Pennsylvania, 1958, lk. 258.

18. sajandi rootsi "visionääril" Emanuel Swedenborgil -- kes oli kummaline eeljooksja tänapäevasele okultismile ja "vaimulikule" ärkamisele -- olid ulatuslikud kogemused vaimsete olenditega, keda ta tihti nägi ja kellega suhtles. Ta eristas kahte sorti vaime, "head" ja "kurjad"; tema kogemus on hiljuti kinnitatud ühe kliinilise psühholoogi leidude kaudu oma töös "hallutsineerivate" patsientidega osariigi vaimuhaiglas Ukiah's, Californias. See psühholoog võttis tõsiselt hääli, mida tema patsiendid kuulsid ja võttis ette rea "dialoge" nendega (läbi patsientide endite vahelolemise). Ta järeldas, nagu Swedenborg, et on kaks väga erinevat tüüpi "olendeid", kes on patsientidega astunud ühendusse: "kõrgemad" ja "madalamad". Tema enda sõnadega: "Madalamate hääled meenutavad purjus hulkureid baaris, kellele meeldib narritada ja piinata lihtsalt lõbu pärast. Nad soovivad seksuaalselt ebamoraalseid/vägivaldseid tegusid ja näägutavad patsienti, et ta mõtleks selle tegemise peale. Nad leiavad südametunnistuse nõrga koha ja töötavad selle kallal lõputult.... Sõnavara ja ideede erinevus madalate poolt on piiratud, aga neil on püsiv soov hävitada.... Nad töötavad iga nõrkuse ja uskumuse kallal, väidavad omavat erakordseid võimeid, valetavad, annavad lubadusi ja siis kahjustavad patsiendi tahte.... Kõik madalamad on uskmatud või usuvastased.... Ühele isikule ilmusid nad kui tavalised kuradid ja viitasid endile kui deemonitele....

Otsese kontrastina on haruldasemad kõrgemajärgulised hallutsinatsioonid.... Seda kontrasti võib illustreerida ühe mehe kogemusega. Ta

oli kuulnud madalamat häält pikalt seletamas, kuidas nad teda mõrvavad. (Kuid) talle tuli öösiti ka valgus, nagu päike. Ta teadis, et see oli teist sorti, sest valgus arvestas tema vabadusega ja tõmbus tagasi, kui see teda hirmutas.... Kui meest julgustati lähenema oma sõbralikule päikesele, sisenes ta võimsate müstiliste kogemuste maailma... [Ükskord] ilmus väga võimas ja muljetavaldav Kristuse-sarnane kuju.... Mõned patsiendid kogevad nii kõrgemaid kui madalamaid nähtusi erinevatel aegadel ja tunnevad olevat kinni isikliku taeva ja põrgu vahel. Paljud teavad vaid madalamate rünnakuid. Kõrgemad väidavad omavat väge madalamate üle ja tõepoolest, vahel näitavad seda, aga mitte piisavalt, et anda rahulik meel enamustele patsientidest.... Kõrgemad ilmusid kummaliselt andekatena, tundlikena, tarkadena ja religioossetena."*

* Wilson van Dusen, "Teiste maailmade kohalolek", Harper and Row, New York, 1974, lk. 120-125.

Iga "Õigeusu pühakute elulugude" ja muu vaimuliku kirjanduse lugeja teab, et kõik need vaimud -- nii "head" kui "kurjad", "madalamad" koos "kõrgematega" -- on võrdväärset deemonid ja et tõeliste heade vaimude (inglite) ja nende kurjade vaimude vahel ei saa eristada omaenda tunnete või muljete alusel. Laialtlevinud "kurjade vaimude väljaajamise" praktika "karismaatilistes" ringkondades ei paku mingisugust garantiid, et kurje vaimu tegelikult välja aetakse; kurjade vaimude väljaajamised on samuti väga levinud (ja näiliselt edukad) primitiivsete šamaanide seas,** kes samuti tunnistavad, et on olemas erinevaid sorte vaimu -- mis on siiski kõik võrdselt deemonid, kas nad siis paistavad põgenevat väljaajamise peale või tulevad, kui anutakse, et saada šamanistlikud võimed.

** Vaata I. H. Lewis, "Ekstaatiline religioon, vaimude poolt hõivamise ja šamanismi antropoloogiline uurimus", Penguin Books, Baltimore, 1971, lk. 45, 88, 156 jne. ning illustratsioon 9.

Keegi ei eita, et "karismaatiline" liikumine on üleüldiselt kindlalt suunatud moodsa okultismi ja satanismi vastu. Kuid peenemad kurjadest vaimudest ilmuvad kui "valguse inglid" (2Kr 11:14) ja on vaja suurt eristusandi koos suure usaldamatusega kõigi oma üleloomulike "vaimulike" kogemuste suhtes, et isik ei saaks petetud. Peenete, nähtamatute vaenlaste olemasolu tõttu, kes peavad ennenägematut sõda inimrassi vastu, on enamuse "karismaatilises" liikumises osalevate inimeste naiivselt usaldav lähenemine oma kogemustesse kui avatud kutse vaimulikule pettusele. Näiteks üks pastor soovib meditatsiooni Pühakirja salmide üle ja siis kirjutada üles iga mõte, mida lugemine "esile kutsus": "See on Püha Vaimu isiklik sõnum sulle" (Christenson, lk. 139). Kuid iga tõsine kristliku vaimuse õpilane teab, et näiteks "kloostrielu alguses juhendavad mõned ebapuhtad vaimud [noviitse {algajaid}] Pühade Kirjade tõlgendamises ... sammhaaval pettes neid, et nad saaksid neid juhatada valeõpetusse ja jumalateotusse" (St. Johni "Redel", aste 26:152).

Kahjuks pole õigeusklike "karismaatilise ärkamise" järgijate lähenemine rohkem eristav kui katolike ja protestantide oma. Ilmselgelt nad ei tunne hästi "Õigeusu isasid" ja "Pühakute elulugusid" ja kui nad harva tsiteerivad {mõnd} Isa, on see sageli kontekstist väljas (vt. hiljem seoses St. Seraphimiga). "Karismaatiline" üleskutse on põhiliselt, et {inimene} kogeks. Üks õigeusu preester kirjutab: "Mõned on sõandanud nimetada seda kogemust 'prelestiks' -- vaimulik uhkus. Ükski, kes on Issandat kogunud sel viisil, ei langeks sellesse

eksitusse" ("Logos", aprill 1972, lk. 10). Kuid see on väga harv õigeusklik, kes on võimeline eristama väga peeneid vaimuliku pettuse vorme (kus näiteks "uhkus" võib võtta "alandlikkuse" vormi) ainult oma *tunde* järgi, ilma viitamata patristilisele traditsioonile; ainult see, kes on täielikult omandanud patristliku traditsiooni omaenda mõtetesse ja tegudesse ja on saavutanud suure pühaduse, võib eeldada, et saab seda teha.

Kuidas on õigeusklik ette valmistatud, et panna vastu pettusele? Tal on terve kogum Jumalast inspireeritud patristlikke kirjutisi, mis koos Pühakirjaga esindavad Kristuse kiriku hinnanguid/kohtumõistmisi 1900 aasta kohta samahästi kui iga mõeldava vaimuliku ja pseudovaimuliku kogemuse kohta. Hiljem me näeme, et sellel traditsioonil on väga konkreetne ja täpne hinnang põhiküsimusele, mille "karismaatiline" liikumine tõstatab: kas on tõenäoline uus ja laialt levinud "Püha Vaimu väljavalamine" viimsetel päevadel? Kuid isegi enne Isade {kirjutiste} arvestamist/esiletoomist konkreetsetes küsimustes, on õigeusklik kaitstud paljalt teadmisega, et selline pettus mitte ainult ei eksisteeri, vaid on kõikjal, isegi tema enda sees. Piiskop Ignatius kirjutab: "Me oleme kõik pettuses. Selle teadmine on suurim kaitse pettuse vastu. On suurim pettus endale teadvustada, et ollakse vaba pettusest." Ta tsiteerib St. Gregory Sinait'i, kes hoiatab meid: "Ei ole väike töö saavutada tõe täpselt ja puhastada ennast kõigest, mis on armu vastu; sest kuradile on tavaline näidata oma pettust, eriti algajatele, tõe vormis, andes vaimuliku näo sellele, mis on kuri." Ja "Jumal pole vihane selle peale, kes pettust kartes jälgib ennast ülimalt ettevaatlikkusega, isegi kui ta ei võta vastu mõnd asja, mille Jumal on saatnud.... Vastupidi, Jumal kiidab sellist tema mõistliku meele eest."

Seega, ollest täiesti ette valmistamata vaimulikuks võitluseks, teadmata, et on olemas kõige peenemat sorti vaimulikud pettused (vastupidiselt ilmselgetele vormidele nagu okultism), läheb katoliiklane või protestant või informeerimata õigeusklik palvekoosolekule, et saada "ristitud (või täidetud) Püha Vaimuga." Koosoleku atmosfäär on erakordselt vaba, olles sihilikult jäetud "vabaks" mingi "vaimu" aktiivsusele. Seega kirjeldavad katoliiklased (kes väidavad, et on ettevaatlikumad kui protestandid) mõnda oma nelipühi kogunemist: "Ei paistnud olevat mingeid barjääre, mingeid takistusi.... Nad istusid ristatud jalgadega põrandal. Naised kottpükstes. Valges riietuses munk. Sigarettide suitsetajad. Kohvijoojad. Palvetades vabas vormis.... Mulle paistis, et need inimesed nautisid palvetamist! Kas see on, mida nad mõtlesid Püha Vaimu nende keskel elamise all?" Ja ühel teisel katoliiklikul nelipühi koosolekul "paistis, et tegemist oli kokteilipeoga, ainult et keegi ei joonud" (Ranaghan, lk. 157, 209). Denominatsioonidevahelistel "karismaatilistel" koosolekutel on atmosfäär sarnaselt piisavalt mitteformaalne, et keegi ei üllatu, kui "vaim" inspireerib vanemat naist tõusma püsti ja "tantsima ühe väikese džiiigi {teatut tants}" keset üldist nutmist (Sherrill, lk. 118). Kainele õigeusklikule on sellise atmosfääri puhul esmalt märgatav täielik tõelise vagaduse ja aukartuse puudumine, mida ta teab oma Jumalikest teenistustest, mis lähtub jumalakartusest. Ja see esmane mulje saab silmatorkavalt kinnitatud tõeliselt kummaliste efektide vaatlemisega, mida nelipühi "vaim" tekitab, kui see laskub sellesse piiramata atmosfääri. Me vaatleme nüüd mõningaid nendest efektidest, pannes need Kristuse kiriku Pühade Isade hinnangute ette.

B. "Karismaatiliste kogemuste" füüsilised kaasnähtused

Üks kõige sagedasemaid reageeringuid "Püha Vaimu ristimise" kogemuse peale on *naer*. Üks katoliiklane tunnistab: "Ma olin nii rõõmus, et kõik, mida suutsin teha, oli naerda, kui laskusin pikali põrandale" (Ranaghan, lk. 28). Teine katoliiklane: "Jumala lähedaolu ja armastuse tajumine oli nii tugev, et ma mäletan end istuvat kabelis pool tundi lihtsalt naerdes rõõmust Jumala armastuse üle" (Ranaghan, lk. 64). Üks protestant tunnistab, et oma "ristimisel" "ma hakkasin naerma... Ma lihtsalt tahtsin naerda ja naerda viisil, nagu sa teed, kui sa tunnend end nii hästi, et ei saa seda sõnades väljendada. Ma hoidsin ennast külgedelt ja naersin, kuni vajusin kõverasse" (Sherrill, lk. 113). Üks teine protestant: "Uus keel, mis mulle anti, segunes lõbususe lainetega, milles iga hirm, mis mul oli, paistis eemale veerevat. See oli naeru keel" (Sherrill, lk. 115). Õigeusu preester Isa Eusebius Stephanou kirjutab: "Ma ei suutnud varjata laia naeratust oma näol, mis võis iga hetk pursata naeruks -- naeruks, et Püha Vaim valmistab minus uue värskuse {otsetõlkes sõnade kaupa: segab/vabastab minus värskendava väljalaske}" ("Logos", aprill 1972, lk. 4).

Võib koguda palju-palju näiteid selle "vaimuliku" kogemuse tõeliselt kummalise reaktsiooni kohta ja mõnedel "karismaatilistel" apologetidel {selgituste kaudu õigustajatel} on terve "vaimuliku naeru" ja "Jumala rumaluse" filosoofia, et seda seletada. Kuid see filosoofia pole vähimalgi määral kristlik; selline mõiste nagu "Püha Vaimu naer" {ilmselt mõeldakse "naer Pühas Vaimus"} on kogu kristliku mõtte ja kogemuste ajaloos täiesti ennekuulmatu. Võib-olla siin paljastab "karismaatiline liikumine" end selgemalt kui kusagil mujal oma religioosse orientatsiooni poolest kui üldsegi mitte kristlik; see kogemus on täiesti maailmalik ja paganlik ning kus seda ei saa seletada kui emotsionaalset hüsteeriat (Isa Eusebiuse puhul, tõepoolest, pakkus naer "kergenduse" ja "vabastuse" "intensiivsest kohmetuse ja häbi tundest" ja "emotsionaalsest hävingust"), saab see olla vaid kui teatud tasemel "endassehaaramine" ühe või mitme paganliku jumala poolt, keda õigeusu kirik nimetab demoniteks. Näiteks on siin võrreldav "algatuse" {et vaim tuleks ja tegutseks} kogemus paganliku eskimo šamaanid poolt: algatust mitte leides "langesin ma mõnikord nutma ja tundsin ennast õnnetuna, teadmata, miks. Siis ilma mingi põhjuseta muutus kõik korraga teiseks ja ma tundsin suurt seletamatut rõõmu, rõõmu, mis oli nii tugev, et ma ei suutnud seda piirata, vaid pidin selle panema laulu sisse, vägevasse laulu, milles oli ruumi vaid ühele sõnale: rõõm, rõõm! Ja ma pidin kasutama oma hääle kogu tugevust. Ja siis keset sellist müstilist ja ülevoolavat õndsust/rõõmu muutusin ma šamaaniks... Ma võisin näha ja kuulda täiesti teisel moel. Ma olin saavutanud oma valgustatuse ... ja see polnud ainult mina, kes nägi läbi elu pimeduse, vaid seesama ere valgus paistis minust välja ... ja kõik maa ja taeva ja mere vaimud tulid nüüd minu juurde ja said mulle abistavateks vaimudeks" (Lewis, "Ekstaatiline religioon", lk. 37).

Ei ole üllatav, et mittekahlustavad "kristlased", olles end sihilikult asetanud endid avatuna sarnasesse paganlikku kogemusse, ikka veel tõlgendavad seda kui "kristlikku" kogemust; psühholoogiliselt on nad endiselt kristlased, kuigi vaimulikult on nad läinud selgelt mittekristlike lähenemiste ja praktikate juurde. Mis on õigeusu askeetliku traditsiooni

hinnang/kohtumõistmine sellisele asjale nagu "Püha Vaimu naer"? 6. sajandi askeedid St. Barsanuphius ja St. John annavad ühemõttelise õigeusu vastuse oma vastuses ühele õigeusu mungale, kes oli sellest probleemist vaevatud (Vastus 451): "Jumalakartuses ei ole mingit naeru. Pühakiri ütleb rumalate kohta, et *nad tõstavad oma häält naerus* (Siirak 21:23); ja rumalate sõna on alati häiritud ja armust ilma jäetud." St. Ephraim Süürlane õpetab sama selgelt: "Naer ja familiaarsus on hinge rikutuse algus. Kui sa näed neid asju endas, tea, et sa oled jõudnud kurjuse sügavusteni. Ära lakka palvetamast Jumala poole, et ta sind kannaks välja sellest surmast.... Naer eemaldab meilt selle õnnistuse, mis on töötatud neile, kes leinavad (Mt 5:4) ja hävitab selle, mis on üles ehitatud. Naer solvab Püha Vaimu, ei anna hingele mingit kasu, häbistab keha. Naer viib minema vourused, ei mäleta surma ega mõtteid piinamisest" ("Filokaalia", venekeelne väljaanne, Moskva, 1913: vol. 2, lk. 448). Kas pole ilmne, kui kaugele eemale võib rumalus baaskristluse suhtes viia?

Vähemalt sama sage kui naer vastusena karismaatilisele "ristimisele" on selle psühholoogiliselt lähedane sugulane *pisarad*. Need esinevad üksikisikutel ja üsna sageli ka tervel grupil korraga (sellisel juhul üsna eemal "ristimise" kogemusest), levides nakatavalt ilma üldse mingi nähtava põhjusega (vt. Sherrill, lk. 109, 117). "Karismaatilised" kirjutajad ei leia selle põhjuseks "patust veendumist", mis tekitab sellised tulemused protestantlikes ärkamistes; nad ei anna üldse mingit põhjust ja ühtegi ei paistagi olevat peale selle, et see kogemus tuleb selle peale, kes on sattunud "karismaatilisse" atmosfääri. Nagu piiskop Ignatius kirjutab, õpetavad õigeusu isad, et pisarad kaasnevad teist {2.} laadi vaimuliku pettusega. St. John {oma raamatus?} Redel, rääkides paljudest erinevatest pisarate põhjustest, mõned head ja mõned halvad, hoiatab: "Ära usalda oma pisarate allikaid enne, kui su hing on täiesti puhastatud" (Aste 7:35); ja ühte sorti pisarate kohta ta väidab eriti: "Pisarad ilma mõtlemiseta on sobivad ainult irratsionaalsele loomusele ja mitte ratsionaalsele" (7:17).

Peale naeru ja pisarate, mis esinevad sageli koos, on hulk teisi psüühilisi reaktsioone "Püha Vaimu ristimisele", muuhulgas soojus, mitut sorti värisemine ja väändumine ning põrandale kukkumine. Peab rõhutama, et kõik siin toodud näited on protestantide ja katoliiklaste jaoks tavalised ning need pole need, mida kogevad nelipühi ekstremistid, kelle kogemused on palju erilisemad ja piiranguteta.

"Kui mulle käed peale pandi, oli kohe tunne, nagu terve mu rind püüdis tõusta mu pea sisse. Mu huuled hakkasid värisema ja mu aju hakkas teistpidi pöörduma. Siis ma hakkasin irvitama" (Ranaghan, lk. 67). Üks teine oli "ürituse käigus emotsioonideta, aga kehas oli suur soojus ja kergus" (Ranaghan, lk. 91). Üks teine tunnistab nii: "Niipea, kui ma maha põlvitasin, hakkasin ma värisema.... Ühtäkki sain ma täidetud Püha Vaimuga ja mõistsin, et 'Jumal on reaalne'. Ma hakkasin naerma ja nutma samaaegselt. Järgmine asi, mida teadsin, oli see, et olin maha viskunud altari ette ja täidetud Kristuse rahuga" (Ranaghan, lk. 34). Üks teine ütleb: "Kui ma põlvitasin vaikselt, tänades Issandat, viskus D. maha ja hakkas äkki kerkima mingi nähtamatu jõu mõjul. Aru saades, et see pidi olema jumalikult juhitud ... ma teadsin, et D.-d liigutas Püha Vaim täitsa nähtavalt" (Ranaghan, lk. 29). Üks teine: "Minu käed (tavaliselt külmad viletsa verevarustuse tõttu) muutusid niiskeks ja soojaks. Soojus mähkis mu endasse" (Ranaghan, lk. 30). Üks teine: "Ma teadsin, et Jumal töötas minu sees. Ma tundsin

oma kätes selgelt kihelust ja silmapilk olin suures higistamises" (Ranaghan, lk. 102). Üks "Jeesuse Liikumise" liige ütleb: "Ma tunnen endas midagi esile kerkivat ja äkki räägin ma keeltes" (Ortega, lk 49). Üks "karismaatiline" apologet rõhutab, et sellised kogemused on "Püha Vaimu ristimises" tavalised, millega "käib sageli kaasas subjektiivne kogemus, mis on {selle} vastuvõtja viinud uude imelisse Issanda lähedalolu tajumisse. Mõnikord nõuab see sellist ülistuse ja jumalduse viisi, mida ei saa piirata tavalise Lääne ühiskona etiketiga! Sellistel juhtudel on mõni väga tugevalt rappunud, et tõsta oma käed üles Jumala poole, et tõsta oma hääletoon kõrgemaks tavalisest või on isegi kukkunud põrandale" (Lillie, lk. 17).

Ei tea, mille üle peaks rohkem imestama: selliste hüsteerilise tunnete ja kogemuste täieliku kooskõla puudumise üle millegi vaevalt vaimuliku juures või erakordse kergemeelsuse üle, mis juhatab sellised petetud inimesed panema oma väändumisi "Püha Vaimu", "jumaliku mõjutuse", "Kristuse rahu" arvele. Need on selgelt inimesed, kes vaimulikus ja religiooses mõttes ei ole mitte ainult täiesti kogenematud ja ilma juhtimiseta, vaid on absoluutselt *kirjaoskamatud*. Kogu õigeusu ajalugu ei tea ühtegi sellist Püha Vaimu poolt tekitatud "ekstaatilist" kogemust. On vaid rumalus, kui mõned "karismaatilised" apologeedid julgevad võrrelda neid igauhele kättesaadavaid lapsikuid ja hüsteerilisi kogemusi jumalike ilmutustega, mis on teada antud suurimatele pühakutele nagu Paulusele Damaskuse teel või evangelist Johannesele Patmosel. Need pühakud langesid maha tõelise Jumala ees (ilma väändumisteta ja kindlasti ilma naeruta), samas kui need pseudo-kristlased reageerivad kõigest ühe *vallutava vaimu* kohalolekule ja ülistavad vaid iseennast. Vanem Macarius Optinast {üks Venemaa klooster} kirjutas ühele sarnases seisundis olevale inimesele: "Mõeldes leida Jumala armastust lohutavates tunnetes, ei otsi sa Jumalat, vaid isennast, st. iseenda lohutust, samas kui sa väldid kahetsuse teed, arvates end olevat kadunud ilma vaimulike lohutusteta."* Kui need "karismaatilised" kogemused on üldse religioossed kogemused, siis on nad *paganlikud* religioossed kogemused; ja tegelikult näivad nad vastavat täpselt *vaimust valdamise* mediumistlikule initsiatsiooni-kogemusele, mida põhjustab "sisemine jõud, mis tuleb sisemiselt pinnale, püüdes haarata kontrolli" (Koch, "Okultistlik sidumine", lk. 44). Muidugi, mitte kõik "Püha Vaimu ristimised" pole nii ekstaatilised kui mõned sellised kogemused (kuigi mõned on isegi *veel rohkem* ekstaatilised); kuid ka see on kooskõlas spiritistliku praktikaga: "Kui vaimud leiavad meediumi olevat sõbraliku või kergesti avatud allaheitlikkuses või mõistuse passiivsuses, siseneb vaim rohkema või vähema jõuga ja see paistab sageli näo väändumises ja meediumi kehaliikmete värinas" (Blackmore, "Spiritism", lk. 97).

* "Optina staarets Macarius", Harbin, 1940, lk. 100 (vene k.). [Ingliskeelne väljaanne: "Optina staarets Macarius", St. Herman of Alaska Brotherhood, Platina, California, 1995, lk. 326.]

"Vaimust valdamise" kogemust ei tohiks siiski ära segada tegeliku demonliku valdamisega, mis on seisund, kus ebapuhas vaim asub kelleski püsivalt ja tekitab füüsilisi ja psüühilisi häireid, mis ei paista välja "karismaatilistest" allikatest. Mediumistlik "valdamine" on ajutine ja osaline meediumi nõusolekul, et saada teatud eesmärgil *kasutatud* valdava vaimu poolt. Aga "karismaatilised" tekstid ise teevad üsna selgeks, et see, mis on nende

kogemustega seotud -- kui nad on ehtsad ja mitte lihtsalt sugestiooni tulemus --, ei ole lihtsalt mõne mediumistliku võime edasiarendus, vaid tegeliku vaimu poolt valdamine. Neil inimestel on õigus, kutsudes ennast "vaimuga täidetuks" -- kuid see pole kindlasti *Püha Vaim*, millega nad täidetud on!

Piiskop Ignatius toob mitmeid näiteid sellistest vaimuliku pettuse füüsilistest kaasnähtustest: üks munk, kes värises ja tegi kummalisi hääli ning identifitseeris need märgid kui "palvevastused"; teine munk, kellega piiskop kohtus, kes oma ekstaatilise palvemeetodi tulemusena tundis oma kehas sellist kuumust, et ei vajanud talvel mingeid sooje riideid ja seda kuumust võisid tunda teisedki. Üldise põhimõttena, kirjutab piiskop Ignatius, teist {2.} liiki vaimuliku pettusega kaasneb "materiaalne, lõõmav vere kuumus"; "ladina {katoliku} askeetide käitumine, haaratud pettusest, on alati olnud ekstaatiline, erakordse materiaalse ja lõõmava soojuse põhjusel" -- selliste ladina "pühakute" nagu Assisi Francise ja Ignatius Loyola seisund. Seda *materiaalset* vere soojust, vaimulikult petetute märki, tuleb eristada *vaimulikust* soojusest, mida tundis näiteks Saarovi püha Seraphim, kes omas tõeliselt Püha Vaimu. Aga Püha Vaimu ei saa omada ekstaatiliste "karismaatiliste" kogemuste kaudu, vaid pika ja vaevalise asketismi tee, "kahetsuse tee" kaudu, millest vanem Macarius rääkis, Kristuse koguduses.

C. "Karismaatiliste kogemustega" kaasnevad "vaimuannid"

"Karismaatilise ärkamise" järgijate peamine väide on, et nad on saanud "vaimulikud" annid. Üks esimesi selliseid "ande", mis muutuvad märgatavaks nende juures, kes on "ristitud Püha Vaimuga", on uus "vaimulik" vägi ja julgus. Julguse annab neile kindel kogemus, milles keegi ei kahtle, et see neil on olnud, kuigi kindlasti võib kahelda selle nendepoolses tõlgenduses. Mõned tüüpilised näited: "Ma ei pea uskuma nelipühisse, sest ma olen seda näinud" (Ranaghan, lk. 40). "Ma hakkasin tundma, et ma teadsin täpselt, mida teistele öelda ja mida neil oli vaja kuulda... Ma leidsin, et Püha Vaim andis mulle tõelise julguse seda öelda ja sellel oli märkimisväärne efekt" (Ranaghan, lk. 64). "Ma olin nii kindel, et Vaim on kooskõlas Tema sõnaga, nii et ma palvetasin ilma mingite kui'deta. Ma palvetasin saagu'de ja peab sündima'tega ja iga teise deklaratiivse väite kaudu" (Ranaghan, lk. 67). Õigeusu näide: "Me palume tarkust ja korruga me oleme targad Issandas. Me palume armastust ja tõelist armastust tuntakse kõigi inimeste vastu. Me palume tervenemist ja tervis on taastatud. Me palume imesid ja uskudes oleme näinud imesid juhtuvat. Me palume märke ja saame neid. Me palume tuntud keeltes ja tundmatutes keeltes" ("Logos", aprill 1972, lk. 13).

Siin on taas tõeline õigeusu iseloomujoon, mida omastatakse ja testitakse askeetliku töö ja usus kinnitumise pikkade aastatega, väidetavalt saadud hetkega "karismaatilise" kogemuse kaudu. Muidugi on tõsi, et apostlitele ja märtritele anti erakordne julgus erilise Jumala armu läbi; kuid on lihtsalt naeruväärne, kui iga "karismaatiline kristlane", ilma mingi arusaamata sellest, mis on jumalik arm, soovib ennast võrrelda nende suurte pühakutega. Baseerudes pettuskogemusele, pole "karismaatiline" julgus midagi rohkemat kui tõelise kristliku julguse palavikuline, "ärkamislaadne" imitatsioon ja see on "karismaatilise" pettuse üks järjekordne tunnusmärk. Piiskop Ignatius kirjutab, et teatud

"enesekindlus ja julgus on tavaliselt märgatavad inimestes, kes on enesepeetuses, {ise} eeldades, et nad on pühad või on vaimulikult edasi jõudvad." "Erakordne ülespuhutatus ilmneb nendes, kes on vaevatud sellest peetusest: nad on, nagu oleks nad iseenesest joovastatud, oma enesepeetuse seisundist, nähes selles armu seisundit. Nad on läbi imbunud {või liialdatud}, ülevoolavad üllameelsusest ja uhkusest, samas kui paistavad alandlikud paljudele, kes annavad hinnanguid väljanägemise järgi ja kes pole võimelised andma hinnanguid viljade järgi."

Lisaks keelterääkimisele on kõige sagedasem "Vaimus ristitute" "üleloomulik" and otsene "Jumala sõnumite" vastuvõtmine "prohveteeringute" ja "tõlgitsuste" kujul. Üks katoliiklik tüdruk ütleb oma "karismaatiliste" sõprade kohta: "Mõnede puhul neist olin ma keeltes rääkimise tunnistajaks, millest osa suutsin ma tõlgitseda. Need on alati olnud suure lohutuse ja rõõmu sõnumid Issandalt" (Ranaghan, lk. 32). Ühe tõlgitsuse saab kokku võtta nii: "Ta rääkis Jumala sõnu, lohutuse sõnumit" (Ranaghan, lk. 181). Sõnumid pole midagi, kui nad pole julged; ühel koosolekul "veel üks noor naine kuulutas 'sõnumit Jumalalt', rääkides {grammatiliselt} esimeses isikus" (Ranaghan, lk. 2). Üks "karismaatiline" protestant kirjutab, et sellistes sõnumites "on Jumala Sõna otse räägitud!... Sõna võib ühtäkki rääkida igaüks, kes on kohal, ja nii murrab osaduses esile erinevates vormides 'Nii ütleb Issand'. See on tavaliselt esimeses isikus (kuigi mitte alati), nagu näiteks 'Ma olen sinuga/teiega, et sind/teid õnnistada'" (Williams, lk. 27). {Inglise keeles on teise isiku ainsus ja mitmus sama 'you'.}

"Karismaatilise" liikumise apologetilistes raamatutes on antud mõned spetsiifilised tekstid "prohvetlusest" ja "tõlgendamisest":

1. "Ole kui puu, mis õõtsub koos Tema tahtega, juurdununa Tema tugevusse, püüeldes üles Tema armastusse ja valgusse" (Ford, lk. 35).
2. "Nii nagu Püha Vaim tuli alla Maarja peale ja Jeesus tekkis tema sees, nii tuleb Püha Vaim ka sinu üle ja Jeesus on sinu sisemuses" -- antud keeltes roomakatoliiklase poolt ja "tõlgendatud" protestandi poolt (Ford, lk. 35).
3. "Tema jalad, mis kõndisid Jeruusalemma tänavatel, on sinu taga. Tema pilk on tervendav neile, kes hoiavad lähedale, kuid surmaks neile, kes põgenevad" -- sellel oli eriline tähendus ühe palvegrupi liikme jaoks (Ford, lk. 35).
4. "Ma ulatan oma käe sinuni. Sa pead vaid selle võtma ja ma juhin sind" -- seesama sõnum anti mõni minut varem ühele roomakatoliku preestrile ühes teises ruumis; ta kirjutas selle maha ja sisenes palveruumi just õigel ajal, et kuulda seda lausutatavat täpselt samade sõnadega, nagu ta oli {paberile} kirjutanud (Ranaghan, lk. 54).
5. "Ära muretse, ma olen meelitatud hoiakust, mille sa oled võtnud. See on sulle raske, aga toob palju õnnistust {kellelegi} teisele" -- see tõi lõpliku rahustuse ühele kohal olnud isikule, kes oli mures ühe hiljutise keerulise otsuse pärast (Sherrill, lk. 88).
6. "Minu naine jalutas sisse ja hakkas orelit mängima. Korruga tuli Jumala Vaim tema üle ja ta hakkas rääkima keeltes ja prohveteerima: 'Mu poeg, Ma olen sinuga. Kuna sa oled olnud ustav väikestes asjades, kasutan Ma sind vägevamal moel. Ma juhin sind käega. Ma juhatan sind, ära kardada. Sa oled Minu tahte keskmes. Ära vaata paremale ega vasakule, vaid jätkka selles'" -- selle "prohvetlusega" kaasnes nägemus ja oli otseselt ühe suure ja mõjuka nelipühi

organisatsiooni "Rahvusvaheline täisevangeelsete ärimeeste osadus" rajamise põhjustajaks ("Logos Journal", september-oktoober 1971, lk. 14).

Vastavalt pealtnägijate tunnistustele, kes leiavad, et sellised sõnumid käivad otseselt nende kohta, võime me tõesti uskuda, et paljude puhul on tegemist millegi üleloomulikuga, et need pole lihtsalt "välja mõeldud". Kuid kas *Püha Vaim* kasutab selliseid kunstlikke meetodeid, et suhelda inimestega? ("Vaimud" seanssidel kindlasti!) Miks on keel nii monotoonne ja stereotüüpiline, mõnikord väärt sõnumit, mida kuuleb Ameerika kohvikute õnnekuulutusmasinatest? Miks on sõnumid nii ebamäärased ja unenäo-sarnased, kõlades tõesti nagu transi-lausumised? Miks on nende sisu alati kas "trööst", "lohus ja rõõm", rahustamine, just ilma prohvetliku või dogmaatilise iseloomuta -- justkui "vaim", nagu ka "vaimud" seanssidel, on olnud eriti meelitatud oma mittedenominatsioonilisest {mittekonfessionaalsest} kuulajaskonnast? *Kes lõpuks on see kummaline iseloomutu "Mina", kes räägib? Kas eksime, kui rakendame tõelise Jumala prohveti sõnu? -- Ärgu sinu prohvetid, kes on sinu keskel, ja sinu ennustajad, petku sind.... Sest nad prohveteerivad sulle valesti Minu nimel: Ma pole neid saatnud, ütleb Issand (Jr 29:8-9) {Piibli otsetõlge sellest raamatust}.*

Just nagu "Vaimus ristitu" omab tavaliselt võimet rääkida keeltes oma isiklikel osadushetkedel Jumalaga ja on üldiselt teadlik, et "Issand" on pidevalt temaga, niisamuti on tal sageli isiklikud "ilmutused" ka väljaspool palvekoosolekute atmosfääri, muuhulgas kuulavad hääled ja käegakatsutavad "kohalolekud". Selliselt kirjeldab "karismaatilise ärkamise" "prohvet" üht oma kogemust: "Mind äratas sügavast puhkust andvast unest hääle, mis kõlas tugevalt ja selgelt ... öeldes selgesti: 'Jumalal ei ole lapselapsi'.... Siis tundus, et keegi on minu ruumis ja kohalolek pani mind end hästi tundma. Korruga mulle koitis. See peab olema Püha Vaim, kes minuga rääkis" (Du Plessis, lk. 61).

Kuidas peaks seletama selliseid kogemusi? Piiskop Ignatius kirjutab: "Sedalaadi vaimuliku pettusega petetu *meeldib* iseenele [teist {2.} *prelesti* vormi kutsutakse 'meeldivus', vene keeles *mnenie*], et tal on külluslikult Püha Vaimu ande. See meeldivus koosneb valedest kontseptsioonidest ja valedest tunnetest ja oma iseloomult, mis sel on, kuulub see täielikult kuradi valdustesse, kes on valede isa ja esindaja. Kes palves taotleb, et tema südames võetaks loor pealt uue inimese tundelt, samas ei oma mingit võimalust selle teostamiseks, asendab need tunded omaenda väljamõeldisega, võltsingutega, mille puhul langenud vaimud ei viivita, et selle tegevusega ühineda. Teadvustades oma ebaõigeid tundeid, nii enda omi kui demonitest tulenevaid, et olla tõeline ja armust antud, saab ta arusaama, mis vastavad tunnete." {Lõpust raske aru saada ja tõlkida.}

Just sellist protsessi on jälginud spiritismist kirjutavad autorid. Kellegi jaoks, kes on sügavalt spiritismiga seotud (ja mitte ainult meediumid ise), tuleb hetk, kui kogu vaimsus, mis kultiveerib mõistuse passiivsust ja avatust "vaimude" tegevusele, saades tegelikkuseks isegi sellise näiliselt süütu ajaviite nagu ouija-tahvli kaudu, asendub sellega, et see isik saab vallutava vaimu poolt vaevatuks, peale mida saavad alguse kahtlusteta "üleloomulikud" nähtused.* "Karismaatilises ärkamises" on see muutuse moment kirjeldatud kui "Püha Vaimu ristimise" kogemus, mis, kui see on ehtne, on täpselt see hetk, kui enesepettus muutub demonlikuks pettuseks ja "karismaatiline" ohver on sama

hästi kui kinnitatud {teadmise}, et sealt maalt edasi tema petetud "religioossed tunded" võivad oodata vastust "Vaimult" ja ta siseneb "imede ellu".

* Vaata Blackmore, "Spiritism", lk. 144-175, kus tuuakse näide katoliku preestrist, keda ouija-tahvel füüsiliselt taga ajas (olles liikuma pandud muidugi deemoni poolt), kui ta tahtis selle kasutamise lõpetada!

D. Uus "Püha Vaimu väljavalamine"

Üldiselt on "karismaatilise ärkamise" järgijatel tunne, et nad on (nagu nad pidevalt kordavad) "Vaimuga täidetud". "Ma tundsin {ennast} vabana, puhtana ja uue inimesena, ja täiesti täidetud Püha Vaimuga" (Ranaghan, lk. 98). "Selle tõttu, mis sai alguse Vaimus ristimisest, olen ma nüüd hakanud rohkem nägema visiooni, mille sarnane on elu Vaimus. See on tõeliselt imede elu ... olla täidetud uuesti ja uuesti Jumala eluandva Vaimuga" (Ranaghan, lk. 65). Nad kirjeldavad varieerudes oma "vaimulikku" seisundit sarnaste sõnadega; katoliku preester kirjutab: "Mis iganes muud konkreetseid efektid võisid ka juhtuda, peaaegu ilma eranditeta näisid kõik, kes olid olnud Vaimu poolt puudutatud, vastu võtvat rahu ja rõõmu" (Ranaghan, lk. 185). Üks uskkondadevaheline "karismaatiline" grupp väidab, et nende liikmete eesmärk on "näidata ja levitada Jeesuse Kristuse armastust, rõõmu ja rahu igal pool, kus nad on" (*Inter-Church Renewal* {kirikutevaheline uuendus}). Selles "vaimulikus" seisundis (milles iseloomulikult mainitakse harva nii meelearandust kui päästet) tõusevad mõned suurtele kõrgustele. Ühes katoliiklases on "Vaimu" and "tõusnud minu sees pikkadeks perioodideks (mitmed tunnid) ekstaasilähedaseks, milles -- ma võiks vanduda -- kogesin ma taeva kuningriigi eelmaitset" (Ranaghan, lk. 103). Räägitakse erakordseid lugusid narkootikumidest vabanemisest ja muust sellisest. Kreeka preester Isa Eusebius Stephanou summeerib selle "vaimsuse", tsiteerides rooma katoliku preestrit, kes väidab, et "karismaatiline" liikumine haarab endasse "uue tunnetuse Jumala kohalolekust, uue teadlikkuse Kristusest, suurema igatsuse palvetada, võime ülistada Jumalat, uue igatsuse lugeda Pühakirja, nii et Pühakiri muutub elavaks nagu Jumala Sõna, uue innukuse lasta teistel teada saada Kristusest, uue kaastunde teiste vastu ja tundlikkuse nende vajaduste suhtes, uue rahu ja rõõmu taju...." Ja Isa Eusebius esitab kogu liikumise ülima argumendi: "Puud tuntakse tema viljadest.... Kas need viljad demonstreerivad kuradi või Kristuse pühitseva Vaimu kohalolu? Ükski õigeusklik, kes on näinud Vaimu vilju oma silmadega, ei saa täie mõistuse juures anda sellele küsimusele vale vastust" ("Logos", jaanuar 1972, lk. 13).

Ei ole põhjust kahelda üheski sellises tunnistuses. Tõsi, on olemas ka palju tunnistusi -- me oleme andnud mõned näited --, mis on sellega vastuolus ja väidavad kindlalt, et "karismaatilise ärkamise" "vaim" on midagi hämarat ja pahaendelist; kuid siiski ei saa kahelda, et paljud "karismaatilise ärkamise" järgijatest tegelikult tunnevad, et see on midagi "kristlikku" ja "vaimulikku". Nii kauaks, kuni need inimesed jäävad õigeusu kirikust välja, võime jätta nende arvamused kommenteerimata. Aga kui õigeusu preester ütleb, et sektantlikud nähtused on tekitatud Püha Vaimu poolt ja ta isegi manitseb meid: "Ära jää välja. Ava oma süda Püha Vaimu õhutustele ja ole osa kasvavast karismaatilisest uuenemisest" -- siis on meil õigus ja kohustus uurida nende arvamusi üsna

lähedalt, hinnates neid mitte ähmase humanistliku "kristluse" standardi järgi, mis Läänes valitseb ja mis on valmis nimetama "kristlikuks" kõike, mis lihtsalt "tundub" selline olevat, vaid hoopis teise, õigeusu standardi järgi. Ja selle standardi järgi ei ole {õigeusus} mitte ühtki ülal toodud "vaimulike viljade" nimekirja punkti, vaid need võivad olla -- ja ongi mineviku sektantlikes ja hereetilistes liikumistes olnud -- tekitatud kuradi poolt, ilmudes kui "valguse ingel", just eesmärgiga juhatada inimesed Kristuse kirikust {mõeldakse õigeusu kirikut} eemale *mingisse teist sorti "kristlusesse"*. Kui "karismaatilise ärkamise" "vaim" ei ole Püha Vaim, siis need "vaimulikud viljad" pole samamoodi Jumalast.

Piiskop Ignatiuse järgi on pettus, mida teatakse kui *meeldimine* {*meelitus?*}, rahuldatud võltsitud tunnete ja armu seisundite väljamõtlemise kaudu, millest sünnib kogu vaimuliku suhtumise vale kontseptsioon. See mõtleb pidevalt välja pseudo-vaimulikke seisundeid, intiimse seltsi Jeesusega, sisemise dialoogi temaga, müstilised ilmutused, hääled, naudingud.... Sellisest tegevusest võtab veri {või sugu} vastu patuse, petliku liikumise, mis esitleb ennast kui armust antud rõõm.... See riietab ennast alandlikkuse, vagaduse, tarkuse maskiga." Erinevalt {mõnest?} tähelepanuväärsemast vaimuliku pettuse kujust "ei juhi *meeldimine* siiski sonimisse, kuigi viib mõistuse kõige kardetavasse eksitusse," nii et see seisund võib kesta palju aastaid või terve elu ja seda ei pruugi olla kerge avastada. See, kes langeb sellesse sooja, mugavasse, palavikulisse pettuse seisundisse, sooritab samahästi kui vaimuliku enesetapu, pimestades iseennast oma tõelise vaimuliku seisundi suhtes. Kirjutab piiskop Ignatius: "Iseennast meelitades ... et ta on täidetud armuga, ei saa ta kunagi armu vastu võtta.... See, kes arvab endale armuannid, jätab ennast selle meelituse kaudu ilma sissepääsust jumaliku armu juurde ja avab laia ukse patu nakkusele ja deemonitele." *Sa ütled, ma olen rikas ja olen saanud palju vara ja pole midagi vaja; ja ei teaqi, et sa oled armetu, ja vilets, ja vaene, ja pime, ja alasti* (Ilm 3:17) {otsetõlge raamatust}.

Need, kes on nakatunud "karismaatilise" pettusega, ei ole mitte ainult ise "vaimuga täidetud"; nad näevad enda ümber lisaks "Püha Vaimu väljavalamise" "uue ajastu" algust, uskudes, nagu seda teeb Isa Eusebius Stephanou, et "maailm on suure vaimuliku ärkamise künnisel" ("Logos", veebruar 1972, lk. 18); ja prohvet Joeli sõnad on neil pidevalt huultel: *Ma valan Oma Vaimu välja kõige liha peale* (Jl 2:28) {otsetõlge raamatust}. Õigeusklik teab, et see prohvetlus viitab üldiselt viimsele ajale, mis algas meie Issanda tulemisega ja täpsemalt nelipühile (Ap 2), ja {viitab} igale õigeusu pühakule, kes tõesti omab külluslikult Püha Vaimu ande -- nagu Kronstadi Püha Johannes ja Pentapolise Püha Nectarios, kes on teinud tuhandeid imesid isegi sellel rikutud 20. sajandil. Aga tänapäevasele "karismaatikule" on imelised annid kõigi jaoks; peaaegu igaüks, kes tahab, saab ja räägib keeltes ja on olemas juhendid, kuidas seda teha.

Aga mida õpetavad meile õigeusu kiriku pühad isad? Piiskop Ignatiuse järgi eksisteerivad Püha Vaimu annid "ainult õigeusklikes, kes on saavutanud kristliku täiuse, eelnevalt puhastatud ja ette valmistatud meeleparanduse kaudu." Need "on antud Jumala pühadele ainult Jumala hea tahte ja tegutsemise läbi ning mitte inimeste tahte ega omaenda jõu kaudu. Need on antud ootamatult, väga harva, äärmisel vajadusel Jumala imelise ettehoolduse kaudu ja mitte lihtsalt juhuslikult" (Püha Iisak Süürlane). "Peab märkima, et praegusel ajal antakse vaimulikke ande väga mõõdukalt, vastavuses nõrkusega, millesse

kristlus on üldiselt mähkunud. Need annid teenivad täiesti päästmise vajadusi. Vastupidiselt pillab 'meeldivus' oma ande piiramatus külluses ja suurima kiirusega."

Ühesõnaga, "vaim", mis pillab oma "ande" selle abielurikkuja sugupõlve üle, mis rikutuna ja petetuna sajanditepikkusest vaeusust ja pseudo-vagadusest otsib ainult "märki" -- ei ole Jumala Püha Vaim. Need inimesed ei ole kunagi tundnud Püha Vaimu ega kunagi Teda ülistanud. Tõeline vaimulikkus on nendest nii palju kaugemal, et kainele kõrvaltvaatajale nad ainult mõnitavad seda oma psüühiliste ja emotsionaalsete -- ning mõnikord demonlike -- nähtuste ja jumalat teotavate ütlustega. Tõeliste vaimulike tunnete kohta kirjutab piiskop Ignatius: "Lihalik inimene ei saa moodustada mingit kontseptsiooni {uut algust?}: sest tunde kontseptsioon {algus, tekkimine?} baseerub alati nendel tunnetel, mis on juba sisimas {otsetõlkes: südames, ka edaspidi} teada, samas kui vaimulikud tunded on sisemusele, mis teab vaid lihalikke ja emotsionaalseid tundeid, täiesti teadmata. Selline sisemus ei tea eriti {midagi} vaimulike tunnete olemasolust."

ALLIKAD, MIDA ON TSITEERITUD SELLE PEATÜKI TEKSTIS

- Burdick, Donald W. "Tongues -- To Speak or not to Speak" {"Keeled -- rääkida või mitte rääkida"}. Moody Press, 1969.
- Christenson, Larry. "Speaking in Tongues" {"Keeltes rääkimine"}. Dimension Books, Minneapolis, 1968.
- Du Plessis, David J. "The Spirit Bade Me Go" {"Vaim käskis mul minna"}. Logos International, Plainfield, New Jersey, 1970.
- Ford, J. Massingberd. "The Pentecostal Experience" {"Nelipühi kogemus"}. Paulist Press, N. Y. {New York}, 1970.
- Gelpi, Donald L., S. J. "Pentecostalism, A Theological Viewpoint" {"Nelipühilus, teoloogiline vaatepunkt"}. Paulist Press, N. Y., 1971.
- Harper, Michael. "Life in the Holy Spirit" {"Elu Pühas Vaimus"}. Logos Books, Plainfield, N. J. {New Jersey}, 1966.
- Koch, Kurt. "The Strife of Tongues" {"Keelte vaen"}. Kregel Publications, Grand Rapids, 1969.
- Lillie, D. G. "Tongues under Fire" {"Keeled tule all"}. Fountain Trust, London, 1966.
- Ortega, Ruben, koostaja. "The Jesus People Speak Out" {"Jeesuse rahvas räägib (välja)"}. David C. Cook Publishing Co., Elgin, Ill. {Illinois}, 1972.
- Ranaghan, Kevin; Ranaghan, Dorothy. "Catholic Pentecostals" {"Katoliku nelipühilased"}. Paulist Press, 1969.
- Sherrill, John L. "They Speak with Other Tongues" {"Nad räägivad teistes keeltes"}. Spire Books, Old Tappan, N. J., 1965.
- Williams, J. Rodman. "The Era of the Spirit" {"Vaimu ajastu"}. Logos International, 1971.

VIII Järeldus: viimaste aegade vaimsus

1. "KARISMAATILINE ÄRKAMINE" KUI AEGADE MÄRK

Päris selle ajastu lõpus ei ole puudust Issanda Jumala prohvetitest, nagu ka mitte saatana teenritest. Kuid nendel, kes viimastel aegadel tõeliselt teenivad Jumalat, õnnestub end edukalt peita inimeste eest ja ei tee nende keskel märke ja imetegusid nagu praegusel ajal, vaid nad tegutsevad teel, mis on segatud alandlikkusega ja Taeva Kuningriigis on nad suuremad kui Isad, keda on austatud märkidega {st. kes tegid imesid}. Sest sel ajal ei tee keegi inimeste silme ees imesid, mis süütab inimesi ja inspireerib neid innukalt püüdlema askeetlikule eluviisile... Paljud, olles haaratud rumalusest, kukuvad kuristikku, minnes eemale laia ja avara tee laiuses.

-- Konstantia Püha Niphoni prohvetlus, Küpros*

* Avaldatud vene keeles koos Pühade Barsanuphius Suure ja Johannese kirjutistega, Moskva, 1855, lk. 654-655.

A. "Nelipühi ilma Kristuseta"

Õigeusklikele on tänapäeva "keeled", nagu need, mida on kirjeldatud Uues Testamendis, ühtlasi üheks "märgiks"; kuid nüüd on need üheks märgiks, mis ei kaasne kõigile inimestele mõeldud päästmise evangeeliumi algusega, vaid selle lõpuga. Kainel õigeusklikul pole raske nõustuda "karismaatilise ärkamise" apologetidega, et see uus "vaimu väljavalamine" võib tõesti tähendada, et "aegade lõpp on lähedal" (Isa Eusebius Stephanou ajakirjas "Logos", aprill 1972, lk. 3). *Nüüd räägib Vaim otse, et viimastel aegadel langevad mõned usust ära, andes maad võrgutavatele vaimudele ja kurjade vaimude õpetusele (1Tm 4:1) {otsetõlge raamatust}. Viimastel aegadel me peaksime nägema tunnustähti tegevaid kurje vaime (Ilm 16:14).*

Pühad kirjad {Piibel} ja õigeusu isad ütlevad meile selgelt, et viimaste aegade iseloom ei ole üldse mitte suur vaimulik "ärkamine" või "Püha Vaimu väljavalamine", vaid hoopis üldine ususalgamine, vaimulik pettus, mis on nii peen, et eksitab võimalusel ka väljavalituid, kristluse sama hästi kui kadumine maa pealt. *Kui inimese Poeg tuleb, kas Ta leiab usku maa pealt? (Lk 18:8).* See on just viimastel aegadel, et saatana lastakse lahti (Ilm 20:3), et põhjustada lõplik ja suurim kurjuse väljavalamine üle maa.

"Karismaatiline ärkamine", sellise maailma looming, mis on sakramentideta, armuta, maailm, mis januneb vaimsete "märkide" järgi ilma, et oskaks eristada vaime, mis neid märke annavad, on ise "märk" usutaganemise aegadest. Oikumeeniline liikumine ise jääb alati "heade kavatsuste" ja mannetute humanistlike "heade tegude" liikumiseks; kuid kui sellega ühineb liikumine "väega", tõesti *kogu väe ja tunnustähtede ja valeimetähtedega (2Ts 2:9)*, siis kes suudab seda peatada? *"Karismaatiline ärkamine" tuleb appi rabelevale oikumeeniale* ja aitab kaasa selle eesmärgile. Ja see eesmärk, nagu me oleme näinud, ei ole oma loomult ainult "kristlik" -- "Kristuse kiriku taasrajamine", kui

kasutada Konstantinoopoli patriarhi Athenagorase jumalateotuslikku ütlust -- see on vaid esimene samm suurema eesmärgi nimel, mis on kristlusest täiesti väljaspool: kõigi religioonide ja kogu inimkonna "vaimuliku ühtsuse" rajamine.

"Karismaatilise ärkamise" järgijad usuvad siiski, et nende kogemus on "kristlik"; neil pole midagi tegemist okultismi ja ida religioonidega; ja kahtlusteta lükkavad nad otse tagasi kogu "karismaatilise ärkamise" võrdluse spiritismiga eelnevatel lehekülgedel. On üsna tõsi, et religioosselt on "karismaatiline ärkamine" kõrgemal tasemel kui spiritism, mis on üsna labase kergeusklikkuse ja ebausule tulemus; et selle tehnikad on rohkem täiustatud ja selle nähtused külluslikumad ja kergemini saavutatavad; ja et kogu selle ideoloogia annab "kristlaseks" olemise *välimuse* -- mitte õigeuskliku, vaid midagi, mis pole kaugel protestantlikust fundamentalismist koos lisatud "oikumeeniliste" värvidega.

Ja siiski me oleme näinud, et "karismaatiline" kogemus, ja eriti keskne "Püha Vaimu ristimise" kogemus, on suurelt jaolt kui mitte täielikult *paganlik* kogemus, palju lähemal "vaimust haaratud" olemisele kui millelegi kristlikule. Me teame samuti, et nelipühilus sündis sektantliku "kristluse" äärealadel, kus tõelistest kristlikest lähenemistest ja uskumustest jääb väga vähe järele, ja et tegelikult see "avastati" kui ühe religioosse *eksperimendi* tulemusena, milles kristlased {st. õigeusklikud?} ei osale. Kuid alles üsna hiljuti sai võimalikuks leida selge tunnistus "karismaatilise" kogemuse mittekristlikust iseloomust "*karismaatilise*" *apologeedi sõnadest*. See apologet informeerib meid sellest, et "ristimist Pühas Vaimus" võib saada *ilma Kristuseta*.

See kirjutaja räägib loo isikust, kes oli saanud "ristimise" koos keeltes rääkimisega ja julgustas kõiki seda saama. Siiski ta mõõnas, et meelearandus ei olnud osa tema kogemusest ja et ta mitte ainult ei olnud patustest kommetest vabastatud, vaid ei omanud ka mingit erilist soovi, et nendest vabastatud saada. Kirjutaja järeldab: "Nelipühi ilma meelearanduseta -- nelipühi ilma Kristuseta -- see on, mida mõned tänapäeval kogeivad.... Nad on kuulnud keeltest, nad soovivad ennast identifitseerida staatusliku kogemusega, nii et nad otsivad kedagi, kes paneks käed peale kiireks, odavaks, kergeks väljanäitamiseks, mis läheb mööda Kristusest ja Tema Ristist." Sellest hoolimata tunnistab see kirjutaja, et keeltes rääkimine on vaieldamatult "esialgne Pühas Vaimus ristimise konfirmatsiooni tulemus" (Harry Lunn, ajakirjas "Logos Journal", november-detsember 1971, lk. 44, 47).

Need, kes toovad selle kogemuse juurde kristlikud ideed, *eeldavad*, et "ristimine Pühas Vaimus" on kristlik kogemus. Aga kui selle saab anda nendele, kes otsivad vaid odavat, kergest staatuslikku kogemust -- siis ei ole üldse mingisugust kohustavat seost selle kogemuse ja Kristuse vahel. "Nelipühi ilma Kristuseta" kogemuse võimalikkus tähendab, et see kogemus ise *ei ole üldse kristlik*; "kristlased", sageli siirad ja heausklikud, *loevad sellesse kogemusse {juurde} kristliku sisu, mida sellel iseendast ei ole*.

Kas meil pole siin ühise nimetajana "vaimulik kogemus", mida on vaja uue maailmareligiooni jaoks? Kas see pole võib-olla *võti inimkonna "vaimuliku ühtsuse" juurde, mida oikumeeniline liikumine on asjata otsinud?*

B. "Uus kristlus"

Võib esineda neid, kes kahtlevad, et "karismaatiline ärkamine" on mediumismi vorm; teisejärguline on küsimus vahenditest või tehnikast, mille kaudu "karismaatilise ärkamise" "vaim" suhtleb. Aga et sel "vaimul" pole mingit seost õigeusuga, on külluslikult selge. Ja tegelikult järgib see "vaim" peaaegu sõna-sõnalt Nicholas Berdyaevi "prohvetlusi" "uue kristluse" kohta. See jätab täiesti {selja} taha "ajaloolise õigeusu kloosterliku askeetliku vaimu", mis paljastab selle vale kõige paremini. See pole rahul "konservatiivse kristlusega, mis suunab inimese vaimulikud jõud ainult kahetsuse ja päästmise poole," vaid selle asemel, ilmselgelt uskudes nagu Berdyaev, et selline kristlus on ikka veel "ebatäielik", lisab "vaimulike" nähtuste teise taseme, millest mitte ükski pole oma olemuselt kristlik (kuigi neid võib vabalt *tõlgendada* kui "kristlikke"), mis on avatud iga denominatsiooni inimestele koos või ilma meelearanduseta ja mis pole päästmisega üldse seotud. See otsib "uut ajastut kristluses, uut ja sügavat vaimulikkust/vaimsust, mis tähendab Püha Vaimu uut väljavalamist" -- täielikult vastuolus õigeusu traditsiooni ja prohvetlusega.

See on tõeliselt "uus kristlus" -- kuid spetsiifiliselt "uus" selles "kristluses" ei ole midagi originaalset või "sügavat/edasiarendatud", vaid lihtsalt kuradi ajastutevanuse *šamanistliku paganliku* religiooni moodne kuju. "Karismaatilise" õigeusu ajakiri "The Logos" soovitab Nicholas Berdyaevit kui "prohvetit" just sellepärast, et ta oli "vaimuliku loomingulisuse suurim teoloog" ("Logos", märts 1972, lk. 8). Ja tõepoolest, just iga primitiivse hõimu šamaanid on need, kes teavad, kuidas saada ühendust ja kasutada ära universumi ürgsed "loomingulised" jõud -- need "maa ja taeva ja mere vaimud", mida Kristuse kirik tunneb kui *deemoneid* ja keda teenides on tõesti võimalik saavutada "loominguline" ekstaas ja rõõm ("nietzschelik entusiasm ja ekstaas", millele Berdyaev ennast nii lähedal tundis), mis on tundmatud väsinud ja pooliku südamega "kristlastele", kes langevad "karismaatilisse" pettusse {kas rõhk on pooliku südamega karismaatikutel?}. Kuid siin pole mingit Kristust. Jumal on *keelanud* ühenduse selle "loomingulise", okultse maailmaga, millesse "kristlased" on komistanud läbi rumaluse ja enesepettuse. "Karismaatilisel ärkamisel" pole vaja astuda "dialoogi mittekristlike religioonidega", sest "kristluse" nime all ta juba võtab omaks mittekristliku religiooni ja on ise saamas *uueks* religiooniks, mida Berdyaev ette nägi, kummaliselt kombineerides "kristluse" ja paganluse.

"Karismaatilise ärkamise" kummaline "kristlik" vaimsus on Pühades kirjades ja õigeusu patristlikus traditsioonis selgelt kirjeldatud. Nende allikate järgi kulmineerub maailma ajalugu üliinimliku "kristliku" tegelasega, {täpsemalt} valemessia või *antikristusega*. Ta on "kristlik" selles mõttes, et tema kogu funktsioon ja olemus keskendub Kristusele, Keda ta jäljendab igas võimalikus aspektis, ja ta pole mitte lihtsalt Kristuse suurim vaenlane, vaid et petta kristlasi, ka *paistab kui Kristus*, tuleb maale teist korda ja valitseb taastatud templist Jeruusalemmas. *Ärgu ükski teid mingil kombel petku! Sest see ei juhtu enne, kui on tulnud ärataganemine {tekstis lisaks: (apostaas)} ja ilmunud seadusevastane inimene {tekstis: patu inimene}, hukatuse poeg, kes paneb vastu ja tõstab enese üle kõige, mida nimetatakse jumalaks {tekstis: Jumalaks} või jumalateenistuseks {tekstis: või mida ülistatakse {Jumalana}}, nii et ta {tekstis lisaks: nagu Jumal,} istub Jumala templisse, lastes end paista Jumalana ... {Seadusevastase} tulemine sünnib saatana mõjul igasuguste vägevate tegude ja tunnustähtedega ja valeimedega ja igasuguse ülekohtu pettusega neile, kes hukuvad, sellepärast et*

nad ei võtnud vastu tõe armastust, et nad oleksid pääsenud. Ja seepärast saadabki Jumal neile {tekstis lisaks: tugeva} eksitava jõu, et nad hakkaksid uskuma valet, ja {tekstis: et} nii saavad kohtualuseks kõik, kes ei ole uskunud tõe, vaid kellele on meeldinud ülekohus (2Ts 2:3-4,9-12 {1997. a. tõlkest}).

Õigeusu õpetus antikristusest on omaette lai teema ja {seda} ei saa siin esitada. Aga kui viimsed päevad on tõesti käes, nagu "karismaatilise ärkamise" järgijad usuvad, {siis} on õigeusklikule ülioluline olla teadlik sellest õpetusest {selle} ühe kohta, nagu Päästja Ise meile ütles, kes *näitab suuri tunnustähti ja imesid, niipalju, et kui võimalik, eksitada ka valituid* (Mt 24:24). Ja need "valitud" pole kindlasti need rahvahulgad, kes võtavad vastu jämeda ja ülimalt ebapühakirjaliku pettekujutluse, et "maailm on suure vaimuliku ärkamise künnisel," vaid {on} pigem "väike kari", kellele ainsana meie Päästja on lubanud: *See on teie Isa hea kava anda teile Kuningriik* (Lk 12:32). Isegi tõelised "valitud" satuvad suurde kiusatusse antikristuse "suurte tunnustähtede ja imede" pärast; aga enamus "kristlasi" aktsepteerivad teda ilma mingi küsimuseta, sest tema "uus kristlus" on täpselt see, mida nad otsivad.

C. "Jeesus tuleb varsti"

Just viimasel mõnel aastal on "Jeesuse" kuju Ameerikas tõugatud eriliselt kummaliselt tähtsaks. Laval ja filmides on tühistatud pikalt kestnud keelud Kristuse isiku kujutamise kohta. Sensatsiooniliselt populaarsed muusikalid esitavad jumalateotuslikke paroodiaid Tema elust. "Jeesuse liikumine", mis on suuresti oma suunalt "karismaatiline", levib tähelepanuväärselt teismeliste ja noorte inimeste seas. Ameerika popmuusika kõige toorem vorm on "kristianiseeritud" suurte massidega "Jeesus-roki festivalidel" ja "kristlikud" muusikalood saavad esimest korda {sel} sajandil kõige populaarsemaks üle maa. Ja kogu selle kummalise pühadusteotuse ja täiesti valgustamata maailmalikkuse aluseks on pidevalt korratav väljend, mis näib olevat igäühe ootus ja lootus: *"Jeesus tuleb varsti"*.

Selle psüühilise ja "religioosse" laostumise keskel üle Ameerikamaa on sümptomaatiline "müstiline" nähtus kordunud väga erinevate ameeriklaste seas. Ühe "karismaatilise" ajakirja toimetaja jutustab, kuidas ta esimest korda selle nähtusega kokku puutus, räägituna kellegi poolt ühel üksmeelsete inimeste kogunemisel:

"Minu sõber ja tema naine sõitsid Bostonisse 3. maanteel, kui nad peatusid, et võtta peale hääletaja. Ta oli noor ja tal oli habe, aga ta polnud riietatud nagu hipi. Ta istus tagaistmele ega rääkinud palju. Mõne aja pärast ütles ta vaikselt: "Issand tuleb varsti." Minu sõber ja tema naine olid nii ehmatunud, et nad mõlemad pöörasid ümber teda vaatama. Seal polnud kedagi. Tugevalt raputatuna peatusid nad esimeses bensiinjaamas. Nad pidid rääkima kellelegi teisele, ükskõik, mis on reaktsioon. Kui kuulaja kuulas, ei naernud ta. Selle asemel kõik, mis ta ütles, oli: "Te olete viies auto, mis tuleb siia selle looga."

Kui ma kuulasin, siis hoolimata hägusest päikesevalgusest, hakkas tekkima külmavärin selgroogu. Siiski oli see vaid algus. Ükshaaval ringimööda juhatati teisedki sarnaseid vahejuhtumeid rääkima, kuniks kõiki räägituid {lugusid} oli kuus, {toimudes} üle maa laiuuse ja pikkuse ja kõik toimusid viimase

kahe aasta jooksul -- Los Angelesis, Philadelphias, Duluthis (kolmteist raportit politseile ühe öö jooksul), New Orleansis; mõnikord on hääletaja mees, mõnikord naine. Hiljem rääkis üks episkopaalkiriku preester toimetajale enda identse kogemuse New Yorki põhjaosast. Toimetaja jaoks viitas see kõik faktile, et "Jeesus tuleb varsti" (David Manuel, Jr., ajakirjas "Logos Journal", jaanuar-veebbruar 1972, lk. 3).

Kaasaegse religioosse pildi hoolikas vaatleja -- eriti Ameerikas, kust üle sajandi on alguse saanud kõige populaarsemad religioossed voolud -- ei saa jätta märkamata väga kindlat kiliastilise {Jeesuse tuhandeaastase valitsuse õpetus} ootuse õhkkonda. See ei kehti mitte ainult "karismaatiliste" ringkondade kohta, vaid isegi traditsionalistide ja fundamentalistide ringkondade kohta, kes on "karismaatilise ärkamise" {endast} kõrvale lükanud. Niiviisi usuvad paljud traditsioonilised roomakatoliiklased tulevaste kiliastilisse "Maarja ajastusse" enne maailma lõppu ja see on vaid üks variant laiemalt levinud katoliiklikust {Latin} veast püüdes "pühitseda maailma" või, nagu Seattle'i peapiiskop Thomas Connolly väljendas viieteist aastat tagasi, "muutes moodsat maailma Jumala Kuningriigiks, seda ette valmistades Tema tulekuks." Protestantlikud evangelistid nagu Billy Graham ootavad Ilmutusraamatut isiklikult valesti tõlgendades "milleeniumit", kus "Kristus" valitseb maa peal. Teised evangelistid Iisraelis leiavad, et nende tuhandeaastane "Messia" tõlgendus on just see, mida on vaja juutide "ettevalmistamiseks" tema tulekuks.* Ja peafundamentalist Carl McIntire valmistub ehitama Jeruusalemma templist tegeliku suurusega koopiat Floridasse (Disneyworldi lähedale!), uskudes, et aeg on käes, kui juudid ehitavad "templi, kuhu Issand Ise naaseb, nagu ta töötas" ("Christian Beacon" {"Kristlik majakas"}, 11. november, 1971; 6. jaanuar 1972). Seega, isegi anti-oikumenistid leiavad olevat võimaliku valmistuda ette ühinemiseks meelt mitte parandanud juutidega, tervitades valemessiast -- antikristust -- kontrastina ustavale juutide jäägile, kes, nagu õigeusu kirik Temast õpetab, võtavad Kristuse vastu, kui prohvet Eelija tuleb maale tagasi.

* Vaata näiteks Gordon Lindsay, "Iisraeli saatus ja saabuv üleandja", kirjastus Kristus Rahvastele {Christ for the Nations Pub. Co.}, Dallas, Texas, lk. 28-30.

Seega pole kainele õigeusklikule, kes tunneb Pühakirja prohvetlusi viimsete päevade kohta, mingi lohutus see, kui talle öeldakse "karismaatilise" protestantliku õpetaja poolt, et "on auline, mida Jeesus võib teha, kui me avaneme Temale. Pole mingi ime, et inimesed kõigist uskudest võivad nüüd koos palvetada" (Harold Bredesen, ajakirjas "Logos Journal", jaanuar-veebbruar 1972, lk. 24); või katoliikliku nelipühilase poolt, et kõikide denominatsioonide liikmed "hakkavad nüüd vaatama üle nende eraldusmüüride, et vaid üksteises ära tunda Jeesuse Kristuse kaju" (Kevin Ranaghan ajakirjas "Logos Journal", november-detsember 1971, lk. 21). Milline "Kristus" see on, kelle jaoks nüüd üle maailma tehakse kiirendatud psühholoogilist ja isegi füüsilist ettevalmistust? -- On see meie tõeline Jumal ja Päästja Jeesus Kristus, Kes pani aluse kirikule, mille sees inimesed võivad leida pääste? Või on see *vale Kristus*, kes *tuleb iseenese nimel* (Jh 5:43) ja ühendab kõik, kes lükkavad tagasi või moonutavad ühe Kristuse kiriku, õigeusu kiriku õpetust?

Meie Päästja Ise on meid hoiatanud: *Kui siis keegi teile ütleb: „Ennäe, Kristus on siin!” või „Ennäe, seal!”, ärge uskuge, sest tõuseb valemessiad ja*

valeprohveteid ja need pakuvad

suuri tunnustähti ja imesid, et kui võimalik, eksitada ka valituid. Vaata, mina olen teile seda ette ütelnud. Kui teile siis öeldakse: „Ennäe, ta on kõrbes!”, ärge siis minge välja; „Ennäe, ta on kambrites!”, ärge siis uskuge! Sest otsekui välg sähvatab idast ja paistab läände, nõnda on Inimese Poja tulemine. (Mt 24:23-27) {1997. a. tõlge, ühtib suuresti raamatu tekstiga}.

Kristuse Teine Tulemine on eksimatu: see on äkiline, taevast (Ap 1:11) ja see märgib selle maailma lõppu. Sellele ei ole mingit "ettevalmistust" -- välja arvatud õigeusklike meelearanduse, vaimuliku elu ja valvsuse ettevalmistus. Need, kes "valmistuvad" selleks mis iganes teisel moel, kes ütlevad, et ta on kus iganes "siin" -- eriti "siin" Jeruusalemma templis -- või kes jutlustavad, et "Jeesus tuleb varsti" ilma hoiatuseta suure pettuse eest, mis eelneb Tema Tulemisele: on selgelt antikristuse prohvetid, selle vale Kristuse, kes peab tulema esimesena ja petma maailma, kaasa arvatud "kristlasi", kes ei ole või kes ei saa tõeliselt õigeusklikuks. Ei ole mingit tuleviku "milleeniumi". Neile, kes seda suudavad vastu võtta, on apokalüpsise milleenium (Ap 20:6) *praegu*; armu elu õigeusu kirikus terved "tuhat aastat" Kristuse Esimese Tulemise ja antikristuse aja vahel. * Et protestandid peaksid ootama "milleeniumit" tulevikus, on vaid nende tunnistus {sellest}, et nad ei ela selles praegu -- see on, et nad on *väljaspool Kristuse kirikut* ja ei ole maitsnud Jumalikku armu.

* Selline on pühakute Basil Suure, Gregory Teoloogi, Kaisarea Andrew ja paljude teiste Isade õigeusu õpetus. Vt. peapiiskop Averky, "Uue Testamendi õppimise juhend", II osa (vene keeles), Jordanville, New York, 1956, lk. 434-438. [Inglisekeelne tõlge "Apokalüpsis iidse kristluse õpetustes", St. Herman of Alaska Brotherhood {Alaska St. Hermani vennaskond}, Platina, California, 1995, lk. 253-254.]

D. Kas õigeusk peab ühinema usust taganemisega?

Tänapäeval püüaksid mõned õigeusu preestrid eesotsas Isa Eusebius Stephanouga meid veenda, et isegi kui see algas ja jätkub enamasti väljaspool õigeusu kirikut, on "karismaatiline ärkamine" "õigeusklik" ja meid isegi hoiatatakse, et "Ärge jääge välja." Kuid mitte kellelgi, kes on seda liikumist uurinud selle esindajate tegude kaudu, kellest paljusid on eespool tsiteeritud, ei saa olla mingit kahtlust, et see "ärkamine", nii palju kui see üldse "kristlik" on, on oma lähtekoha, inspiratsiooni, kavatsuse, praktika, "teoloogia" ja lõpu poolest *täiesti protestantlik*. See on protestantliku "ärkamisliikumise" vorm, mis on nähtus, mis säilitab ainult osakese kõigest, mis on ehtsalt kristlik, asendades kristluse emotsionaalse "religioosse" hüsteeriaga, mille ohver vajub fataalsesse pettekujutlusse, et ta on "päästetud". Kui "karismaatiline ärkamine" erineb protestantlikust ärkamisliikumisest, siis seisneb see vaid uue sala-spiritistliku nähtuste dimensiooni lisamises, mis on rohkem märkimisväärsed ja objektiivsemad kui lihtsalt subjektiivne ärkamisliikumine.

Seda ilmset fakti kinnitab silmatorkavalt {selle} uurimine, mida Isa Eusebius Stephanou üritab "õigeusu ärkamise" pähe pakkuda oma ajakirjas "The Logos".

See *õigeusu preester* teavitab oma lugejaid, et "õigeusu kirik ei jaga

tänapäeva kristlikku ärkamist" (veebruar 1972, lk. 19). Ta ise rändab nüüd, et pidada protestantliku-sarnaseid ärkamiskoosolekuid koos protestantliku "altarikutsega", millega kaasnevad tavalised ärkamislikud "nuuksed ja pisarad" (aprill 1972, lk. 4). Isa Eusebius teavitab meid ise tüüpilise ärkamisliku häbitusega, et "Ma tänan ja ülistan Jumalat osa Oma Vaimu valamise eest minu hinge vastusena lakkamatutele palvetele, mida ma olen üles saatnud öösel ja päeval" (veebruar 1972, lk. 19); ja hiljem kuulutab ta enda avalikult olevat "prohveti" (aprill 1972, lk. 3). Ta ei maini üldse midagi õigeusklikust apokalüptiliste sündmuste tõlgendamisest ja ometigi ta kordab Billy Grahmi fundamentalistlikku protestantlikku tõlgendust "ülesvõtmisest", mis eelneb "milleeniumile": "Suur Kohtupäev läheneb. Kui me jääme ustavaks Kristusele, siis leitakse meid kindlasti koos Temaga ülesvõtmise hüüdehelis ja meid säästetakse hirmsast hävingust, mis langeb maa peale"* (aprill 1972, lk. 22). Ja isegi mitte kõik fundamentalistid ei nõustu selle eksitusega,** millel pole Pühakirja alust*** ja {mis} eemaldab nendelt, kes seda järgivad, kogu valvsuse vajalikkuse antikristuse kavaluse vastu, millest nad kujutavad ette, et neid säästetakse.

* Võrdle Billy Graham, "Maailm põleb", Doubleday (Pocket Cardinal Ed.), New York, 1966, lk. 178; C. H. Mackintosh, "Issanda tulemine", Moody Press, Chicago, lk. 30-31; ja paljud teised fundamentalistid.

** Vaata Kurt Koch, "Päev X", Kregel Publications, Grand Rapids, Michigan, lk. 116-117.

*** 1Ts 4:16-17 viitab Kristuse Teisele Tulemisele, mis pühade isade järgi tuleb *peale* "ahistust" ja antikristuse valitsust.

Kõik see pole isegi mitte pseudo-õigeusk; see on lihtsalt tavaline protestantism ja isegi mitte parimat sorti protestantism. Asjata otsitakse Isa Eusebius Stephanou ajakirjas "Logos" viidet {selle kohta}, et tema "ärkamine" on inspireeritud õigeusu askeetliku traditsiooni allikatest: "Pühakute elulood", "Pühad Isad", kiriku teenistuste tsükkel, *õigeusu* tõlgendus Pühast Kirjast. See on tõsi, mõned õigeusu "karismaatikud" kasutavad mõningaid neist allikatest -- aga paraku! segavad nad need kokku "paljude teiste raamatutega, mis on kirjutatud vagade kristlaste poolt, kes on seotud karismaatilise liikumisega" ("Logos", märts 1972, lk. 16) ja seega loevad neid "karismaatiliselt": nagu kõik sektandid, *lugedes* õigeusu kirjutiste *sisse* {seda}, mida nad on õppinud oma *uuest* õpetusest, mis tuleb väljastpoolt Kirikut.

Et olla kindel: on piisavalt õige, et õigeusu ärkamine on meie päevadel paljuski oodatud, kui paljud õigeusklikud on kaotanud tõelise kristluse soola ning tõelist ja innukat õigeusklikku elu on tõepoolest harva näha. Kaasaegne elu on muutunud liiga mugavaks; maailma elu on muutunud liiga ligitõmbavaks; õigeusk on liiga paljudele muutunud lihtsalt liikmeks olemiseks kiriklikus organisatsioonis või "korrektseks" väliste riituste ja praktikate täitmiseks. On küllalt vajadust õigeusu *tõeliseks* vaimulikuks ärkamiseks, kuid see pole see, mida me näeme õigeusu "karismaatikutes". Just nagu "karismaatilised" aktivistid protestantide ja roomakatoliiklaste seas, on nad täielikus harmoonias aegade vaimuga; nad ei ole elavas ühenduses õigeusu vaimulike allikatega, eelistades hetkel moes olevaid ärkamise protestantlikke tehnikaid. Nad kuuluvad ühte tänapäeva juhtiva ärataganenud "kristluse" vooluga: oikumeenilise liikumisega. 1978. aasta alguses andis Põhja- ja Lõuna-Ameerika kreeka peapiiskopkonna

peapiiskop Iakovos oma ametliku heakskiidu Isa Eusebius Stephanou tegevusele, {andes} muu hulgas loa jutlustada igal pool just "Püha Vaimu andidest"; seega ühendab kiriklik organisatsioon oma kõige modernsemas ja oikumeenilisemas mõttes käed "karismaatilise ärkamisega", peegeldades sügavat sugulust, mis neid ühendab. Aga tõelist kristlust seal pole.

Minevikus on toimunud tõelisi õigeusu "ärkamisi": võib kohe mõelda Aitolia Pühast Cosmasest, kes kõndis 18. saj. Kreekas külast külla ja inspireeris inimesi tagasi pöörduma oma eelkäijate tõelise kristluse poole; või Kronstadi Pühast Johannesest meie enda sajandil, kes tõi ajastutevanuse õigeusu vaimuliku elu sõnumi Peterburi linnamassidesse. Siis on olemas õigeusu kloosterlikud juhendajad, kes olid *tõeliselt* "Vaimuga täidetud" ja jätsid oma õpetuse munkadele, nagu ka hilisemate aegade ilmikutele: võib mõelda kreeka Pühale Symeonile Uuele Teoloogile 10. sajandil ja vene Saarovi Pühale Serafimile 19. sajandil. Püha Symeoni kasutatakse ekslikult halvasti õigeusu "karismaatikute" poolt (ta rääkis teisest Vaimust kui nende oma!); ja Püha Serafimi on alati tsiteeritud kontekstist väljaspool, et vähendada tema rõhuasetust vajadusele kuuluda õigeusu kirikusse, et omada tõelist vaimulikku elu. Püha Serafimi "Jutuajamises" ilmiku Motoviloviga ütleb see suur Pühak meile "Püha Vaimu omandamise kohta" (mida õigeusu "karismaatikud" tsiteerivad *ilma* osadeta, mis on siin toodud kaldkirjas): "Püha Vaimu arm, mis anti meile kõikidele, Kristuse ustavad püha ristimise sakramendis, on pitseeritud keha peamiste osade võidmise sakramendiga, nagu on määratud *Püha kiriku, selle armu igavese hoidja poolt.*" Ja uuesti: "Issand kuulab võrdselt munka ja lihtsat kristlikku ilmikut, *eeldusel, et mõlemad on õigeusklikud.*"

Vastandudes tõelisele õigeusu vaimulikule elule, on "karismaatiline ärkamine" ainult *valdava "oikumeenilise" moe kogemuslik külg* -- võltskristlus, mis reedab Kristuse ja tema kiriku. Ükski õigeusu "karismaatik" ei saa vastu seista tulevasele "Liidule" nende protestantide ja roomakatoliiklastega, kellega, nagu denominatsioonidevahelises "karismaatilises" laulus on, nad on juba "üks Vaimus, üks Issandas" ning kes on neid juhtinud ja inspireerinud nende "karismaatilisi" kogemusi. "Vaim", mis on inspireerinud "karismaatilist ärkamist", on *antikristuse vaim*, või täpsemalt, need viimaste aegade "kurjuse vaimud", kelle "imetähed" valmistavad maailma ette valemessiaks.

E. "Väiksed lapsed, on viimane tund" (1Jh 2:18)

Palavikulistele õigeusu "äratajatele" teadmata on Issand Jumal säilitanud, nagu prohvet Eelija päevil, *seitse tuhat meest, kes pole oma põlvi nõtkutanud Baali ees* (Rm 11:4) -- teadmata arv tõelisi õigeusklikke, kes pole vaimulikult surnud, nagu õigeusklikud "karismaatikud" kurdavad, et nende kari {selline} on, ega ka ülespuhutult "vaimuga täidetud", milleks seesama kari saab "karismaatilise" mõjutuse kaudu. Neid ei viida minema usust taganemise liikumise ega ühegi vale "ärkamisega", vaid jätkavad juurdununa pühasse ja päästvasse õigeusku traditsioonis, mille Pühad Isad on neile ulatanud, jälgides aja märke ja kõndides päästmise kitsal teel. Paljud neist järgivad mõnede õigeusu kirikute piiskoppe, kes on võtnud tugeva positsiooni meie aegade usutaganemise suhtes. Kuid on veel mõned ka teistes õigeusu kirikutes,

kurvastades oma ülemate järjest selgema usutaganemise üle ja igatsedes kuidagi hoida oma õigeusk puutumatusena; ja on veel teised väljaspool õigeusu kirikut, kes Jumala armust, südamed Tema kutsele avatud olles, kahtlematult ühinevad tõelise püha õigeusuga. Need "seitse tuhat" on tuleviku alus ja ainus viimsete aegade õigeusk.

Ja väljaspool õigeusku pimedus aina kasvab. Viimaste "religioosete" uudiste põhjal hinnates võib "karismaatiline ärkamine" olla ainult väike algus tervele "imede ajastule". Mitmed protestandid, kes on eristanud "karismaatilise ärkamise" pettuse, aktsepteerivad nüüd "tõelise asja" pähe märkimisväärse "ärkamise" Indoneesias, kus, nagu meile öeldakse, *tõesti* esinevad "needsamad asjad, millest räägitakse Apostlite tegudes." Kolme aasta vältel on 200 000 paganat pöördunud protestantismi pidevate imeliste tingimuste keskel: keegi ei tee midagi va. täielikul kuuletumisel "häälele" ja "inglitele", kes ilmuvad pidevalt, tavaliselt tsiteerides Pühakirja numbri ja salmi järgi; vesi muudetakse veiniks iga kord, kui tuleb protestantlik armulaua teenistus; kehast lahus käed ilmuvad eikusagilt, et jagada imelist toitu näljastele; terve kogum deemoneid nähakse lahkuvat paganlikust külast, sest "vägevam" ("Jeesus") on tulnud, et võtta nende koht; "kristlased" loevad numbreid vähemaks meelt parandamata patuse kohta ja kui nad jõuavad "nullini", ta sureb; lastele õpetatakse uusi protestantlikke kiidulaule hääle poolt, mis tulevad eikusagilt (ja kordavad laulu kakskümmend korda, nii et lapsed mäletavad); "Jumala lintmakk" salvestab lastekoori laulu ja mängib selle hämmastunud lastele uuesti maha õhus; tuli tuleb taevast alla, et ära põletada katoliiklikud religioossed pildid ("Issand" Indoneesias on väga antikatoiklik); 30 000 on tervenened; "Kristus" ilmub taevas ja "langeb" inimeste peale, et neid tervendada; inimesi viiakse imeliselt ühest kohast teise ja {nad} kõnnivad vee peal; valgus saadab evangeliste ja juhatab neid öösel ning pilved järgivad neid ja annavad päeval varju; surnud tõusevad üles.*

* Vaata Kurt Koch, "Ärkamine Indoneesias", Kregel Publications, 1970; ja Mel Tari "Nagu vägev tuul", Creation House, Carol Stream, Illinois, 1971.

Huvitaval kombel on mõnedes Indoneesia "ärkamise" piirkondades "keeltes rääkimise" element peaaegu täiesti puudu ja on isegi keelatud (kuigi see on olemas mitmes paigas) ja mediumismi element näib mõnikord olevat asendunud otsese langenuid vaimude vahelesegamisega. Võib täiesti olla, et see uus "ärkamine", vägevam kui nelipühilus, on sama "vaimuliku" nähtuse rohkem arenenud tase (just nagu nelipühilus ise on rohkem arenenud kui spiritism) ja kuulutab ühe kardetava päeva lähedalolekut, kus, nagu "hääled" ja "inglid" Indoneesias samuti kuulutavad, "Issand" on tulemas -- sest me teame, et antikristus tõestab maailmale, et ta on "Kristus" just selliste "imede" kaudu.

Peaaegu kõikehaarava pimeduse ja pettuse ajastul, kui enamuse "Kristlaste" jaoks on *Kristus* muutunud just selleks, mida õigeusu õpetus mõtleb *antikristuse* all, omab ja vahendab õigeusu kirik ainsana Jumala armu. See on hindamatu aare, mille lihtsalt olemasolu ei kahtlusta nii väga isegi "kristlik" maailm. Tõepoolest, "kristlik" maailm ühendab käed pimeduse jõududega, et võrgutada Kristuse kiriku ustavad, pimedalt usaldades, et "Jeesuse nimi" päästab neid isegi nende usutaganemises ja jumalateotuses, aru saamata Issanda kardetavast hoiatusest: *Paljud ütlevad mulle tol päeval: „Issand, Issand, kas me ei ole sinu nimel ennustanud ja sinu nimel kurje vaime välja ajanud ja sinu nimel*

teinud palju vägevaid tegusid?" Ja siis ma tunnistan neile: Ma ei ole teid kunagi tundnud, minge ära minu juurest, te ülekohtutegijad! (Mt 7:22-23) {1997. a. tõlge}.

Püha Paulus jätkab oma hoiatusega antikristuse tulekust selle käsuga: Niisiis, vennad, seiske kindlalt ja pidage kinni nendest pärimustest, mida te olete õppinud kas meie sõna või kirja kaudu (2Ts 2:15) {1997. a. tõlge}. On vaid mõningad, kes teid segadusse ajavad ja tahavad Kristuse evangeeliumi pahupidi pöörata. Aga kui ka meie ise või ingel taevast kuulutaks mingit evangeeliumi selle asemel, mida meie oleme teile kuulutanud -- see olgu neetud! Nagu me oleme teile juba ütelnud, nii ütlen ma praegu jälle {1997: ja praegu ma ütlen jälle}: Kui keegi kuulutab teile mingit teist evangeeliumi selle asemel, mille te olete vastu võtnud - see olgu neetud! (Gl 1:8-9) {tegelikult Gl 1:7-9, 1997. a. tõlge korrigeeritud raamatu tekstiks}.

Õigeusu vastus igale uuele "ärkamisele" ja isegi viimsele kohutavale antikristuse "ärkamisele" on see Kristuse Evangeelium, mida õigeusu kirik ainsana on säilitanud muutumatuna katkematus järjepidevuses alates Kristusest ja Tema Apostlitest, ning Püha Vaimu arm, mida õigeusu kirik ainsana vahendab, ja ainult oma ustavatele lastele, kes on krismatsioonis {konfirmatsioonis} vastu võtnud ja alale hoidnud tõelise Püha Vaimu anni pitseri. Aamen.

2. TULEVIKU RELIGIOON

Praeguse aja inimkonna vaimne seis viitab sügavalt sellele, et "karismaatilised" ja "meditatsiooni" kogemused juurduvad "kristlaste" seas. Ida religioosne mõju kaheldamatult töötab sellistes "kristlastes", kuid see on millegi palju fundamentaalsema tulemus: kristluse tõelise tunde ja maitse kadumine, mille tõttu kristlusele midagi nii võõrast nagu ida "meditatsioon" haarab endasse "kristlaste" hinged.

Tänapäevaste kristlaste elatav enesekeskne ja eneserahulduslik elu on nii kõikeläbiv {levinud?}, et see pitseerib nad edukalt eemale üldse igasugusest arusaamisest vaimuliku elu kohta; ja kui sellised inimesed võtavad enda peale "vaimuliku elu", siis on see vaid üks järjekordne eneserahuldamise vorm. See on üsna selgelt näha totaalselt vales nii "karismaatilise" liikumise kui erinevate "kristliku meditatsiooni" vormide religioosses ideaalis: kõik nad lubavad (ja annavad väga kiiresti) "rahulolu" ja "rahu" kogemuse. Kuid see pole üldse kristlik ideaal, mille võib summeerida, kui see üldse võimalik on, kui ägeda lahingu ja võitluse. "Rahulolu" ja "rahu", mida kirjeldatakse nendes kaasaegsetes "vaimulikes" liikumistes, on üsna selgelt vaimuliku pettuse, vaimuliku eneserahuldamise tulemus -- mis on Jumalale-orienteeritud vaimuliku elu täielik surm. Kõik need "kristliku meditatsiooni" vormid tegutsevad täielikult psüühilisel tasemel ja {neil} pole üldse midagi ühist kristliku vaimulikkusega. Kristlik vaimulikkus moodustub vaevavalises võitluses, et omandada Taeva Kuningriik, mis algab täielikult ainult selle ajutise maailma lagunemisega, ja tõeline kristlik võitleja ei leia kunagi puhkust isegi igavese õndsuse eelmaitses, mida võidakse talle armulikult selles elus anda; kuid ida religioonid, milledele Taeva Kuningriiki pole avaldatud, püüdnud ainult psüühiliste seisundite saavutamise poole, mis algavad ja lõpevad selles elus.

Meie usutaganemise ajastul, mis eelneb antikristuse ilmumisele, on kurat mingiks ajaks lahti lastud (Ilm 20:7), et teha valeimetähti, mida ta ei saanud teha "tuhandaastase" armu ajal Kristuse kirikus (Ilm 20:3), ja et ta koguks oma põrguliku lõikuse hulka need hinged, kes "pole vastu võtnud tõe armastust" (2Ts 2:10). Me võime öelda, et antikristuse aeg on tõesti ligi juba selle fakti põhjal, et seda saatanlikku lõikust ei koguta mitte ainult paganate seas, kes pole Kristusest kuulnud, vaid isegi rohkem "kristlaste" seas, kes on kaotanud kristluse maitse. On väga antikristuse vaimu järgi, et esitada kuradi kuningriiki, *nagu oleks see Kristuse oma*. Tänapäeva "karismaatiline" liikumine ja "kristlik meditatsioon" ning "uus religioosne teadvus", mille osad need on, on *tuleviku religiooni, viimase inimkonna religiooni, antikristuse religiooni* eeljooksjad ja nende peamine "vaimulik" otstarve on *teha kristlastele kättesaadavaks deemonlik initsiatsioon {sisenemine deemonite maailma nõ. sinna vastuvõtmise kaudu, või riitus, või praktika -- eelneva põhjal vaimuristimine}, mis on tänini olnud piiratud paganliku maailmaga*. Las olla, et need "religioossed eksperimendid" on {veel} jätkuvalt sageli algelise ja kobava iseloomuga, et nende sees on vähemalt niisama palju psüühilist enesepettust kui seal on ehtsat deemonlikku initsiatsiooniriitust; {aga} kahtlemata pole mitte igaüks, kes on edukalt "mediteerinud" või arvab, et on vastu võtnud "Vaimu ristimise", tegelikult vastu võtnud initsiatsiooni saatana kuningriiki. Kuid see on nende "eksperimentide" eesmärk ja kahtlematult saavad initsiatsiooni tehnikad üha efektiivsemaks, kui inimkond valmistatakse nende {asjade} jaoks ette {mõistuse} passiivse lähenemisega ja avatusega uutele "religioossetele eksperimentidele", mida need liikumised sisendavad.

Mis on toonud inimkonna -- ja eriti "kristlaskonna" -- sellisesse meeleheitlikku olukorda? Kindlasti pole see mitte mingi avalik saatana kummardamine, mis on alati {olnud} piiratud {vaid} mõne inimesega; pigem on see midagi palju peenemat ja midagi kardetavat, mille üle teadlik õigeusklik võib mõtiskleda: see on *Jumala armu kaotus* {st. ilmajäämine inimeste poolt}, mis järgneb kristluse maitse kadumisele.

Läänes kaotati Jumala arm kindlasti {juba} mitu sajandit tagasi. Roomakatoliiklased ja protestandid pole tänapäeval täielikult maitsnud Jumala armu ja nii pole imeksandav, et nad peaksid olema võimetud eristama selle deemonlikku pettust. Kuid paraku! Tänapäevane pettus-vaimulikkuse edu isegi õigeusklike seas paljastab, kui palju ka nemad on kaotanud kristluse maitsest ja nii ei saa enam eristada tõelist kristlust pseudokristlusest. Liiga kaua on õigeusklikud võtnud oma usu hinnalist varandust endastmõistetavalt ja on unarusse jätnud selle õpetuste puhta kulla rakendamise. Kui paljud õigeusklikud teavad isegi õigeusu vaimuliku elu baastekstide olemasolust, mis õpetavad täpselt, kuidas eristada ehtsat ja võltsvaimulikkust, tekstidest, mis edastavad pühade meeste ja naiste elu ja õpetuse, kes saavutasid selles elus küllusliku mõõdu Jumala armust? Kui paljud on teinud enda omaks {st. vastu võtnud} "Lausose ajaloo" õpetuse {Wikipedia andmeil: 5. saj. alguse Egiptuse kõrbemunkade kirjapanekud Lausose soovil}, Püha Johannese "Redeli", Püha Macariuse homiiliad, Jumala-eluviisiga Kõrbeisade elud, "Ennenägematu võitluse", Kronstadi Püha Johannese "Minu elu Kristuses"?

Egiptuse kõrbe suure Isa Püha Paisius Suure (19. juuni) eluloos võime näha šokeerivat näidet sellest, kui kerge on kaotada Jumala armu. Kord oli üks tema jüngeritest kõndimas Egiptuse linna, et müüa oma käsitööd. Teel kohtas ta

juuti, kes, nähes tema lihtsust, hakkas teda eksitusse viima, öeldes: "Oo, armastatu, miks sa usud lihtsasse ristilöödud Inimesse, kui ta polnudki üldse oodatud Messias? Üks teine tuleb, aga mitte Tema." Jünger, olles nõrk mõistuse poolest ja lihtne südames, hakkas kuulama neid sõnu ja lubas endale öelda: "Võib-olla on tõsi, mida sa ütled." Kui ta pöördus tagasi kõrbesse, pöördus Püha Paisius temast kõrvale ega rääkinud temaga sõnagi. Lõpuks, peale jüngri pikka härrast palvet, ütles Pühak temale: "Kes sa oled? Ma ei tunne sind. See minu jünger oli kristlane ja tema üle oli Ristimise arm, kuid sina pole selline; kui sa oled tegelikult minu jünger, siis on Ristimise arm sinust lahkunud ja kristlase kuju on eemaldatud." Jünger jutustas pisarates oma jutuajamise juudiga, mille peale Pühak vastas: "Oh sa armetu! Mis võiks olla veel halvem ja jälgim kui sellised sõnad, millega sa ütlesid lahti Kristusest ja Tema jumalikust Ristimisest? Nüüd mine ja nuta iseenda üle, kui soovid, sest sul pole minu juures kohta; sinu nimi on kirjas koos nendega, kes on lahti öelnud Kristusest ja koos nendega saad sa kohtumõistmise ja piinamiste osaliseks." Seda kohtumõistmist kuuldes täitis jünger meeleparandusega ja tema härda palve peale vaikus Pühak ja palvetas Issanda poole, et {Ta} andestaks jüngerile tema patu. Issand kuulis Pühaku palvet ja andis talle näha märgi Oma andestusest jüngri suhtes. Siis Pühak hoiatas jüngrit: "Oh laps, anna au ja tänu Jumal Kristusele koos minuga, sest ebapuhas Jumalat teotav vaim on sinust lahkunud ja tema asemele on sinu peale tulnud Püha Vaim, taastades sulle Ristimise armu. Ja nii valva nüüd ennast, et laiskuse ja hoolimatuse tõttu ei langeks vaenlase võrgud taas sinu peale, et patustades peaksid pärima gehenna {st. põrgu} tule."

"Karismaatilised" ja "meditatsiooni" liikumised on märgatavalt juurdunud {just} "oikumeeniliste kristlaste" seas. Oikumeenia eksiõpetuse iseloomulik uskumus on see: et õigeusu kirik ei ole ainus tõeline Kristuse kirik; et Jumala arm on olemas ka teistes "kristlikes" denominatsioonides ja isegi mittekristlikes religioonides; et päästmise kitsas tee õigeusu kiriku Pühade Isade õpetuse järgi on päästmiseks ainult "üks tee paljude seas"; ja et Kristusesse uskumise detailid on väikese tähtsusega, nagu ka mingisse konkreetse kirikusse kuulumine. Seda ei usu täielikult {selliselt} mitte kõik oikumeenilise liikumise õigeusklikud osalejad (kuigi protestandid ja roomakatoliiklased üsna kindlalt usuvad); kuid juba nende osalemine selles liikumises, kaasa arvatud suuresti tavalises/levinud palves koos nendega, kes usuvad valesti Kristuse ja Tema Kiriku kohta, ütlevad nad hereetikutele, keda nad näevad: "Võib-olla on tõsi, mida sa ütled", just nagu ütles armetu Püha Paisiuse jünger. *Rohkem kui see polegi õigeusklikule vaja, et kaotada Jumala arm; ja millist vaeva see maksab, et saada see tagasi!*

Kui palju enam peavad siis õigeusklikud käima Jumala kartuses, värisedes, et nad ei kaotaks Tema armu, mis mingil juhul ei ole antud igähele, vaid ainult nendele, kes hoiavad tõelist usku, elavad elu kristlikus võitluses ja peavad hinnaliseks Jumala armu, mis juhatab neid taeva poole. Ja üle kõige, kui palju rohkem ettevaatlikult peavad õigeusklikud tänapäeval käima, kui nad on ümbritsetud võltskristlusest, mis annab omaenda kogemused "armust" ja "Pühast Vaimust" ja võib külluslikult tsiteerida Pühasid Kirju ja Pühasid Isasid, et seda "tõestada"! Viimsed ajad on kindlasti lähedal, kus tuleb niivõrd veenev vaimulik pettus, et *petta, kui võimalik, ka valituid* (Mt 24:24).

Kaasaja valeprohvetid, kaasa arvatud paljud, kes on ametlikult "õigeusklikud", kuulutavad üha valjemalt lähenevat "Püha Vaimu uue ajastu"

algust/tõusu, "uut nelipühi", "oomega punkti". See on täpselt see, mida tõelises õigeusu prohvetluses kutsutakse antikristuse valitsemiseks. Tänapäeval, meie endi päevil hakkab see saatanlik prohvetlus täituma *deemeonliku jõu abil*. Kogu kaasaegne vaimulik atmosfäär muutub laetuks deemonliku initsiatsioonikogemuse väega, kui "ülekohtu saladus" siseneb oma eelviimasesse faasi ja hakkab endasse haarama inimeste hingi -- tõepoolest, et haarata endasse Kristuse kirik, kui see oleks võimalik.

Tõelised õigeusklikud peavad nüüd relvastuma tõsimeelselt selle vägeva "religioosse kogemuse" vastu, *saades täiesti teadlikuks {sellest}, mis on õigeusk ja kuidas selle eesmärk on erinev kõigist teistest religioonidest, "kristlikest" või mittekristlikest*.

Õigeusklikud! Hoidke kõvasti kinni armust, mis teil on; ärge kunagi laske sellel muutuda harjumuseks; ärge kunagi mõõtke seda lihtsalt inimlike standarditega või oodake, et see on loogiline või mõistetav nendele, kes ei mõista midagi kõrgemat inimlikust või kes arvavad, et võivad saada Püha Vaimu armu mingil muul teel kui sellel, mille üks {ja ainus} Kristuse kirik on meile pärandanud. Oma loomult peab tõeline õigeusk neil deemonlikel aegadel paistma nagu sobimatu, kui kahanev põlatute ja "rumalate" vähemus mingi teise vaimu poolt inspireeritud religioosse "ärkamise" keskel. Kuid trööstigem endid meie Issanda Jeesuse Kristuse teatud/kindlate sõnadega: *Ära karda, sa pisike kari, sest teie Isal on hea meel anda teile kuningriik!* (Lk 12:32).

Las kõik tõelised õigeusklikud tugevdavad endid eeloleva võitluse jaoks, mitte kunagi unustades, et Kristuses on võit juba meie. Ta on töotanud, et põrgu väravad ei saa võimust Tema kiriku üle (Mt 16:18) ja et äravalitute pärast Ta lühendab viimase suure ahistuse päevi (Mt 24:22). Ja tegelikult/tõeliselt, *kui Jumal on meie poolt, kes võib olla meie vastu?* (Rm 8:31). Isegi kõige julmemate kiusatuste keskel on meid kästud *olla julged; Ma olen maailma ära võitnud* (Jh 16:33). Elagem, nagu kõigi aegade tõelised kristlased on elanud, kõigi asjade lõpu ja meie kalli Päästja tulemise ootuses; sest *Tema, kes seda tunnistab, ütleb: „Jah, ma tulen varsti {raamatus: kiiresti}!” Aamen. Tule, Issand Jeesus{!}* (Ilm 22:20).

Epiloog

JONESTOWN JA 1980-ndad

See raamat on sihilikult "alahinnatud". Meie eesmärk on olnud esitada nii rahulikult ja objektiivselt kui võimalik vaadet mittekristlike religioonide lähenemistest, mis valmistavad teed "tuleviku religioonile"; me oleme vaevalt puudutanud mõningaid "õuduslugusid", mida saanuks tsiteerida mõningate sektide kohta, mida selles raamatus on mainitud: tõelised lood, mis paljastavad, mis juhtub, kui enneägematute deemonlike jõududega seotud olemine saab täielikuks ja inimene muutub nende kurjade eesmärkide altiks tööriistaks.

Kuid siis, selle raamatu uue trüki väljaandmise eelõhtul, sai kogu maailm korruga teada ühest sellisest "õudusloost": Jim Jonesi ja tema üle 900 järgija mass-enesetapp marksist-religioosess "Jonestowni" ("Jonesi linn") kommuunis

Guyana džunglis Lõuna-Ameerikas.

Enam rohkem jahmatavamalt "aegade märki" ei saa ette kujutada; Jonestown on selge hoiatus -- ja prohvetlus -- inimkonna tulevikust.

Mõistetavalt ei teadnud ilmalik ajakirjandus pärist hästi, mida sellest koletislikust sündmusest arvata. Mõni välismaa leht võttis seda kui lihtsalt ühte järjekordset näidet Ameerika vägivallast ja ekstremismist; Ameerika ajakirjandus portreeteris Jim Jonesi kui "hullu" ja sündmust ennast kui sektide kurja mõju tulemust; ausamad ja tundlikumad ajakirjanikud tõdesid, et selle nähtuse ulatus ja grotesksus lõi neid pahviks.

Üksikud vaatlejad nägid Jonestowni kui meie aegade ehtsat märki, kaasaegse inimkonna seisundi paljastust; kuid on palju märke, et see oli tõepoolest see.

Jim Jones ise oli kahtlemata ühenduses tänapäeva religioosse-poliitilise maailma peavooluga. Tema religioosne tagataust kui "prohvet" ja "tervendaja", {kes on} võimeline {ära} võluma ja domineerima teatud tüüpi rahutut, "otsivat" kaasaegset inimest (peamiselt linnade madalama klassi mustanahalisi), andis talle tunnustatud koha Ameerika religioosel skaalal, {olles} meie sallivatel aegadel palju rohkem aktsepteeritud kui tema varasema generatsiooni kangelane "Jumalik Isa" {"Father Divine"}. Tema loendamatud "head teod" ja ootamatud helled annid puudustkannatajatele tegid ta "liberaalse" kristluse juhtivaks esindajaks ja pöörasid tähelepanu liberaalsele poliitilisele tegevusele Californias, kus tema mõju kasvas iga aastaga. Tema isiklike austajate hulka kuulusid San Francisco linnapea, California kuberner ja Ameerika Ühendriikide presidendi naine. Tema marksistlik poliitiline filosoofia ja kommuun Guyanas aetas ta tunnustatud poliitilisse avangardi; California leitnant-kuberner käis isiklikult Jonestowni inspekteerimas ja oli selle üle muljetavaldavalt soosiv, nagu olid {ka} teised välised vaatlejad. Kuigi oli kaebusi, eriti viimasel aastal või kahel, Jonesi mõnikord vägivaldse domineerimise kohta oma järgijate üle, oli isegi see aspekt liberaalse Lääne {poolt} kaasaegsetele kommunistlikele valitsustele lubatud piirides, mille peale ei vaadata erilise halvaks panuga, kui see haaras endasse sadu või tuhandeid või miljoneid lahkusulisi.

Jonestown oli täielikult "moodne", täielikult kaasaegne eksperiment; kuid mis oli selle tähelepanuväärse lõpu tähendus?

Kaasaegne nähtus, mis on vast vaimu poolest lähim Jonestowni tragöödiaga, on asi, mis esmapilgul ei paista olevat sellega seotud: Kambodža kommunistliku valitsuse poolne kiire ja brutaalne ühe neljandiku või rohkema Kambodža elaniku likvideerimine inimkonna helge tuleviku, või vast kahe miljoni süütu inimese nimel. See "revolutsiooniline genotsiid", võib-olla 20. sajandi kõige tahtlikum ja halastamatum juhtum, on täielik paralleel Jonestowni "revolutsioonilisele enesetapule"*: mõlemal juhul õigustatakse mass-surma otsust õudust tee sillutamiseks kommunismi poolt töötatud "puhastatud" inimkonna täiuslikku tulevikku. Need kaks sündmust märgivad "Gulagi arhipelaagi" ajaloo uut ajajärku -- ebainimlike kontsentratsioonilaagrite ahelat, mille ateism lõi, et muuta inimkonda ja kaotada kristlus.

* Nimi antud Jonesi enda ja aktivistide poolt, kes seda aitasid läbi viia; vaata ajakirja "Time", 4. detsember 1978, lk. 20.

Jonestownis tõestatakse taas kord revolutsioonilise mõtte kohta käiva Dostojevski poolse 19. sajandi diagnoosi uskumatu täpsus: oma romaani

"Seotud" (täpsemalt "Deemonid" {eesti keeles on ilmunud pealkirjaga "Kurjad vaimud"}) peategelane on Kirillov, kes usub, et ülim tegu tõestamaks, et ta on saanud Jumalaks, on just enesetapp. Muidugi, "normaalsed" inimesed ei mõista sellist loogikat; kuid ajalugu tehakse harva "normaalsete" inimeste poolt ja 20. sajand on olnud põhiliselt sajand "revolutsioonilise loogika" võidukäiguga, mida on rakendatud inimeste poolt, kes on saanud läbinisti "kaasaegseks" ja on teadlikult lahti öelnud mineviku väärtustest, eriti kristluse tõest. Nendele, kes usuvad sellesse "loogikasse", on Jonestowni enesetapud suureks revolutsiooniliseks teoks, mis "tõestab", et ei ole olemas mingit Jumalat ja viitavad totalitaarse maailmavalitsuse lähedalolekule, mille "prohvetiks" Jones ise tahtis olla. Ainus kahetsus sellise teo üle nende meeltes avaldati ühe Jonestowni elaniku poolt, kelle viimase hetke mäрге leidi Jonesi kehalt: "Isa: ma ei näe mingit teed välja -- ma nõustun sinu otsusega -- ma kardan vaid, et ilma sinuta ei jõua maailm kommunismi."* Kõik Jonestowni kommuuni vahendid (umbes seitse miljonit dollarit) pärandati NSVL Kommunistlikule Parteile (ajaleht "The New York Times", 18. detsember 1978, lk. 1).

* Marshall Kilduff ja Ron Javers, "Enesetapu kultus", Bantam Books, 1978, lk. xiv.

Jonestown ei olnud teistes eraldatud "hullumeelse" tegu; see on midagi lähedast meile kõigile, kes me elame nendel aegadel. Üks ajakirjanik tunnetas seda, kui ta kirjutas Jonesist (kellega tal oli veidi isiklikku kokkupuudet San Franciscos): "Tema peaaegu religioosset ja kindlasti müstilist väge, mille kurjus {on} hästi peidetud, tuleb kuidagi tõlgendada kui võtit 1970. aastate müsteeriumile" (Herb Caen, raamatus "Enesetapu kultus", lk. 192).

Selle "müstilise väe" allikat ei pea kaugelt otsima. "Inimeste templi" religioon polnud isegi kaugelt mitte kristlik (kuigi selle asutaja Jim Jones oli "Kristuse jüngrite" ordineeritud teenistuja); see võlgnes palju rohkem Jonesi spirituaalsetele kogemustele 1950. aastatel, kui ta kujundas oma maailmavaadet. Ta ei väitnud ennast olevat mitte lihtsalt Jeesuse, Buddha ja Lenini "taaskehastuse"; ta väitis avalikult, et ta on "teise galaktika mittelihalike olevuste oraakel või meedium."** Teiste sõnadega, ta andis ennast üle kurjade vaimude väe alla, kes kahtlemata inspireerisid tema "loogilise" hulluse viimast tegu. Jonestowni ei saa mõista lahus deemonite inspiratsioonist ja tegevusest; see on tõesti põhjus, miks ilmalikud ajakirjanikud ei suuda seda mõista.

** Neil Duddy ja Mark Albrecht, "Küsidis Jonestowni kohta", perioodikas "Radix", Berkeley, California, jaanuar-veebruar 1979, lk. 15.

On liigagi tõenäoline, et Jonestown pole muud kui palju hullemate asjade algus, mis on tulemas 1980. aastatel -- asjade, mille üle vaid need, kellel on sügavaim ja selgeim kristlik usk, ei julge isegi mõelda. Ei ole vaid see, et poliitika muutub "religioosseks" (sest massimõrvad Kambodžas viidi täide "religioosse" -- see on, deemonliku -- tulisusega), või et religioon muutub "poliitiliseks" (Jonestowni juhtumi puhul); sellised asjad on juhtunud varem. Kuid võib täiesti olla, et me hakkame nüüd nägema konkreetsetes ajaloolistes tegudes erilist religiooni ja poliitika segu, mis näib olevat vajalik antikristuse aktivistide jaoks, kes on viimase inimkonna religioosne-poliitiline juht. See vaim on kindlasti olnud mingi määrani kohal varasemates 20. sajandi totalitaarsetes režiimides; kuid tulisuse ja pühendumise intensiivsus, mida on vaja *mass-enesetapu* jaoks (vastandina massimõrvale, mida on meie sajandil tehtud mitmeid kordi), teeb

Jonestowni kilomeetripostiks teel kaasaja lähenevale kulminatsioonile.

Paistab, et saatan siseneb nüüd katmatult inimkonna ajalukku. Peatselt saabuvad aastad töotavad olla hirksamad kui keegi suudaks praegu välja mõelda. See üks saatanast inspireeritud energiapurse juhatas ligi 1000 inimest revolutsioonilisse enesetappu; mida öelda paljude teiste eraldi olevate saatanliku energia alade kohta, millest mõned on palju võimsamad kui see väike liikumine, {aga} mis pole veel ennast avaldanud?

Kaasaegse maailma religioosse olukorra realistlik hinnang on piisav, et inspireerida iga tõsist õigeusklikku kartuse ja värinaga omaenda pääste kohta {lausel üks tegusõna puudu}. Eesolevad kiusatused ja katsumused on tohutud: *Sest siis on nii suur ahistus, millist pole olnud maailma algusest kuni praeguse ajani ega tule enam iial* (Mt 24:21). Mõned neist katsumustest tulevad meeldivatest pettustest, "märkidest ja valeimetähtedest", mida me hakkame nägema juba praegu; teised tulevad tulisest ja katmata kurjusest, mis on juba nähtav Jonestownis, Kambodžas ja Gulagi arhipelaagis. Need, kes tahavad neil kardetavatel päevadel olla tõelised kristlased, tasub parem hakata võtma oma usku tõsiselt, õppides, mis on tõeline kristlus, õppides palvetama Jumala poole vaimus ja tões, õppides tundma, *Kes on Kristus*, Kelles ainsana on meil pääste.

Epiloog 5. väljaandele

EDASISED TULEVIKU RELIGIOONI TEKKE ARENGUD

Munkpreester Damascene

1. New Age'i liikumine

Üks "Õigeusu ja tuleviku religiooni" lugeja on on asjakohaselt täheldanud: "Mõned aastad tagasi, kui ma lugesin seda raamatut, paistis see mulle väga 'kaugel'. Ma mõtlesin: need on lihtsalt *äärepealsed* liikumised, mida Isa Seraphim kirjeldab -- sedasorti asi ei saa tõeliselt maailma üle võtta. Nüüd siiski näen ma teisiti. Kõik, mida Isa Seraphim ütles, on tõsi."

Iga mõtlik tänase maailma vaatleja võib näha, et "uue vaimsuse" moodustumine on arenenud täpselt selliselt, kuidas Isa Seraphim kirjeldas. Kui "Õigeusk ja tuleviku religioon" trükiti 1975, siis alles algas uuspaganluse vormi kirjeldamine Lääne ühiskonnas. Tänapäevaks on see võtnud konkreetsema kuju, olles kõige selgemini nähtav selles, mis on saanud tuntuks kui "New age'i" vaimsus. 1975. aastal ei olnud termin "New age" tavalises kõnepruugis, kuigi oli kindlasti tuttav vabamüürlaste, esoteerikute ja vastukultuuri gruppides. Nüüd on see loosung-terminiks tervele ülemaailmsele liikumisele -- ja mitme-miljardi dollari äriks.

Erinevalt enamusest formaalsetest religioonidest ei ole New Age'i liikumisel tsentraalset organisatsiooni, liikmelisust, geograafilist keskust, dogmat {õpetust} või usutunnistust. See on pigem lahtine inimeste võrgustik, kes

jagavad sarnaseid ideesid ja praktikaid ning kes ühitavad ennast "uue religioosse teadvuse" maailmavaatega.*

* B. A. Robinson, "New Age'i spirituaalsus", Ontario Religioosse Sallivuse Konsultandid, Ontario, Canada, 1995.

Kuna New Age'i liikumisel pole ühte kindlat uskumuste hulka, {siis} on raske pakkuda selle üldist definitsiooni. New Age'lased võivad tõeks pidada mis tahes uuspaganlikke uskumusi alates panteismist, panenteismist, monismist, reinkarnatsioonist ja karmast kuni usuni Maailmahinge ja Emake Maasse (Gaia) kui kõige elava jumalannasse. Võetakse ette erinevaid psühhotehnoloogiaid (näiteks juhendatud ettekujutlused, võimaluste mõtlemine, hüpnoos, "une/unistuste töö", "möödunud eludesse tagasimine", jooga, tantra ja hallutsiongeensed ained), ennustamist (tarot, astroloogia) ja spiritistlikke praktikaid (nüüd viidatakse {sellele} tavaliselt kui "kanaldamisele"), et tõsta praktiseerijad teadvuse uuele tasemele, et arendada uued "mõistus-keha-vaim" potentsiaalid, et teostada "sisemine tervenemine" või saavutada psüühilisi võimeid.

Oma tuumalt kiliastiline, seostatakse New Age'i liikumist enamasti sellega, mida populaarne autor Joseph Campbell on kutsunud "uueks planetaarseks mütoloogiaks": mütoloogia, mis väidab, et inimene ei ole langenud, et ta on lõpuks täiustumisvõimeline "evolutsiooni" protsessi läbi ja et läbi teadvuse hüpete võib ta saada teadlikuks, et ta on Jumal ja seega realiseerida Jumala Kuningriigi maa peal.

Kuna New Age'i mõtlemise järgi on inimene ja kõik muu Jumal, siis eksisteerib ainult üks reaalsus; ja seega on kõik religioonid vaid erinevad teed selle reaalsuse juurde. Ei ole ühtainust õiget teed, sest kõik teed jõuavad Jumaliku juurde. New Age'lased ootavad, et areneb uus universaalne religioon, mis sisaldab kõikide praeguste uskude elemente ja muutub üle maailma üldiselt aktsepteerituks.

2. Paganluse taasärkamine

Sel ajal, kui New Age'i "tuleviku religioon" võtab kuju, näeme me oma Lääne postkristlikus ühiskonnas jätkuvat uuspaganluse tõusu igal võimalikul kujul. Ida religioonid, millest Isa Seraphim kirjutas -- eriti hinduism ja budism -- saavad jätkuvalt juurde järgijaid, saades heakskiidu kõrgetasemel kuulsustelt ja olles publitseeritud läbi televisiooni jutusaadete, uudiste ajakirjade ja teiste meedia väljundite kaudu.

Jooga, ajurveediline meditsiin ja teised sellised hinduistlikud praktikad on nüüd aktsepteeritud peavoolu ühiskonda. New Age'i eneseabi gurut nagu Deepak Chopra (endine TM {transsendentaalse meditatsiooni} liikumise eestkõneleja) propageerivad neid eriliselt kui vahendeid "mõistus-keha" tervise saavutamise poole. Siiski, nagu Isa Seraphim täheldas* ja nagu iga tõeline hinduist teab, ei saa neid praktikaid eraldada oma religioosest kontekstist, sest need mõeldi välja just selleks, et nende praktiseerijat kallutada hinduismi religioosete lähenemiste ja kogemuste suunas. See fakt väljendub nüüd Lääne jooga-kommuunis, mis, olles enamasti tekkinud väljaspool "mõistus-keha" tervise taotlemist, tutvustab püsivalt hinduistlike jumaluste rituaalset ülistamist

koos hinduistlike veedade õppimise ja džiootilise {hinduistliku} astroloogiaga.

* Vt. eestpoolt lk. 39.

Tiibeti budism on samuti näinud arvestatavat populaarsuse kasvu lääne inimeste seas; see on nüüd palju rohkem nähtav kui zen, mis oli budismi juhtiv vorm lääne inimeste seas Isa Seraphimi ajal. Kombineerides budismi šamanismi vormiga, mis on pärit Tiibeti põlisrahva seast (bon religioon), sisaldab tiibeti budism rohkem avalikult okultseid elemente kui zen, muu hulgas ajutist vaimust valdamist tiibeti jumaluste poolt.

Sel ajal, kui ida religioonid jätkavad läänes kasvamist, näeme me tänapäeval võrdset kui mitte suuremat huvi paganluse *lääne* vormide vastu. Nõidus, druiidide maagia, gnostitsism ja ameerika põlisrahvaste šamanism on saavutanud tohutu populaarsuse lääne inimeste seas, kes leiavad need olevat lähemal nende endi juurtele kui on ida religioonid. Kabala, peale Kristuse aega arendatud juutide okultne süsteem, on samuti ligi tõmmanud laialdase huvi; nüüd on selle pooldajate hulgas paljud staarid filmi- ja rokk-muusika tööstusest.*

* Alison Lentini, "Supermarketis eksinud: pop-muusika ja vaimne kaubandus", "Vaimsete pettuste projekti sõnumileht", 22:4-23:1, 1999, lk. 25.

Sel ajal, kui paljud inimesed tegelevad vaid pealiskaudselt paganluse erinevate vormidega, mis on kergesti kättesaadavad tänapäeva vaimses supermarketis, on kasvav arv sügavalt sisenenud nende praktikasse, võttes sellega osa paganlikust "initsiatsioonikogemusest", mille kohta Isa Seraphim ütles, et see iseloomustab tuleviku religiooni.

3. Nõiduse tõus

Ameerika ja Inglismaa noortekultuuris on nõidus muutunud erakordselt populaarseks teemaks. Harry Potteri raamatute fenomenaalne edu -- alates 1997. aastast on müüdnud 250 miljonit eksemplari üle maailma ja üle poole lastest USA's on lugenud vähemalt ühte raamatut -- on olnud selle trendi katalüsaatoriks. Süütu fantaasia katte all tutvustavad need raamatud noortele tegelikke okultseid praktikaid ja nõiduse ajaloo tegelikke kujusid. Seitse kavandatud raamatut {selles} seerias jälgivad Harry Potteri seitsmeaastast nõiduse treeningut, mille õppekava sarnaneb lähedalt Londonis baseeruva okultse rühmituse Ordo Anno Mundi seitsmeaastasele programmile. Kuigi autor J. K. Rowling {naine} eitab igasugust isiklikku seost okultismiga, tunnistab ta, et on teinud palju uurimustööd nõiduse kohta, et teha oma raamatuid realistlikumaks, ja et rohkem kui kolmandik tema raamatutest baseeruvad tegelikel okultsetel praktikatel.* Tahtlikult või mitte, on tema raamatud -- koos filmide ja nendel põhinevate esemete müügiga -- värvaks okultismi {juurde} neile, kes tahavad astuda järgmise sammu.**

* Raadio-intervjuu J. K. Rowlinguga Diane Rheim'i jutusaates, WAMU, National Public Radio, 20. oktoober 1999. Tsiteerituna raamatus{:} Richard Abanes, "Harry Potter ja Piibel", Horizon Books, Camp Hill, Penn. {Pennsylvania}, 2001, lk. 205.

** Munk Innocent {tähendab ka "Süütu"}, "Pottsepa põld: Harry Potter ja nõiduse populariseerimine", ajakiri "Õigeusu Sõna", nr. 220, 2001, lk. 241-255. {Pealkirjas sõnade mäng: ingliskeelne "Potter's field" tähendab Mt 27:7 mainitud

pottsepa põldu, aga samuti ka "Potteri põldu", kui nimi jätta inglise keeles tõlkimata.}

Harry Potteri fenomen esindab vaid ühte paljudest infokandjatest {vahenditest}, mille kaudu nõidust noortekultuuris populariseeritakse. Filmid (nt. "Oskus", "Praktiline maagia") ja televisioonisaated (nt. "Vampiiritapja Buffy", "Teismeline nõid Sabrina", "Võlutud") sihivad noort vaatajaskonda meelitusega, kui vägev ja "äge" võib olla okultsete praktikate abil, ning lai valik raamatuid (nt. "Tõelise nõia käsiraamat", "Teismeline nõid") ja veebilehti pakuvad detailseid juhendeid ja juhtimist, kuidas võib saada nõiaks.***

*** Linda Harvey, "Kuidas nõidus-tüdruk tungib läbi tüdrukute-kultuuri", "Vaimsete pekkude projekti sõnumileht", 27:2, 2002-2003, lk. 1-15.

Noored lähevad õnge. Alates "Oskuse" väljaandmisest 1996 on toimunud suur tõus noorte inimeste arvus, kes võtavad ühendust uuspaganlike gruppide ja veebilehtedega nagu näiteks Jumalanna Leping (cog.com) ja Nõia Hää (witchvox.com). Nõia Hääle veebileht, mis väidab {end} olevat "tihedaima liiklusega religioosne veebileht maailmas," on saanud üle 100 miljoni külastuse alates oma tekkest 1996; vastavalt 1999 tehtud küsitlusele on 60 protsenti vastanutest alla 30 {aasta vana} ja 62 protsenti on olnud naissoost. Seda trendi tunnistades on noorteajakiri "Spin" {"Keerle"} nimetanud nõidust kui teismeliste tüdrukute suurimat huvi Ameerikas.*

* Brooks Alexander, "Nõidus läheb massidesse", Eugene, Oregon: Harvest House, 2004, lk. 48-49, 68.

Nagu see on Ameerikas, esineb sama nähtus ka Inglismaal. {Aastal} 2001 määras Inglismaa Paganlik Liit oma esimese noorteametniku, et tegeleda kasvavale arvu järelepärimistega noortelt inimestelt. Liidu meedia-ametnik Andy Norfolk seostas noorte kasvava huvi nõiduse vastu Harry Potteri raamatutega ja teiste raamatute, artiklite ja televisioonisaadetega, mis näitavad nõidust atraktiivsena. Ta väitis veel, et peale seda, kui ilmub artikkel nõiduse või paganluse kohta, "on meil suur telefonikõnede hulk, enamasti noortelt tüdrukutelt." ** Keskkooliõpilaste küsitlus aastal 2000 Inglismaal leidis, et üle poole olid "huvitatud" okultismist ja üle veerandi olid "väga huvitatud".***

** "Potteri fännid pöörduvad nõidusse", ajaleht "See on London", Associated Newspapers, Ltd., 4. august 2000.

*** "Okultsed veebilehed 'ahvatlevad' teismelisi", BBC uudised, 22. aprill 2000.

Tänapäeva Ameerikas on kõige populaarsem nõiduse vorm Wicca. Selle looja, Briti okultist Gerald Gardner (1884-1964), oli kurikuulsa satanisti Aleister Crowley isiklik sõber, Crowley {loodud} Ordo Templi Orientalis'e liige ja Crotona Ühingu, kaas-vabamüürlasliku organisatsiooni liige. Crotona Ühingu oli Gardner väidetavalt vastu võetud nõidade regulaarsele kogunemisele, kes väitsid ennast kuuluvat sugupuusse, mis läheb sadu aastaid tagasi ja kes teenivad "jumalannat" ja "sarvedega jumalat". 1951. aastal tühistati Inglismaal seadus nõiduse vastu ja varsti peale seda alustas Gardner avalikult nõidust propageerima vana Briti nime "Wicca" all. Gardneri Wicca ühendas omavahel tema nõidade ringi ja Ordo Templi Orientalis'e praktikad ja ideed, ida filosoofia ja vabamüürluse. Tänapäeval, olles mõjutatud erinevate vaimsete ja kultuuriliste trendide poolt, on Wicca muutunud keskaja nõiduse, feminismi, jumalanna kummardamise, panteismi, "sügava ökoloogia" ja maa kummardamise sulamiks.

Protsentides on Wicca kõige kiiremini kasvav religioon USA's ja Canadas. Pooldajate arv kasvas 8000 pealt {aastal} 1990 kuni 134 000 peale {aastal} 2001. On hinnatud, et kuna pooldajaid võetakse vastu samamoodi nii vanade kui noorte seast, siis wikade arv USA's ja Canadas kahekordistub iga kolmekümne kuu tagant.* Vastavalt Jumalanna Lepingu poolt tehtud küsitlustele läheneb oma stiilis paganate koguarv Ameerikas, nõiad kaasa arvatud, pooleteisele miljonile.

**

* Ameerika religioosse identifitseerimise uuring, veebruar--aprill 2001.

** Brooks Alexander, "Nõidus läheb massidesse", lk. 47.

Nõidade arvu fenomenaalne kasv langeb traagiliselt kokku kristlaste arvu *kahanemisega* Ameerikas. 2001. aastal läbi viidud küsitlus leidis, et möödunud üheteistkümne aasta jooksul on kristlaste arv USA's kahanenud kahe miljoni võrra igal aastal.***

*** Ameerika religioosse identifitseerimise uuring, veebruar--aprill 2001.

Wicca on vaid üks paljudest New Age'i vaimsuse väljendusvormidest. Wicca autor Carol LeMasters selgitab: "New Age'i vaimsuse mõju jumalanna kommuunile on olnud loendamatu. Esile tõustes umbes samal ajal, on {need} kaks liikumist nii läbi põimunud, et paistavad eristamatuna."

4. New Age'i vaimsuse haputaigen

New Age'i / uuspaganlikud kogunemised leiavad aset regulaarselt üle maailma. Ameerikas on nendest kõige silmapaistvamad Vikerkaare Kogunemised, mida korraldatakse riigi erinevates osades, ja Põleva Mehe {või: Inimese} Festivalid, mis toimuvad Black Rock {Musta Kivi} kõrbes Nevadas. Kogudes kokku New Age'lased, wikad, jumalanna-kummardajad ja avalikud satanistid koos uudishimulike-otsijate ja pidutsejatega, kasvab Põleva Mehe Festival igal aastal suuremaks; 2004 oli 35 000 osavõtjat. Festivalid lõpevad igal aastal 12 meetri kõrguse ohverdusliku puust mehe {või: inimese} põlema süütamisega, mis on jäänuk ürgsest "vitstest mehe {või: inimese}" ohverdusest, mida praktiseerisid druiidid Samhaini pidustustel.

Kuigi sellised kogunemised on oluliseks näitajaks kasvavale paganluse normaliseerimisele meie ühiskonnas, on veel silmapaistvam fakt, et New Age'i *ideed ja praktikad* sisenevad üha enam kõigisse inimeste mõtete ja tegevuste sfääridesse, vormides miljonite elu, kes ei pruugi ennast teadlikult identifitseerida kui uuspaganad või New Age'lased.

Seega on New Age muutunud vähem liikumiseks kui {rohkem} kultuuriliseks trendiks, haputaignaks, mis imbub vaikselt igale poole: psühholoogiasse, sotsioloogiasse, ajalukku, kunstidesse, religiooni, tervishoidu, haridusse ja valitsusse. Vaimuhaiglad üle maa on asutanud New Age'i programmid: ida meditatsioon, transpersonaalne psühholoogia, bio-tagasiside ja muusikaline meditatsioon. Paljud eakate kodanike keskused on vastu võtnud jooga kui viisi propageerida "mõistus-keha" tervist. Suur hulk suuri korporatsioone on sponsoreerinud New Age'i seminare oma töötajatele, kus on õpetatud ettekujutamist, hüpnoosi, "psüühilist tervenemist", "une tööd", "vaimsete juhendajatega" ühenduse võtmist ja teisi "teadvust-tõstvaid" praktikaid. Isegi avalikes valitsuse poolt finantseeritavates koolides on

mediumismi õpetatud "kanaldamise" nime all kui vahendit "sisemiseks tervenemiseks". Murelike lapsevanemate ühendus Connecticutis on kirjeldanud, mis on klassiruumis toimunud: "Oma 'elu eesmärgi' avastamise nime all julgustatakse lapsi minema mõistuse transi-sarnasesse seisundisse, kus nad suhtlevad 'kaitsvate vaimudega'. Joogaharjutuste ja mõtete kontrollimise tehnikate kasutamine on teiseks selle programmi formaadi näiteks."*

* Connecticuti Kodanikud Konstitutsiooniliseks Hariduseks, 22. jaanuar 1980.

Kahjuks järgivad kristlikud koolid neid samu ohtlikke trende, lohisedes {järgi} maailma usutaganemise marsi tolmus. 1970. aastate keskel oli Isa Seraphim kirjutanud: "Meie aegade sügav võhiklikkus tõelise kristliku vaimuliku kogemuse suhtes produtseerib vale kristliku 'vaimsuse', mille loomus on lähedalt sugulane 'uue religioosse teadvusega'." Aastaid enne seda, kui maisest kehast vabanenud olevuste "kanaldamine" oli muutunud New Age'i eriharrastuseks/moejooneks, oli Isa Seraphim tsiteerinud "karismaatikuid", kes rääkisid, kuidas nad "kanaldasid" "Püha Vaimu". Aga isegi kui me jätame kõrvale "karismaatilise ärkamise" küsimuse, siis tema tehtud ennustus sai kinnitatud teistel aladel. Nii kirjutab New Age'lane Marilyn Ferguson oma raamatus "Veevalaja vandenõu": "Kasvav arv kirikuid ja sünagooge on alustanud oma konteksti laiendamist, et sisaldada tugikomiteesid isiklikuks arenguks, holistilisteks tervisekeskusteks, tervendamisteenistusteks, meditatsiooni õpitubadeks, teadvuse teisendamiseks muusika läbi, isegi bio-tagasiside treeninguteks."**

** Marilyn Ferguson, "Veevalaja vandenõu", J. P. Tarcher, Inc., Los Angeles, 1980, lk. 369.

Näiteks Detroiti kesklinnas õpetatakse roomakatoliiklasest preestri ja nunna poolt "Silva mõttekontrolli". New York City's on episkopaalkiriku Püha Johannes Jumaliku katedraalis toimunud David Spangleri jutlused -- {kes on} Findhorni Fondi juhtiv liige, kes on öelnud, et Uude Ajastusse sisenemiseks läheb vaja "lutsiferlikku initsiatsiooni". Californias Oaklandis kaitseb "Loomise Vaimsuse Ülikool" episkopaalkiriku preestri Matthew Foxi juhtimisel uuesti defineeritud "kristlust", mis lükkab kõrvale traditsioonilise kristliku teoloogia ja askeetliku kristliku maailmavaate, samas kui tervitab wikalikku vaimsust. Siin korraldatakse igal kuul "määratsemise missasid" (samuti tuntud kui "tehno-kosmilised missad"), olles algselt toimunud episkopaalkiriku Armu katedraalis San Franciscos. Ühe vaatleja poolt kirjeldatud kui "sünkretistlik segu paganlusest, nõidusest, loodusekummardamisest, draamast, kunstist ja tantsust," võtavad nendest multimeedia "missadest" osa rohkem kui üle tuhande inimese.*

* Catherine Sanders, "Matthew Foxi tehno-kosmilised missad", "Vaimsete pettuste projekti sõnumileht", vol. 26:3, kevad 2002, lk. 4.

Samaaegselt on nüüd kaasaegses roomakatoliikluses liikumine, et omastada Carl Jungi õpetused, {kes on} üks New Age'i liikumise rajajatest isadest. Jung, kes osales {spiritistlikel} seanssidel ja tunnistas, et omab "vaimjuhte", õpetas, et "pimedate külje" väljajätmine on üks kristluse fataalseid vigu ja seega tuleb Pühale Kolmainsusele lisada neljas *alus {hüpostaas}* -- Lucifer! Tema teooriaid on ülistatud roomakatolike seminaridel ja õpitubades ning tema psühhoteraapiat praktiseeritakse mõnes roomakatoliku kirikus ja munkade ja

nunnade poolt mõnedes kloostrites.** Episkopaalkirik ja protestandid (eriti metodistid) on samuti sisenenud sellesse liikumisse; hulk protestantlikke teenistujaid {kirikus} töötavad samuti kui jungilikud analüütikud.***

** Deborah Corbett, "Raskus {pahandus, segadus} tööga: Ülevaade {raamatust} "Haigus, mis me oleme: jungilik kristluse kriitika" John P. Dourley poolt", "Epifaania {Kristuse ilmumine paganatele kolme targa näitel} ajakiri", kevad 1986, lk. 82-90; "Jungilik psühholoogia kui katoliiklik teoloogia", "St. Catherine review" {"Püha Katariina arvustused"}, mai-juuni 1997; ja Mitch Pacwa, S. J., "Katoliiklased ja New Age", Servant Publications, Ann Arbor, Mich. {Michigan}, 1992.

*** Deborah Corbett, "Jungilik väljakutse kaasaegsele kristlusele", "Epifaania ajakiri", suvi 1988, lk. 33-40.

Paljudes peavoolu kristluse kirikutes on tugev ja kindel liikumine, et "uuesti kujutada {ühildada}" kristlik usk radikaalse feministliku teoloogia, uuspaganliku jumalanna kummardamise ja New Age'i maailmavaate järgi. 1993. aastal toimus esimene "uuestikujutamise" konverents Minnesotas Minneapolis keskosas Kirikute Maailmanõukogu {poolt korraldatud seminari vms-ga} "Kirikute oikumeeniline kümnend solidaarsuses naistega". Konverentsist võttis osa üle kahe tuhande osaleja kahekümne seitsmest riigist ja viieteistkümnest peavoolu denominatsioonist, kõige rohkearvulisemalt presbüteriaane, metodiste, luterlasi, roomakatoliiklasi, Ühendatud Kristuse Kiriku liikmeid ja ameerika baptiste. Üks kolmandik osalejatest olid vaimulikud. Rääkides vajadusest "hävitada kristluse patriarhiline ebajumalateenistus", lükkasid konverentsil kõnelejad tagasi ja vahel ka naeruvääristasid kristlikku õpetust Pühast Kolmainsusest, inimese langusest, Jumala ainulaadsest lihakssaamisest Jeesuses Kristuses ja inimese lunastusest Jeesuse ristisurma läbi. Nende usuteemade asemel propageeriti konverentsil panteismi, šamanismi ja homoseksuaalide õigusi. Osalejad võtsid osa "liturgiast", kus kasutati piima ja mett leiva ja veini asemel ning ülistati jumalanna "Sophia't", mitte Jeesust Kristust. Laulus koritati: "Meie Looja Sophia, me oleme naised sinu kujus ... koos oma sooja keha vedelikega me meenutame maailmale tema naudinguid ja tundeid."** Ühel hilisemal uuesti-kujutamise konverentsil 1998 hammustasid Sophia ülistusel osalejad suuri punaseid õunu, et väljendada oma solidaarsust Eevaga, kellesse nad suhtuvad kui kangelasse, kuna ta võttis keelatud vilja.

** Craig Branch, "Uuesti-kujutades Jumalat", ajakiri "Watchman Expositor" {"Seletaja valvur"}, 11:5, 1994, lk. 4-6, 19.

Kuigi konservatiivsed kristlased on seisnud nende konverentside vastu, jääb uuesti-kujutamise kommuun peavoolu kirikute seas mõjukaks, pidades denominatsioonidevahelisi koosolekuid, et arutada laiendamise strateegiaid. Jumalanna Sophia kummardamine jätkub nendes kirikutes. Nii hiljuti kui 2004 korraldati presbüteriaanide üldkogu koosoleku toimumise ajal Richmondis "Sophia häälte" koosolek, kus Sophia't anuti kui jumalannat.*

* Parker T. Williamson, "Jäädes ellu: uuesti-kujutajad kogunevad", ajakiri "Presbüteriaanlik ilmik", juuli 2004, lk. 9. {Wikipedia põhjal sai see liikumine lõpu 2003. aastal.}

Veelgi tähelepanuväärsemalt on feministlik teoloogia saanud kõige mõjukamaks trendiks peavoolu seminaridel {vist viidatakse õppeasutustele} ja on oikumeenilise liikumise üks liikumapanevaid jõude.** 1993. aasta uuesti-

kujutamise konverentsi peakoordinaator Mary Ann Lundy on nüüd Kirikute Maailmanõukogu direktori asetäitja. Ta tegi 1998. aasta uuesti-kujutamise konverentsil selgeks feministliku teoloogia ja tänapäeva oikumeenia eesmärgi: "Me õpime, et olla oikumeeniline tähendab liikuda välja kristluse piiridest. Vaadake, eilsed eksiõpetused saavad homseks *Käskude Raamatuks*."*** Nagu me oleme näinud, on see ka New Age'i eesmärgiks.

** Diane L. Knippers, "Te jumalannad!", ajakiri "Alused", 28. mai 1998.

*** Parker T. Williamson, "Sophia seljatab Jeesuse uuesti-kujutamise festivali laval", ajakiri "Presbüteriaanlik ilmik", 31:3, mai-juuni 1998.

5. Toronto õnnistus

Alates sellest, kui Isa Seraphim kirjutas esmakordselt "karismaatilisest liikumisest", mis haaras kaasa kristlikke kirikuid, on liikumine kasvanud fenomenaalse kiirusega. Üle maailma on nelipühilus kõige kiiremini kasvav kristluse osa: see kasvab kiirusega kolmteist miljonit inimest aastas -- põhiliselt Aasias, Aafrikas ja Lõuna-Ameerikas -- ja nüüd väidab endal olevat ligi pool miljardit pooldajat.*

* "Nelipühiluse tõus", ajakiri "Kristlik ajalugu", nr. 58, 1998, lk. 3.

Isa Seraphimi tähelepanekud karismaatiliste kogemuste kohta on kõige eredamalt saanud kinnituse "püha naeru liikumistes", mis levisid nagu seened peale vihma 1990. aastatel. Isa Seraphim oli kirjutanud "naeru" kohta "Pühas Vaimus": "Vahest siin paljastab 'karismaatiline ärkamine' ennast selgemini kui kusagil mujal, et see pole religioosse suuna mõttes üldse mitte kristlik." See on täpselt see karismaatiline nähtus, mis on viimasel kümnendil näinud suurimat tõusu.

Praeguse naeruliikumise juured võib leida ühes teises liikumises, mis tõusis nelipühiluse sees: nii-nimetatud usu (või ususõna) liikumine 1980. aastatel. Samuti tuntud kui "tervise, rikkuse ja edu evangeelium" oma õpetuse tõttu, et Kristus vabastas usklikud vaesuse ja haiguse needusest, sisaldab usu liikumine kummalisi õpetusi, mis sarnanevad New Age'i liikumisele, nagu näiteks usk loovasse ettekujutamisse (kujutades ette, mida sa tahad ja siis "nõuad" seda), uskumus, et inimene võib saada niisama palju lihaks saanud Jumalaks kui oli Jeesus Kristus ning selle eitamine, et Kristus lunastas inimese läbi Oma surma ristil.**

** Dr. Nick Needham, "Toronto õnnistus", ajakiri "Karjane", 16:3, detsember 1995.

Selliste juhtide nagu Kenneth Copelandi, Benny Hinni, Rodney Howard-Browne'i, Kenneth Hagini, Morris Cerullo, Paul Yonggi Cho ja Marilyn Hickey teenistuse läbi on usu liikumine levitanud oma eksiõpetusi ja {sellega} kaasnevaid karismaatilisi nähtusi üle maailma. Alates kevadest 1993 on liikumisel olnud sügav mõju mitte ainult nelipühi kirikutele, vaid ka peavoolu kristlikele kirikutele. Sel ajal juhtus, et usu liikumise juht Rodney Howard-Browne tõmbas laialdast tähelepanu oma televisioonis üle kantud "naervale ärkamisele" Jumala Assamblee kirikus Floridas Lakelandis. Tuhanded tulid üle maailma, et saada osa. Howard-Browne kõndis läbi rahva, pani käsi inimeste peale ja ütles selliseid asju nagu "Täida! Täida! Täida!", mille peale mitmed

vajusid pörandale kokku kontrollimatult naerdes, kõkutades ja huilates. Teised vingerdasid pörandal, karjudes hüsteeriliselt, käitusid joobnutena, olid pörandal kinni millegagi, mida Howard-Browne nimetas "Püha Vaimu liimiks", või olid "tapetud Vaimus", see on, olles langenud maha selili, sageli teadvusetuna.* Igaüks neist nähtustest kestis sageli mitu tundi ja mõnikord (nagu kontrollimatu naeru puhul) mitmeid päevi.

* "Nelipühi ja karismaatiliste liikumiste sõnaraamat" märgib, et Kathryn Kuhlman (1906-1976) oli see isik, kes tutvustas kaasaegse nähtuse "tapetud Vaimus". Kuigi varasemad "Vaimus tapetuna" esinemised kestsid tavaliselt mõne minuti, siis Rodney Howard-Browne'i puudutamisel on inimesed olnud "väljas" mitmeid tunde.

Kutsudes ennast "Püha Vaimu baarmeniks", kes on "kogu aeg purjus", näitas Howard-Browne põlgust iga katse peale *kontrollida vaime, et teada saada, kas nad on Jumalast* (1Jh 4:1). Ta väitis: "Ma oleks ennemini kirikus, kus esile ilmuvad kurat ja liha, kui kirikus, kus mitte midagi ei juhtu, sest inimesed on liiga kartlikud, et midagi võiks ilmuda.... Ja kui kurat ilmub, ära muretse ka selle pärast! Rõõmusta, sest vähemalt midagi on toimumas!"*

* Rodney Howard-Browne, "Saabuv ärkamine", R. H. B. E. A. Publications, Louisville, Kentucky, 1991, lk. 6.

Augustis 1993 osales Missouri St. Louis' karismaatilise "Vineyard" {"Viinamarjaistanduse"} kiriku pastor Randy Clarke usu liikumise koosolekul Oklahomas Tulas, mida juhtis Howard-Browne. Neli kuud hiljem tõi Clarke "naerva ärkamise" Ontariosse Toronto Lennujaama Vineyardi kirikusse. Mis algas kui nelja-päevane koosolekute seeria, kasvas kuudepikkuseks öisteks teenistusteks, mis kestsid vahel kella 3-ni. Sel ajal tõusis naermise liikumine väga hoogsalt, tuues esile maailma meediakajastused. Nimetatuna "Toronto Õnnistuseks", arvestati "püha naeru" koosolekud kõige suuremaks turistiatraktsiooniks 1994. aastal. Sajad tuhanded kristlased tulid Toronto kirikusse üle maailma -- mitte ainult nelipühilased, vaid ka mennoniidid, naatsaretlased, metodistid, anglikaanid, baptistid, roomakatoliiklased jne.**

** Paul Carden, "'Toronto õnnistus' tekitab üle maailma tulist vaidlust, raputab Vineyardi liikumist", "Kristliku uurimuse ajakiri", talv 1995, lk. 5.

Torontos muutusid usu liikumisest inspireeritud "naerva ärkamise" ilmingud veelgi veidramaks kui varem teada antud. Lisaks juba kirjeldatud nähtusele nähti inimesi maas roomavat ja nad mõirgasid nagu lõvid, haukusid nagu koerad, kaapisid maad ja pruuskasid nagu pullid, ruikasid, ulgusid, ammusid, urisesid ja tõid esile teisi loomahääli.*** Teised "ärkamise" ilmingud olid pea ja keha nõksatamine ja värisemine, karate lõhkumis-liigutused, sõdalaste jäljendamine, kontrollimatu tantsimine, alakeha krambid, tugev valu rinnas, "vaimus oksendamise" ja "sünnitamise" (tehes läbi sünnituseelset tegevused ja sünnituse).****

*** Deacon R. Thomas Zell, "Märgid, imed ja ingellikud külastused", ajakiri "Jälle", september 1995, lk. 6.

**** Curt Karg, "Rodney Howard-Browne / Toronto Lennujaama Vineyardi fenomen", Position Paper {Seiskohavõtt paberil?}: oktoober 1996, kättesaadav Vaimsete Pettuste Projektist.

Sadadest tuhandetest inimestest, kes võtsid osa "Toronto Õnnistusest", on 15 000 olnud kristlikud teenistujad ja pastorid. Nad on järgnevalt toonud

liikumise oma kogudustesse üle maailma, põhjustades selliste nähtuste nagu "püha naer" ja "Vaimus tapetud" olemise kiire kasvu viiel kontinendil. Ainuüksi Inglismaal on 7000 kirikut {kogudust} võtnud vastu Toronto Önnistuse, muuhulgas Inglismaa Kirik {Church of England}. Naeru liikumise nähtused on nüüdseks kaasa haaranud selle, mida on pikalt peetud peavoolu kristluseks. Juulis 1995 esitles Pat Robertsoni *700 Klubi* üht nelipühi ja mitut protestantlikku ja roomakatoliku karismaatilist õpetlast, kes kaitsesid loomade hääli kui kas Püha Vaimu ilmingut või inimese reaktsooni Püha Vaimu tööle.*

* Timothy Brett Copeland, "Eristades Vaimu: Karismaatilise kristlase mõtisklused", ajakiri "Jälle", september 1995, lk. 9.

Selle nähtuse laialdane vastuvõtt paljastab vaimuliku elu traditsiooniliste kristlike standardite äärmusliku rumaluse. Õigeusu kirikus on ajalooliselt enamuse neist nähtustest loetud selgeks deemonliku valdamise märgiks. Isegi tänapäeval ilmub õigeusu maades selline käitumine inimeste poolt kurjade vaimude väljaajamise teenistustel, mida viivad läbi õigeusu preestrid. Üks ameeriklasest õigeusu nunn, kes osales sellisel kurjade vaimude väljaajamise teenistusel Venemaal 1995, märkis, et "kui teenistused olid pihta hakanud, alustasid deemonid enda ilmutamisega. Üks naine raevutses mehe häälega, teine isik värises tugevalt, üks teine kriiskas, üks teine paisati põrandale, kaotades teadvuse ... ja veel keegi teine paistab välja, nagu oleks ta hädas ja vaevas, vahetult enne põrandale oksendamist.... Nad karjuvad oma viha preestritele, vandudes neile kättemaksu, kui ta kastis neid püha veega. Mõned deemonid tegid nalju, teised olid lihtsalt puhas raev ja viha. Kuid kõige valjem hääli paistis alati olevat loomade oma: ammutamine, kiremine ja eriti haukumine ja urisemine."*

* Nunn Cornelia, "Kurjade vaimude väljaajamine Venemaal tänapäeval", ajakiri "Surm maailmale", nr. 10, 1995, lk. 10.

Kuigi, nagu Isa Seraphim on selles raamatus märkinud, eitavad karismaatikud iga seost okultismi ja paganlusega,** on märkimisväärne, et samad "püha naeru" liikumise ilmutused {selle nähtused} on olemas New Age'i liikumises. India guru Bhagwan Shree Rajneesh, keda tema jüngrid kutsuvad "jumalikuks joodikuks", julgustas endale pühendunuid tulema ja temast "jooma". Tema vaimulik "vein" anti sageli edasi vaid ühe puudutusega vastu pead (tuntud kui *shakti-patsutus*), mille peale tema järgijad langesid kokku ekstaatiliselt naerus. Teine tuntud guru Swami Muktananda korraldab koosolekuid, kus tuhanded tema järgijad üle maailma tulid, et võtta vastu tema puudutus. Nad kogesid kontrollimatut naermist, mõirgamist, haukumist, susisemist, nutmist, värisemist ja samuti langemist teadvusetusesse.*** Muktananda andis oma jüngritele edasi vaid kogemusi, mida ta ise oli läbi elanud: mõirates kui lõvi ja teised tahtmatud loomalikud käitumisviisid, mille ta ütles tulevat jumalanna Chiti'lt.****

** Vt. lk. 149 ülevalt {st. raamatust VII.5.A}.

*** Endise Muktananda jüngrid Joy Smithi tunnistus ajakirjas "Focus", nr. 12, talv 1995/1996.

**** Tsiteeritud Tal Brooke'i raamatust "Reisijad kosmilises elektriakelas", Lion Publishing, Batavia, Illinois, 1986, lk. 45.

On samuti märkimisväärne, et mõjukad New Age'lased on rääkinud avalikult "püha naeru" liikumise poolt, mis on kristlikesse kirikutesse sisse

tulnud. Üks selline kõneleja Benjamin Creme, hästi tuntud oma ennustuste tõttu lähedaloleva New Age'i Messia tuleku kohta, on öelnud "Toronto Õnnistuse" kohta järgmist: "Inimesed reageerivad uutele energiatele, mis vallutavad meie planeeti. Energiad, mis voolavad välja 'kristusest', annavad neile teatud rahu."*

* Tsiteeritud Tony Pearce'i raamatus ""Püha naer" ja New Age'i liikumine", Light for the Last Days {Valgus viimseteks päevadeks}, London, lk. 3.

Populaarne evangelist Oral Roberts, kes korraldas ärkamist, mida juhtis Rodney Howard-Browne, on kutsunud "püha naeru" liikumist "Püha Vaimu järgmiseks tasemeks".** Howard-Browne on ise öelnud, et liikumine märgib "Vaimu vägevat uut tuult", tuues endaga kaasa "erutava rõõmu, rõõmu, rõõmu, rõõmu hääle!", mis "nihutab meid energeetiliselt Jumalaga kõrgematele tasemetele."*** See on tähelepanuväärselt sarnane tänapäeva New Age'i "prohvetite" väidetele. Samal ajal kui "püha naer" alustas läbi kirikute voolamist, kirjutas New Age'i juht Barbara Marx Hubbard, et inimkond kogeb peatselt evolutsiooni hüpet, mida ta kutsus "planetaarseks nelipühiks" või "planetaarseks naeratuseks".**** "Seestpoolt," ta kirjutas, "tunnevad kõik tundlikud inimesed rõõmu jõust, mis täidab tulvaveena nende süsteemid armastuse ja külgetõmbejõuga. Kui see rõõm tulvab läbi kõige tundlikumate inimeste närvisüsteemi maa peal, tekitab see psühhomagneetilise kaastunde välja.... See massiivne äkiline empaatiline joondumus põhjustab Maa teadlikkuse nihke." Selle tulemusena, ta ütleb, "'kristus' ilmub teile kõigile korraga."* Peavoolu kristlaste omades samu kogemusi ja omades samu ootusi nagu uuspaganad, näeme me Isa Seraphimi sõnade täitumist selle kohta, kui paljusid kristlasi petetakse paganliku initsiatsioonikogemuse aktsepteerimisega.

** Julia Duin, "Õhtu koos Rodney Howard-Browne'iga", "Kristliku uurimuse ajakiri", talv 1995, lk. 44.

*** Tsiteeritud Charles ja Francis Hunteri raamatus "Püha naer", Hunter Books, Kingwood, Texas, 1994, lk. 5.

**** Barbara Marx Hubbard, "Õpetused sisemiselt Kristuselt tuleviku uue maailmakorra alusepanijatele", Foundation for Conscious Evolution {Teadliku evolutsiooni fond}, Greenbrae, Calif. {California}, 1994.

* Barbara Marx Hubbard, "Ilmutus: lootuse sõnum uuele aastatuhandele", 2. väljaanne, Nataraj Publishing, 1995.

6. UFOd kaasaegses mõttemaailmas

UFOde temaatikas on Isa Seraphimi järelused saanud kinnitust {selle} uutes arengutes. Nüüdseks on olemas kasvanud teadlikkus mitte ainult teaduslikul, vaid ka *populaarsel* tasemel, et UFO-nähtus pole mitte ainult olendid teistelt planeetidelt kosmoselaevades, et see on kuigivõrd seotud psüühilise ja okultse sfääriga ning et "tulnukad" asustavad kuidagimoodi maad koos meiega. Samuti, heatahtlike ja isegi "kaisu-" tulnukate kujutis -- propageeritud direktori Steven Spielbergi poolt filmis "Lähivaatlused" ja "E. T." {tähendab Extra Terrestrial ehk maaväline, filmis oli see olendi nimi} -- on nüüd asendumas kujutisega, mis on tõele lähemal. Kogemustega, mida Whitley Strieber on kirjeldanud oma raamatus "Ühendus: tõeline lugu" (1987), on avalikkusele näidatud, et need nii-nimetatud "külalised" on tegelikult öelad, pahatahtlikud

olendid, kes mõjuvad hukatuslikult neile, kes nendega ühenduses on. (See selle nähtuse aspekt on väga lähedases kooskõlas tõenditega, mida on kogunud teadlased Vallee ja Hynek.) "Ma tundsin kirjeldamatut hädaohu tunnet," kirjutab Strieber. "Oli põrgu maa peal seal olla ja siiski ei saanud ma liigutada, ei suutnud appi hüüda ega minema pääseda. Ma laman nii vaikselt nagu surnu, kannatades sisemistes agooniates. Mis iganes seal oli, paistis nii koletislik ja inetu, nii räpane ja tume ja pahaendeline..." Strieber kirjeldab samuti kummalisi lõhnu, mis käisid "külalistega" kaasas -- nende seas "väävliisarnane" lõhn, mida on mainitud iidises "Pühakute elulugudes", kui on räägitud deemonlikest kokkupuudetest.*

* Whitley Strieber, "Ühendus: tõeline lugu", HarperCollins, New York, 1987; redigeeritud versioon, Avon, 1995.

Alates "Ühenduse" ilmumisest on esile tulnud sajad tuhanded UFO-"röövitud inimesed" koos lugudega oma kohtumisest tulnukatega.** Tänapäeval on nad moodustanud märkimisväärse võrgustiku, jagades oma vaateid ja kogemusi läbi interneti ja sissehelistamisega raadiosaadetes.

** Whitley Strieber, "Salajane kool", HarperCollins, New York, 1997, lk. xv.

Võib-olla mitte üllatuslikult on see UFO-võrgustik {sujuvalt} imbunud New Age'i liikumisse. Whitley Strieber ise on selle tunnuseks. Nüüdseks üks juhtivaid kõnelejaid UFO-võrgustikus, on ta hilisemates raamatutes esitanud mõtisklusi, kuidas kontakt tulnukatega võib meid sisse juhatada New Age'i. Nii kirjutab üks UFO-"röövitu", kolonel Philip J. Corso oma heakskiidus Strieberi viimases raamatus "Kinnitus" (1999): "'Tulnukatega kokkupuute' kestel pakkusid nad sõnumit inimkonnale, mis edastati mulle, 'Uus maailm -- kui sa suudad seda vastu võtta'.... Läks vaja sellist intelligenti nagu Whitley Strieber, et anda selle tähendus edasi mulle ja maailmale."***

*** Whitley Strieber, "Kinnitus: tulnukate meie seas olemise kindlad tõendid", St. Martin's Press, New York, 1999.

Tuues esile evolutsionistide vaate, et "me oleme teel {inimeste} liigi suure muutuse poole", kirjutab Strieber: "Olles teel järgmisse ajastusse, jõuame me selle liigi erilisse hetke, kus inimkond saavutab täieliku kontrolli aja ja ruumi üle ning nihutab oma füüsilise aspekti igavikku, algatades terve liigi tõusu kõrgemale, vabamale ja rikkamale olemise tasemele.... Kui mõistus vabastab iseennast ajast ja seega läheneb teadvuse singulaarsusele {"nullpunkt"}, siis rahvad, nagu me neid teame -- juhitud poliitika, ahnuse ja valede väe kaudu -- lõpevad."*

* Strieber, "Salajane kool", lk. 229, 225-226, 233.

Strieber näeb, et see utoopiline unistus realiseerub, kui inimkond jätab selja taha mineviku "vanad hierarhiad": "Mineviku täielik mustus {värvi mõttes} sümboliseerib mineviku tsivilisatsiooni jäika autoritaarset loomust. Tõesti, selle kombes on kajanud edasi kogu aja kuni tänapäevani, kus nad püsivad jätkuvalt meie valitsustes, rituaalidega kaetud religioonides ja meie moraalses eludes oma rõhutamisega patule."** Kui inimkond hülgab nende "religioosse mütoloogia", kes "samastavad [tulnukad] oma deemonite versiooniga,"*** saab see avatuks "uuele maailmale", mida pakuvad külalised: "Kui me liigume Veevalajasse [ajastusse], siis me tõesti näeme autoriteedi nõrgenemist peaaegu igas inimeste kultuuris ja institutsioonis. Uus soov vastu võtta märksõnu nagu külaliste kohalolek ja suuresti hülgata vanade autoriteetide keeldumine selliste asjadega ratsionaalselt tegeleda märgib uut innukust luua arvamusi väljaspool

tradistioonilisi kontrollmehhanisme. Nende mehhanismide kadudes kasutab tundmatu nende nõrkust, et üritada murda läbi teadlikust maailmast ja meid ujutatakse üle teadetega UFOdest, tulnukatest ja kõiksugu kummalistest ja imelistest asjadest."****

** Samas, lk. 226, 228-229.

*** Strieber, "Kinnitus", lk. 286.

**** Strieber, "Salajane kool", lk. 226.

Et viia kooskõlla ilmne vastuolu "külaliste" silmnähtavalt pahaendelise olemuse ja tema enda utoopiliste ideede vahel tulnukatest, kes juhatavad meid uude ajastusse {New Age}, üritab Strieber hägustada hea ja halva vahelist eristust: "Me elame eetilises ja moraalses maailmas, mis on nagu [UFO] fenomeni eetiliseks kontekstiks, täis mitmemõttelisust, kohas, kus selge hea ja kuri on haruldased."*

* Strieber, "Kinnitus", lk. 279.

Strieberi vaade, mida jagavad paljud tänapäevases UFO-võrgustikus, on see, et "külalised" on kõrgelt arenenud olendid, kes tahavad, et ka meie areneksime -- nii nende kui meie pärast. Ta spekuleerib, et nende sageli hirmutavates kontaktides inimestega kasutavad külalised meid ära ja samal ajal "ahvatlevad" meid edasi minema meie arengus, et "ületada erinevus" meie ja nende vahel, nii et me võiksime "ühineda [nendega] kui kosmiline liik": teiste sõnadega, et me võiksime saada nende sarnaseks. See, ta ütleb, "selgitab, miks paljud inimesed võetakse evolutsiooni äärele {äärmuslikku olukorda} nende kogemustes" tulnukatega.**

** Samas, lk. 287-288.

Strieber märgib, et "kogu viimase viiekümne aasta jooksul pole olnud ühtegi juhtumit, kus külalised lisavad ressursse {Maale}. Keegi ei saa plaani tähelaevale. Keegi ei saa kaarti tagasi kodu-maailma. Selle asemel me saame hirmu, segaduse, saladuslikud sõnumid ja tunde, et meid tõugatakse ümberringi -- ja tunde millestki hindamatust, mis on käeulatusest väljas.... Selle asemel, et meid rahuldada, nad pigem ahvatlevad meid aina edasi -- vägivaldaga, pimestavate ekraanidega, lubadustega -- mis iganes vaja."***

*** Samas, lk. 288-289.

Vahest kõige kurvem "aegade märk" meie postkristlikul ajastul on fakt, et suur arv vaimselt vaesunud inimesi eelistavad nüüd olla kontaktis nende koletislike "külalistega" selle asemel, et tunda täiesti üksindust selles, mis neile paistab umbisikuline universum. Nii väidab ajakiri "Ühenduse kiri": "Inimesed üle maailma kohtuvad kummaliste olenditega oma kodudes ja isegi tänavatel ... unede ja öö teedel." Ajakiri palub inimestel "õppida vastama külalistele kasulikult ja efektiivselt, kui nad ilmnevad sinu elus. -- Avasta selle kogemuse mõistatuslikkus, imelised ja ilu ... asjad, mida peavoolu meedia ei avalda ... kummalised ja imelised tõed, mis on kiirustamas pimedusest välja."

Kõige selle valgel võib kristlasest usklik vaevalt kahelda Isa Seraphimi sõnades, et "saatan kõnnib nüüd selgelt inimkonna ajalukku." Whitley Strieberil on samamoodi õigus, kui ta märgib, et kristliku tsivilisatsiooni traditsiooniliste "kontrollmehhanismide" kahanedes üritavad "külalised" üha enam "murda sisse teadlikku maailma." Kuid selle asemel, et juhata meid uude ajastusse, nagu Strieber {visioonina} ette kujutab, aitavad need katsed meid sisse juhata täpselt sellesse, mida ta kirjeldas oma esimesel kohtumisel tulnukatega: "põrgu

maa peal".

7. Plaan New Age'i jaoks

On huvitav märkida, et 1975. aastal, kui "Õigeusk ja tuleviku religioon" ilmus, oli loosungiaasta "uuele religioossele teadvusele". See oli aasta, mida lahkunud okultist Alice Bailey (1880-1949) -- üks peamisi tänapäeva New Age'i liikumise alustajaid ja avalikke õigeusu kristluse vaenlasi -- oli kavandanud oma jüngritele, et avalikult levitada tolle ajani salajasi õpetusi kogu kättesaadavale meediale. Sel aastal alustasid David Spangler ja hulk teisi New Age'i kõnemehi ja organisatsioone oma avalikku tööd.

Tänapäevase New Age'i liikumise eesmärgid avaldati tükk aega varem okultisti ja meediumi Helen Blavatsky kirjutistes, kes asutas Teosoofilise Ühenduse 1875* ja hiljem Alice Bailey, Nicholas Roerichi (agni-jooga kirjutiste autor), Teilhard de Chardini (evolutsionistist mõtleja ja paleontoloog, keda on mainitud eespool peatükis 2) ja H. G. Wellsi poolt. Teilhardi sõnade järgi sisaldavad need eesmärgid "religioonide koondumist" lisaks poliitiliste ja majanduslike jõudude liitumisega maailmaavalitsuse poole.** Tänapäeval räägivad mõned New Age'i ringkonnad "plaanist" "uue maailmakorra" jaoks, mis sisaldab universaalset krediidisüsteemi, universaalset maksu, globaalset politseijõudu ja rahvusvahelist võimu, mis kontrollib maailma toiduvarusid ja transpordisüsteeme. Selles utoopilises skeemis lõpevad sõjad, haigused, nälg, saastatus ja vaesus. Kõik diskrimineerimise vormid kaovad ja inimeste truudus hõimule või rahvale asendatakse planetaarse teadvusega.

* Blavatsky järgi oli Teosoofilise Ühenduse eesmärgiks "vastanduda teaduse ja igat sorti õpetusliku teoloogia materialismile, eriti kristlusele, mida Ühenduse ülemad hindasid kui eriti hukatuslikku." (Blavatsky, "Salajane õpetus", vol. 3, 1888, lk. 386). Juhtumisi esineb Blavatsky kui tegelaskuju eespool mainitud Harry Potteri raamatutes anagrammi "Vlabatsky" all.

** Teilhard de Chardin, "Kuidas ma usun", Harper & Row, New York, 1969, lk. 41.

Vastavalt mõnele olulisemale New Age'i liikumise arhitektile võib selle "plaan" jälgi ajas vaadata kuni Luciferi ja tema inglite langemiseni taevast. Alice Bailey kirjutab, et inglite mäss Jumala vastu oli osa "jumalikust arenguplaanist", sest selle kaudu langenud inglid "langesid oma patuta ja vabast olemise seisundist, et arendada välja täielik jumalik teadlikkus maa peal."* Selle kristliku teoloogia täiesti ümberpööratud variandi järgi oli inimese langemine tõeliselt tõus teadmisse, sest selle kaudu inimese "silmad avati" heale ja kurjale.** Seega, kirjutab Helen Blavatsky, "on täiesti loomulik ... vaadata saatanat, 1. Moosese raamatu madu kui tõelist loojat ja heategijat, vaimse inimkonna isa. Sest see oli tema, kes oli 'valguse kuulutaja', ere kiirgav Lucifer, kes avas Jehoova loodud automaadi silmad.... Tõepoolest, [inimkonnale] õpetati tarkust ja peidetud teadmisi 'langenud ingli' poolt."*** Inimese "heategijana" jätkab Lucifer inimese arengu juhtimist. Blavatsky ja Bailey jüngrid David Spangleri sõnul on Lucifer "inimese arengu ingel".****

* Alice Bailey, "Hierarhia hajutamine", Lucis Publishing Company, New York, 1957, lk. 118.

** See on samuti feministlike teoloogide vaade uuesti-kujutamise liikumises, kes austavad Eevat selle pärast, et ta sõi keelatud õuna.

*** Blavatsky, "Salajane õpetus", vol. 2, The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1888; revideeritud väljaanne 1970, lk. 243, 513.

**** David Spangler, "Mõtisklused Kristusest", Findhorn Community Press, Šotimaa, 1978, lk. 37.

New Age'i esoteerilistes ühendustes õpetatakse, et "plaani" edasiarendamiseks ilmuvad massilised "planetaarsed initsiatsioonid {või algatused, sündmused}". Benjamin Creme'i -- veel ühe Blavatsky ja Bailey järgija -- järgi kasutatakse "uuestielustatud" kristlikke kogudusi ja vabamüürlaste loože eesmärgiga edastada neid initsiatsioone. Ja nagu me oleme näinud, on David Spangler väitnud, et need initsiatsioonid on oma esoteerilise tuuma poolest "lutsiferlikud". Korrates Alice Bailey õpetusi, kes "kanaldas" neid mittelihalikult olendilt nimega "Djwhal Khul", kirjutab Spangler: "Lucifer töötab igapähe meist, et tuua meid terviklikkusesse, kui me siirudume uude ajastusse {New Age} ... igapäheks meist tuuakse punkti, mida nimetan lutsiferlikuks initsiatsiooniks ... Lucifer tuleb, et anda meile lõplikud ... lutsiferlikud initsiatsioonid ... mida paljud inimesed tulevatel päevadel näevad, sest see on initsiatsioon uude ajastusse."*

* Samas, lk. 40, 44.

"Plaani" lähenedes täitumisele saavutab ülemaailmne religioon oma lõpliku kuju. "Päev koidab," kirjutab Alice Bailey, "kui kõiki religioone arvestatakse lähtuvat ühest suurest vaimsest allikast; kõiki nähakse kui ühendatult/ühtemoodi pakkuvat ühte juurt, millest universaalne maailmareligioon paratamatult lähtub."* Helen Blavatsky ütles, et see universaalne religioon oli "muistsete inimeste religioon", mille mäletamine oli kristlaste "saatanliku müüdi allikas". "Muistsete inimeste religioon," kirjutab Blavatsky, "on tuleviku religioon."**

* Alice Bailey, "Inimkonna probleemid", Lucis Publishing Company, New York, 1947; revideeritud väljaanne 1964, lk. 140.

** Blavatsky, "Salajane õpetus", vol. 2, lk. 378; "Avaldatud Isis", vol. 1, The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1877; revideeritud väljaanne 1972, lk. 613.

"Plaan" saavutab oma apoteoosi {jumalduse/jumalikustumise} New Age'i messia tulemisega: nii-nimetatud "Maitreya -- {kes on} Kristus". David Spangler kirjutab selle sündmuse eeltähenduses: "Rassi sügavustest tõuseb kutse päästja esiletulemiseks, avataar, isakuju ... kes saab rassile olla kui see, kes muistsed preester-kuningad olid inimkonna ajaloo alguses."*** Alice Bailey järgi ilmuvad "inglid" koos selle valekristusega, et veenda inimesi, et nad peaksid teda järgima. Seega, New Age'i poolse kristluse ümberpööramise viimane etapp saab olema antikristuse kummardamine, *kelle tulemine toimub saatana väe järgi koos väe ja märkide ja valeimetähtedega* (2Ts 2:9).

*** David Spangler, "Uuringud: uue kultuuri esiletõusvad aspektid", Findhorn Publications Lecture Series, 1980, lk. 68.

Tuleb märkida, et paljud tänapäeva New Age'lased ei ole teadlikud, veel vähem nõustuvad kõigi "plaani" punktidega. Nagu oleme näinud, ühendab liikumine erinevat sorti grupe, ideesid ja praktikaid. Kui seda saaks kutsuda "konspiratsiooniks", siis see pole kindlasti selle pärast, et kõik New Age'lased töötavad salaja organisatoorselt koos "plaani" täitumise suunas. Lõplikult

juhitakse "plaani" mitte inimlikul, vaid demonlikul tasemel ja New Age'i liikumise arhitektid on suuresti ainult eestkõnelejad ideedele, mis pole nende omad.

8. Globalism

New Age'i liikumine on vaid "vaimne" külg palju laiemale liikumisele, mis on tekkinud kümnenditel peale Isa Seraphmi surma. See on mitmepalgeline liikumine "globalismi" suunas, mis on vägagi nende huvi, kelle eesmärgid ei pruugi üldse olla religioossed.

Viimastel aastatel on rahvusvahelised investeerimispannad ja korporatsioonid teinud erakordselt suuri edusamme oma eesmärgi suunas, mis on maailma rahanduse ja globaalse majandussüsteemi hegemoonia {valitsemine}. 1980. aastal anti välja järgnev hoiatus admiral Charles Wardi poolt, kes on endine eliitse Välissuhete Nõukogu liige, kus on tähtsamad valitsuse liikmed, rahvusteülestel korporatsioonide pead ja suurimate pankade esindajad: "Kõige võimsamatel klikkidel {suletud ja kindla ühise huvi või tegevusega rühmad} nendes eliitgruppides on olemas ühine eesmärk -- nad tahavad põhjustada Ameerika Ühendriikide suveräänsuse ja rahvusliku sõltumatuse alistamise/loovutamise. CFR'i {Välissuhete Nõukogu} rahvusvaheliste liikmete teine klikk ... hõlmab Wall Streeti rahvusvahelisi pankureid ja nende võtmeagente. Põhiliselt tahavad nad maailmapanganduse monopoli ükskõik mis jõu käest, mis lõpuks globaalset valitsust kontrollib."* Lähemast ajast teatas Välissuhete Nõukogu president Les Gelb 1993. aastal televisioonis: "Ma olin siin {teie saates} [juba varem], et rääkida uuest maailmakorrast.... Ma räägin sellest kogu aeg.... See on nüüd üks maailm.... Tahtes või mitte, valmis või mitte, me oleme kõik seotud. Võistlus käib selle peale, kes rajab esimese ühe-maailma valitsuse süsteemi, mis kunagi on eksisteerinud rahvaste ühenduses. See on kontroll igaühe kui indiviidi üle meist ja kõigi meie kui kommuuni üle."**

* Kontradmiraal Chester Ward, "Uudiste ülevaade", 9. aprill 1980, lk. 37-38.

** "Charlie Rose'i saade", 4. mai 1993. Tsiteeritud raamatus Tal Brooke, "Üks maailm", End Run Publishing, Berkeley, Calif. {California}, 2000, lk. 7-8.

See tulevikunägemus on kujundanud paljude valitsuste välispoliitikat, mitte vähem Ameerika Ühendriikide oma. Selge globalismi agenda deklaratsioon esitati 1992 Strobe Talbotti, president Bill Clintoni pikaajalise isikliku sõbra poolt, kes on aseriigisekretär Clintoni administratsiooni ajal ja üks peamisi USA poolt juhitud sõjalise vahelesegamise arhekte Balkanil: "Rahvusriiklus, nagu me seda teame, saab minevikuks; kõik riigid tunnustavad ühte globaalset valitsust." Talbotti vaadete järgi pole rahvused midagi enam kui sotsiaalsed korraldused: "Ükskõik kui püsivad ja pühad nad võivad paista suvalisel ajajärgul, on nad kõik kunstlikud ja ajutised.... On pidanud toimuma sündmused meie endi imelisel ja hirmsal [20.] sajandil, et leppida kokku maailma valituse loomise käimalükkamine."*

* Strobe Talbott, "Gloobalse rahva sünn", ajakiri "Time", 20. juuli 1992. Euroopa Liidu rajamine ja laiendamine, euro raha loomine, arengud

sularahata ühiskonna suunas, lääne finantshuvide kontroll endiste idabloki riikide üle, rahvusvahelise kriminaalkohtu loomine ÜRO poolt ja riikide sõjavägede kasutamine "rahuvalve" jõududena ÜRO ja NATO poolt on asjad, millest me näeme, et nad paistavad kui sellise üks-maailma eeljooksjad. Mõned sellised arengud pole iseenesest veel kurjad. Siiski, kokkuvõetuna aitavad need valmis seada globaalseid vahendeid, mis saavad rajada tee tõusvale "tuleviku religioonile". Selline oli Alice Bailey ootus, kes kirjutas 1940. aastatel: "ÜRO väljendatud eesmärgid ja pingutused viivad lõpuks {plaanide} täitumisele ja uus Jumala kirik/kogudus, kokku kogutuna kõigist religioonidest ja vaimsetest gruppidest, teeb ühendavalt lõpu lahknevuse suurele eksiõpetusele."* Endine ÜRO assistent-sekretär-kindral Robert Muller väljendas sama usku ÜRO 50. aastapäeval 1995. aastal: "Alguses oli ÜRO ainult lootus. Täna on see poliitiline reaalsus. Homme on see maailma religioon."** Muller kui nii Alice Bailey kui Teilhard de Chardini õpetuste pooldaja ütleb, et inimkonna eesmärk peaks olema "näha religioone kiiresti endid globaliseerimas, et anda meile universaalne, kosmiline elu mõte Maa peal ja sünnitada esmakordne globaalne, kosmiline, universaalne tsivilisatsioon."***

* Alice A. Bailey, "Rahvaste saatus", Lucis Publishing Company, New York, 1949, lk. 52.

** Robert Muller, "Minu testament ÜRO-le: kaastöö ÜRO 50. aastapäevaks", World Happiness and Cooperation {Maailma õnnelikkus ja koostöö}, Anacortes, Washington, 1995, lk. 4.

*** Robert Muller, "2000 ideed ja unistust paremaks maailmaks", idee 1101, 16. juuli 1997.

Tänapäeval töötavad need, kes on globalistide agendaga poliitilistes ja finantsilistes sektorites, koos globalistidega religioosses sektoris, eriti koos "uskudevaheliste" organisatsioonidega nagu Ühinenud Religioonide Algatus (asutatud kui ÜRO religioosne osa), Mõistmise Tempel (ÜRO majandusliku ja sotsiaalse nõukogu ametlik konsultant) ja Maailma Religioonide Parlamendi Nõukogu (Religioonide Maailmaparlamendi taaselustus, mida mainiti ülal peatükis 2, mis kutsuti esmalt kokku Chicagos 1893).*

* Viimasel dekaadil on nõidus mänginud uskudevahelises liikumises olulist rolli. Maailma Religioonide Parlamendi saja aasta {möödumise} konverentsil, mis toimus Chicagos 1993, oli Wicca'l keskne koht. Nagu "Jumalanna Leping" ametnik Don Frew märgib, "Meie, nõiad, leidsime endid olevat konverentsi maiuspala meediale!... Üheksa päeva lõpuks ütlesid Parlamendil osalenud akadeemikud, '1893 tutvustati Ameerikat budistidele ja hinduistidele; 1993 kohtasime me uuspaganaid.'... Sellest ajast peale on uuspaganad kaasa haaratud peaaegu igale rahvuslikule või globaalsele uskudevahelisele sündmusele." (Don Frew, "Jumalanna Leping & uskudevaheline liikumine", tsiteeritud raamatus Brooks Alexander, "Nõidus läheb massidesse", lk. 211.)

Kuigi "uskudevahelised" organisatsioonid tavaliselt kinnitavad, et nende ainus eesmärk on propageerida "mõistmist" ja "dialoogi" religioonide seas, on selge, et mõnedel juhtudel on see eesmärk vaid esimene samm suuremas programmis: "religioonide koondumine" uuel ajastul. Nii väljendus episkopaalkiriku California piiskop ja Ühinenud Religioonide Algatuse rajaja/direktor William Swing oma raamatus "Tulevased ühinenud religioonid":

"Aeg tuleb ... kui kõigi religioonide ja vaimsete liikumiste ühine keel ja ühine eesmärk tuleb selgeks teha ja {ühiselt} nõustuda. Lihtsalt austada ja mõista teisi religioone ei ole piisav."* Piiskop Swing kujutab kõiki maailma religioone ette kui teekondi mäest üles, koondudes alt {üles} ühte punkti, "ühitsusesse, mis ületab/muudab maailma". Mäe tipus mõistavad iga usu esoteerilised uskujad "intuitiivselt, et nad olid lõpuks ühenduses teiste religioonide inimestega, sest kõik tulid kokku tipus, jumalikus. Igaühte allpool joont võetakse kui eksoteerilist {tavalist}."** Nagu Blavatsky, Bailey ja Teilhard enne teda, otsib piiskop Swing seda religioonide koondumist messiaanliku ootusega. Oma 1997. aasta Ühinenud Religioonide Algatuse tippkonverentsi avakõnes ta kuulutas: "Kui sa oled siia tulnud sellepärast, et kolossaalse energia vaim on sündimas maa niuetes, siis tule siia ja ole ämmaemand. Juhenda aukartuses uue lootuse sündi."

* Piiskop William Swing, "Tulevased ühinenud religioonid", United Religions Initiative {Ühinenud Religioonide Algatus} and CoNexus Press, 1998, lk. 63.

** Samas, lk. 58-59.

9. Kristlus, mille olemus on muudetud

Kuigi mitte kõik globalistid ja globalistlikud organisatsioonid ei jaga spetsiifilisi religioosseid eesmärke, on nad kindlasti ühendatud oma vaate kaudu, millist sorti religioon *ei* sobi üks-maailma süsteemi, mille loomise kallal nad töötavad. Konservatiivsed, traditsioonilised mingi religiooni pooldajad, kes usuvad, et nende religioon on unikaalne ilmutus tõe täiusest, ei ole teretunud "globaalsesse külasse". Ühinenud Religioonide Algatuse juhatuse liige Paul Chaffee ütles 1997. aastal: "Me ei saa lubada fundamentaliste nii väikeses maailmas." Sama vaadet väljendati Maailma Seisundi Foorumil 1998. aastal (sponsoreeritud hulga rahvusvaheliste investorite ja korporatsioonide poolt), kui foorumi president Jim Garrison teatas: "Kui minu teoloogia on takistus, siis ma pean oma teoloogiast lahti saama.... Ma arvan, et ajalugu liigub õpetusest/dogmadest kaugemale.... Üleminekuajal langevad õigeusud ning hereetikud ja üksiküritajad on inimesed, kes loovad uue õigeusu."*

* Maailma Seisundi Foorum, "{Üks teatav} uus vaimsus"; tsiteeritud raamatus Lee Penn, "Ühinenud religioonid: maailma religiooni alus{/ed}", "Vaimsete pettuste projekti ajakiri", 22:4-23:1, 1999, lk. 64-65.

Samuti 1998. aastal arutati seda teemat mõningates detailides ühe hilisema "uue religioosse teadvuse" ideoloogi Ken Wilberi poolt. Populaarse autorina, kelle töid on ülistanud ja hoogsalt õppinud varasem president Clinton ja varasem asepresident Al Gore, visandas Wilber agenda, et maailm peab järgnema, et ühildada teadus religiooniga ja samuti rajada "universaalne teoloogia", mille kõik religioonid võivad vastu võtta, kaotamata oma väliseid erinevusi. "Religioonid üle maailma," kirjutab ta, "peavad *piirama oma müütilised uskumused*" ja ta tsiteerib näidetena Moosese Punase mere ületamist, Kristuse sündimist neitsist ja loomise toimumist kuue päevaga. Edasi ütleb ta, et "religioon peab üldiselt oma lähenemise kohandama evolutsiooni järgi" ja "iga religioon, mis üritab hüljata evolutsiooni, pitseerib omaenda saatuse moodsas maailmas."*

* Ken Wilber, "Tunnetuse ja hinge abielu: põimides teadust ja religiooni", Random House, Broadway Books, New York, 1998, lk. 204-205, 211.

Nagu me oleme näinud, on areng/evolutsioon New Age'i utoopilise unistuse võtmelement. Panenteistina usub Wilber, et kogu universum on Jumal, arenedes läbi miljardite aastate Teilhard de Chardini "omega punktini". Inimene, olles arenenud ürgsest {elusaine} supist, areneb nüüd täieliku Jumalateadlikkuse suunas ja sel moel on isegi Jumal muutumise protsessis. New Age'i mõtteviisi järgi on evolutsioon koos Darwini füüsilise evolutsiooni "avastamisega" ja isegi veel rohkem vaimse evolutsiooni "avastamisega" *saanud teadlikuks iseendast* ning see uus paradigma nihe kiirendab kosmilise evolutsiooni protsessi.* Seega on Wilberi vaadete järgi need religioossed usklikud, kes hülgevad evolutsiooni ja "töötavad truudust müütilisele Eedenile mis iganes tegelikus mõttes" määratud väljasuremisele. ** Ainult need, kes võtavad vastu uue religioosse teadvuse või kes vähemalt "piiravad" oma religioossed uskumused, jäävad ellu tulevases globaalses ühiskonnas, mida Wilberi järgi iseloomustab "maailmakeskne" teadvus "universaalse pluralismi" põhjal.***

* See idee teadlikust evolutsioonist on tänapäeval väga populaarne New Age'i ringkondades. Selle varasemaid väljendusi võib leida Teilhard de Chardini kirjutistest ("Inimene avastab, et ta pole midagi muud kui evolutsioon, mis on saanud iseendast teadlikuks" ["Inimese fenomen", 1961, lk. 221]) ja Alice Bailey omadest ("Esimest korda" on inimkond "intelligentselt osalemas evolutsiooni protsessis" ["Hierarhia hajutamine", 1957, lk. 685]).

** Ken Wilber, "Tunnetuse ja hinge abielu", lk. 206.

*** Ken Wilber, "Üks maitse", Shambhala Publications, Boston, 1999, lk. 311, 345.

Kuna traditsiooniline kristlus on globalistide unistuse takistus nii sekulaarsel kui "vaimulikul" liinil, on nüüd olemas ühised katsed *uuesti tõlgendada* kristlust ja *muuta selle olemust* -- muuta Kristus Jumalik-inimesest, unikaalsest kristliku õigeusu Päästjast üheks tavaliseks New Age'i "vaimseks juhiks".

Me oleme juba arutanud, kuidas uuesti-kujutamise liikumise feministlikud teoloogid on otsinud {võimalust} kristluse uuesti-leiutamiseks: neile pole Kristus just unikaalne, vaid on üks paljudest jumalanna Sophia "väljendustest" või "teenijatest".* Siiski, need teoloogid esindavad vaid ühte kultuurilise trendi tahku, mis tahab muuta kristluse olemust.

* Parker T. Williamson, "Sophia seljatab Jeesuse uuesti-kujutamise festivali laval", ajakiri "Presbüteriaanlik ilmik", 31:3, mai-juuni 1998.

Kui vastavalt uuspaganlikule vaatele meie ja kõik muu pole midagi rohkemat kui Jumalast väljavoolamised, siis pole Kristusel midagi muud teha kui juhtida meid tagasi *gnosise {teadmise?}* juurde, kes me juba oleme. See on täpselt see vaade, mida tänapäeval propageeritakse originaalse, esoteerilise {st. sisemise} Kristuse õpetuse maskeeringu all. Tegelikult faktina pole see midagi muud kui muistse gnostilise eksiõpetuse taasärkamine, baseerudes paganlikul filosoofial, mille varajased õigeusu kiriku Isad õigesti hukka mõistsid. Tänapäeval publitseeritakse seda gnostilise "kristluse" sõnumit ilmselgelt traditsioonilise kristluse vastu kallutatud õpetlaste kirjutiste ja meediakajastuste läbi, kellede seas üks peamisi on Elaine Pagels, raamatute "Gnostilised

evangeeliumid" ja "Usku ületades" autor. Sama sõnum on hiljuti saanud suurt tähelepanu läbi pool-ajaloolise Dan Browni romaani "Da Vinci kood": jumalat teotav rünnak traditsioonilise kristluse vastu, mida on müüdnud üle kaheteist miljoni eksemplari alates {selle} ilmumisest 2003. aastal.

Ken Wilber räägib õpetustest, mis on muistsete agnostiliste tekstide "uuestiavastamised": "Nendest tekstidest on selge, et Jeesuse peamine religioosne aktiivsus oli saada lihaks ja nagu tema järgijad {?}, mitte nagu *ainus* ajalooline Jumala Poeg (koletislik väljend), vaid kui tõeline Vaimne Juht, aidates kõiki saada Jumala poegadeks ja tütardeks.... Elaine Pagels toob esile, et on kolm põhilist Kristuse esoteerilise sõnumi iseloomujoont, nagu on ilmutatud "Gnostilistes Evangeeliumites": (1) 'Enda-teadmine on Jumala teadmine; [kõrgeim] mina ja jumalik on identsed.' (2) 'Nende tekstide "elav Jeesus" räägib illusioonist ja valgustatusest, mitte patust ja meelearandusest.' (3) 'Jeesus pole esitatud kui Issand, vaid kui vaimne juht.' Märgime lihtsalt, et need on täpselt Dharmakaya religiooni õpetuspunktid.**

* Ken Wilber, "Eedenist üles: inimese evolutsiooni transpersonaalne vaade", The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, 1981, lk. 256; tsiteerides raamatut Elaine Pagels, "Gnostiliste evangeeliumite ilmutused", {ajakiri?} "New Yorki raamatute ülevaade", 26:16-19, 1979.

Siin on "uue kristluse" selge visand, mille "tuleviku religioon" saab kergesti omaks võtta -- kristluse imitatsioon, mis ei juhi Kristuse, vaid antikristuse juurde. Siin nähakse Kristust vaid ähmase ülimala Headuse ideena, usk Temasse kui ainsasse lihaksaanud Jumala Poega hüljatakse kui "koletislik väljend" ja esitatakse idee, et me ise võime olla just nagu Tema.* See on "tuleviku religiooni" ülioluline element, sest selle kaudu veendub antikristus, et ta on üks teine Jumala lihaks saanud Poeg.

* Meenutagem, et need samad ideed on leitavad vaid natuke teisel kujul usu liikumises, mis sünnitas "püha naeru" ärkamise.

Ühes mõttes {ühemõtteliselt?} ilmub Kristuse imiteerija kui teatud sorti päästja, lahendades inimese majanduslikud ja poliitilised probleemid ning pakkudes vaimsete pürgimuste rahuldumist läbi selle, mida Isa Seraphim nimetas teaduse ja maailma religioonide "sulatuspotiks". Siiski, vastavalt "uue religioosse teadvuse" maailmavaatele on ülimalt päästjaks evolutsioon ise, liikudes edasi loomulikus selle maailma arengus Jumala Kuningriiki. Viimast suurt petjat, kes lõpuks teeskleb enda olevat Kristuse, nähakse kui järjekordset suurepärase evolutsiooni produkti.

10. "Uue inimese" ebamäärane ootus

Kui, nagu me oleme öelnud, "uue religioosse teadvuse" maailmavaade siseneb inimese mõtteviisi kõikidesse aspektidesse, {siis} mis on mõningad märgid, mille kaudu saab seda ära tunda? Kõigepealt võib näha, et ühises tunnetuses peetakse kõiki religioone üheks, kõik on võrdsed ja kõik räägivad sama asja, ainult erinevatel viisidel. Pinnapealselt paistab see idee ligitõmbavana, sest see annab näiliselt igapäevase võrdse osa. Sügavamal tasemel on siiski näha, et tuues ettekäändeks "ühtsuse mitmekesisuses" soodustamise, see idee tegelikult hävitab mitmekesisuse. Kui mingi religiooni pooldaja usub, et kõik

teised religioonid on tema omaga võrdsed, ei saa ta enam tõeliselt sellest religioonist kinni pidada; ta ei saa enam olla, kes ta on. Selle asemel, võib-olla alal hoides mõnd välist kultuurilist {tehislikku} omadust/kommet, muutub ta sisuliselt tühjaks -- tühjus, mis ootab, et seda täidetaks mingi uue ilmutusega. Ta on muutunud nii tühjaks nagu iga teine, kes on nakatunud sama kaasaja mentaliteediga. Seega pole olemas tõelist ühtsust või mitmekesisust, ainult tühjusel põhinev sarnasus. See vale "ühtsus tühjuses" on täpselt see, mida saatan kasutab, et hüpnotiseerida massiteadvust viimsetel päevadel. Isa Seraphim tõi kunagi ühes loengus välja: "Selline ebamäärane asi on täpselt see, mida kurat tahab enda kätte haarata. Mingis konkreetsetes religioossetes uskumustes võid sa eksida, aga vähemalt paned sa sellesse oma südame ja Jumal võib andestada kõikvõimalikud eksimused. Kuid kui sul ei ole mingit konkreetset religioosset uskumust ja sa annad end üle mingit sorti ebamäärasele ideele, siis tulevad deemonid sisse ja alustavad tegutsemist."*

* Isa Seraphim Rose, "Kaasaegsed märgid maailma lõpust" (kõne California Ülikoolis, Santa Cruz, 14. mai 1981) ajakirjas "Õigeusu Sõna", nr. 228, 2003, lk. 32.

Kaasaegse inimese religioosne mentaliteet on muutumas kogu aeg järjest ebamäärasemaks ja ähmasemaks. Küsitlus 2002. aastast näitab, et 33% ameeriklastest peavad ennast "vaimseks, aga mitte religioosseks", mis tähendab, et nad ei seosta ennast organiseeritud religiooniga, vaid loovad omaenda isikliku vaimsuse. Sama küsitluse järgi on selliste inimeste arv kasvamas üle kahe miljoni igal aastal, samas kui nende arv, kes peavad ennast religioosseks, kahaneb samasuguse kiirusega.**

** Küsitlus "USA tänapäeval", 2002.

Tänapäeva uus "vaimne" inimene võib läbi vaadata raamatupoode või sirvida internetti, et leida iga religioosne idee või praktika, mis talle meeldib, läänest itta, sufismist satanismini. Siiski, mida rohkem infot ta oma pähe kogub, seda ebamäärasemaks tema maailmavaade muutub. Tal on mitmed religioossetes huvid mitmel alal, kuid põhiliselt usub ta, et kõik on suhteline: st. "minu ideed töötavad minu puhul, sinu ideed töötavad sinu puhul." Ta usub kõigesse kohe, kuid mitte millessegi väga sügavalt ja mitte millessegi, mis nõuab temalt ohvrit. Tal pole midagi, mille eest surra. Aga tema antennid on väljas, tunnetades midagi, mis paelub tema poolehoiu, mis rahuldab tema ebamäärase rahutuse ilma küsimata/nõudmata, et ta vaataks ausalt enda peale ja muutuks, ilma häirimata tema pidevat püüdlust rahuldada oma ego. Tema vaimne huvi on lähedalt seotud tema nõudmisega ego rahuldamise suhtes ja seega on ta valmis vastu võtma mida iganes kust iganes, mis seda rahuldust pakub. Ta on savi antikristuse vaimu kätes, mis, nagu apostel õpetab, *on juba maailmas* (1Jh 4:3). Ta on kandidaat -- või pigem sihtmärk -- "tuleviku religioonile", millest Isa Seraphim kirjutas.

Tänapäeva inimese vaimse olukorra kurb näitaja on näha Neale Donald Walschi raamatute "Jutuajamised Jumalaga" erakordses populaarsuses, mis on müünud üle seitsme miljoni eksemplari alates esimese raamatu ilmumisest 1995. Ühinenud Religioonide Algatuse 1997. aasta tippkonverentsil ütles Walsch enda kohta: "Ma esitan religioonitu religiooni -- religioon ilma struktuurita -- uut paradigmat, vaimsust, mis ületab/muudab kõik piirid." Walsch väidab end kanaldavat olendit, kes nimetab ennast "Jumalaks". Meelitades lugejaid ideega, et

ka nemad on Jumal, ütleb Walschi "Jumal" neile, et ei ole olemas sellist asja nagu patt ega mingit vajadust meelesparanduseks, sest "originaalne patt" oli tegelikult "originaalne õnnistus" -- tõusmine teadmisse.* Walschi "Jumal" räägib uue "vaimse" inimese tühjale mõistusele: "Sa võid tahta kaaluda võimalust, et mis töötab just praegu maailma jaoks -- teades, et maailm ütleb, et tahab kogeda, mis on rahu ja harmoonia -- on {nimelt} uutel ilmutustel põhinev uus vaimsus.... Vaimsus, mis laieneb organiseeritud religiooni üle oma praegusel kujul. Sest need on mitmed teie vanad religioonid oma iseloomulike piirangutega, mis hoiavad teid tagasi kogemast Jumalat nii, nagu Jumal tõeliselt on. Samuti hoiavad nad teid tagasi kogemast rahu, rõõmu ja vabadust -- mis on *teised* sõnad Jumala kohta, nagu Jumal tõeliselt on.... Maailm on näljane, maailm on nälga suremas uue vaimse tõe järele."**

* Neale Donald Walsch, "Jutuajamised Jumalaga: ebaharilik dialoog", 2. raamat, Hampton Roads Publishing Co., Inc., Charlottesville, Virginia, 1997, lk. 57.

** Neale Donald Walsch, "Uued ilmutused: jutuajamine Jumalaga", Simon & Schuster, Atria Books, New York, 2002, lk. 142-143, 258.

Nendes Walschi "Jumala" ilmutustes võib ära tunda sama põhilise sõnumi, mida kanaldasid varasemad okultistid nagu Alice Bailey. Aga kuigi see sõnum leidis poolehoidu suhteliselt väikese hulga okultistide poolt Bailey ajal, leiab see tänapäeval poolehoidu peavoolu ühiskonnas koos esiletuleva "globaalse teadvusega".

Kui tunnetatakse samu lõimesid {teemasid} okultistide ja New Age'i õpetuste seas läbi põlvkondade, siis on see sellepärast, et on olemas üks konkreetne mõistus/mõtteviis, mis juhatab uue religioosse teadvuse tekkimist. See on selle sama langenud ingli mõistus, kes ahvatles Aadamat ja Eevat Aias sõnadega: *Te saate olema kui Jumalad* (1Ms 3:5). Kuigi kurja teener antikristus ilmub võidukana teatud ajaks, on lõpuks tema see, *kelle Issand hukkab Oma suu hingusega ja {kelle ta} hävitab oma avalikuks saamise valgusega* (2Ts 2:8) {raamatu järgi kohandatud 1997. a. tõlge}.

11. Järeldus

Kõige ülalöeldu põhjal võib näha, kuidas Isa Seraphimi raamatu ilmumise järgsetel aastatel on tegeliku "tuleviku religiooni" loomine muutunud järjest rohkem reaalseks ja usutavaks. Nüüd me näeme veelgi selgemalt, kuidas inimkond on tehtud avatuks "demonlikule nelipühile", mida Isa Seraphim ennustas, milles maailma mitmekesisust -- muu hulgas need, kes nimetavad ennast kristlasteks -- saab tegelikult sisse juhatada deemonite sfääri.

Ainult õigeusk -- koos oma vaimuliku elu patristilise standardi ja oma läbinisti puhastatud õpetusega vaimulikust eristamisest -- suudab korraga läbi tungida kõigist meie aja pettustest. Sel põhjusel näeb saatan seda kui oma suurimat vaenlast ja teeb kõik oma väes, et seda kahjustada. Kuid samal põhjusel peame me tegema kõik, mida saame, et selle küljes püsida, nagu Isa Seraphim meid manitseb.

"See, kes ei koge Jumala Kuningriiki enese sees," kirjutab Püha Ignatius Brianchaninov, "ei suuda ära tunda antikristust, kui ta tuleb." Õigeusk me

vaatleme Kristust moonutamata. Me võime teada, Kes Ta on ja me võime tunda Tema Kuningriiki endi sees ilma fantaasiate, hüsteeria, üleskõetud emotsionaalsete seisundite ja ilma igasuguste mentaalsete piltideta. Seda teades me ei näingi uue vaimuliku tõe järgi, sest me oleme leidnud Tõe, mitte kui idee, vaid kui Isiku -- ja me võtame Temast osa Püha Õhtusöömaaja kaudu. Me ei saa olema tühjad, oodates endi täitmist, sest me saame juba olema täidetud *Kristusega, Kes on kõik ja kõigis* (Kl 3:11). Omades Kristuse Kuningriiki endi sees, pärime me selle igaveseks.

{Märksõnade sisukord.}

{Kirjakohtade sisukord.}

{Tagakaas:}

Ameerika raamat, mis on muutnud tänapäevase Venemaa vaimulikku palet.

Kas õigeusklikel on sama Jumal kui mittekristlastel?
Millised nähtused/fenomenid ründavad kristlust tänapäeva moodsas maailmas?
Mis on õigeusklike arusaam UFOdest?
Kuidas saavad kristlased vältida usust taganemist?

Käesolev raamat vaatleb neid ja teisi sarnaseid küsimusi, millega kristlased kaasaegses maailmas kokku puutuvad. Tänapäeva religioosne nähtus on "uue religioosse teadvuse" sümptomiks, mis valmistab ette tuleviku maailmareligiooni. Nähtused nagu jooga, zen, tantra, transtsendentaalne meditatsioon, Maharaji-ji, Hare Krishna, UFOd, karismaatiline liikumine ja Jonestown on esitatud kontrastina õigeusu patristliku vaimuliku elu standardile, mida mõistmata kristlased saavad vaevu päästetud tulevase antikristuse ajastul.

Kirjutatud 1975 ja autori poolt uuendatuna 1979, on "Õigeusk ja tuleviku religioon" tõestanud oma prohvetlikkuse järgnenud kümnenditel. Selle 5. väljaande uus epiloog {lõpulis} näitab, kuidas "uus vaimsus" on arenenud täpselt nii, nagu Isa Seraphim kirjeldas. On arutatud ka uusi arenguid nagu New Age'i liikumise kasv, nõiduse kasv, UFO-võrgustiku loomine, gnostilise kristluse reklaam, feministliku teoloogia ja "Re-imaging" liikumise {uus arusaam naisest} mõju, karismaatilise "Toronto õnnistuse" mõju ja globalismi mõju.

Raamatu autor Isa Seraphim Rose (1934-1982) oli iidse traditsiooni õigeusu munk, kes pühendas oma elu moodsa lääne inimese uuestiäratamisele unustatud vaimulikele tõdedele. Oma eemalasuvus elamus/onnis Põhja-Californias sai ta hakkama kirjutistega, mis on jõudnud miljoniteni üle maailma. Tänapäeval on ta üks enimarmastatuid vaimulikke kirjanikke Venemaal ja Ida-Euroopas. Tema raamatud "Õigeusk ja tuleviku religioon" ja "Hing peale surma" on muutnud loendamatu elusid oma kompromissitu ja kainestava tõega.

{Tagakaane lõpp.}